

# ÚJ! Video

1988.  
IV. évf. 10. (17.) szám  
Ára: 39 Ft

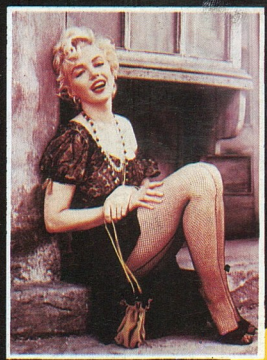
ötlet

## magazin



**Teszt:**  
**Seltron és Sanyo**  
**képmagnók**  
14. OLDAL

**Marylin-portré**  
36. OLDAL



**+ 16 színes oldal**  
INTERVIDEO  
FILMMAGAZIN

D. H. Lawrence, a nagy sikerű Lady Chatterley írójának másik könyve nyomán készült film:

# A SZÜZ ÉS A CIGÁNY

színes, feliratos  
angol film

Főszereplők:  
Franco Nero,  
Joanna Shimkus  
Rendezte:  
Christopher Miles

MOKÉP Videotéka  
VI. ker.  
Majakovszkij u. 40.



# Kedves Olvasó!

Színész ismerősöm meséli: „Hogy már évek óta lehet látni az igazgatói szobában, mi történik nálunk a színpadon. Azt hittem: luxus. De nemrég visszanezém az egyik rögzített előadást videón, lassíva. Fantasztikus, hogy mikre jöttem rá... Egy csomó mindenem ffnomítani tudtam, csak azért, mert a kamera, nevével összhangban, objektív...”

Sportoló mondja a tévében: „Az egyik edzéshezét videón rögzítettük, aztán az edzőm lassíva mindent végignézt. Utána nekem is megmutatta lassíva, mi a jó és mi a javítanivaló a technikámon. Mérhetően jobb lettem...”

A sort, ahol az objektív objektivitása mérhető hasznunkra lehet, bizonyára Ön is tudná folytatni, Kedves Olvasó! és talán velünk együtt csodálkozik, hogy a video szóra majdnem mindenkinek a tévékínálat-bővítő, házimoziszerű felhasználás jut az eszébe. Tudok tudományos intézetekről, ahol a video igazából nyáron „dolgozik”: szórakoztatja a vakáció idején kényszerből születiket a munkahelyre elkísérő kicsiket. Iparvállalatokról, ahol a video „fő munkája”, hogy a felső nyolc-tíz vezető családjánál legyen „váltott nyüzögőpróba”. Művelődési háziól, ahol nem is igen használják, mondván, egy videoklub az „öntelevény csoportok” iránti érdeklődést sorasztandó.

Számunkban, amelyet éppen a kezében tart – akár csak az eddigiekben, és a jövőben is –, olyan írókat (is) közlünk, amelyek egyik nem rejtett célja éppen az, hogy megpróbáljanak változtatni ezen a felhasználói szemléleten.

Scherer Béla



# video

ötlet

## magazin

### VIDEOVILÁG

Digitalizáljunk .....	10
Fantasztikus videóprojektorok .....	10
Sztereo tévé .....	11
Barco monitorok .....	11
Teletextfelvétel képmagnó .....	12
Sony ProMavica .....	12
Ót lux elegendő .....	12
Lowel fénycső .....	13
Sony VHS! .....	13

### FILMLÖBUSZ

Jó reggelt, Vietnam ● A gyánúsított ● Mai románc ● Gyilkos csecsemők .....	4
Az X-projekt Gauguin, a festő ● Bestseller ● Leonard, a szuperügynök .....	6
A rajzfilm történetéből 6 .....	52
Párizs, Texas .....	58
Rambo Afganisztánban .....	62

### INTERVIDEO FILMMAGAZIN 25

### TESZT ÉS TECHNIKA

Szorítóban .....	14
Vigyázat, gyilkosok! .....	18
Kamerasuli VI. ....	22
A kép ünnepe: Photokina .....	55

### HÁZUNK TÁJA

Távvezérelt műholdvadásztás ..	44
Itt a KKTV .....	44
Szex ABC .....	45
Sikerlista .....	46
Telekomédia .....	46
Filmújdonságok – csak videón ..	47

### VÁSÁRLÁS

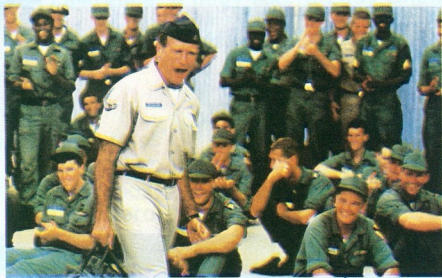
Böngésző .....	48
Kovács, de drágán .....	49
Kazettavízsa .....	50
Keres-kínál .....	51

### KILÁTÓ

Kalózkok és illegálisak .....	41
Robotok a stúdióban .....	42
Egy rossz beruházás haszna ..	42
Másfél mászás televízió .....	43
Videós supermini .....	43
és hipergyors .....	43



Az Ötlet hetilap magazinja · Felelős szerkesztő: Horváth Béla  
Szerkesztő: Biró Zoltán · Művészeti szerkesztő: Kerék Antal  
Képszerkesztő: Kiss Árpád · Olvasószerkesztő: Berkes András  
Szerkesztőség: Budapest XIII., Jász utca 103-105.  
Levél cím: Budapest 1986 · Telefon: 203-803, 203-804 · Telex: 22-7383  
Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat  
Felelős kiadó: dr. Király G. István igazgató  
Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16.  
Kossuth Nyomda, Budapest 88.0658 · Felelős vezető: Bede István vezérigazgató  
Terjeszti a Magyar Posta  
Címlap: Carlo  
HU ISSN 0237-5141



## Jó reggelt, Vietnam (GOOD MORNING, VIETNAM)

Adrian Cronauer különös hivatást űz, disc jockey, azaz lemezlovas. Ma persze ez egyáltalán nem furcsa, de 1965-ben s főként egy vietnami támaszponton még az volt. Az amerikai tiszti feladata ugyanaz volt, mint mai társaié, szórakoztatni, viccelődni, lemezeket forgatni. De Adrian már az első hetek után kiközken a „rendes” disc jockey életéből. A Mantovani zenekar és Ray Conniff zenéje helyett rockot játszik, zömmel olyan muzsikát, melyet a katonai cenzor nem engedélyezett. De ennél tovább is ment a különösgben. Jópofa viccek, tábori sztorik helyett hirtelen őszinte hangot üt meg. A számok közti rövid szünetben magáról és társairól, az élet értelméről, az öldöklés hiábavalóságáról improvizál, és szüta dobja a parancsnokság által jó előre kiadott műsortervet.

Adrian különösége szálla felettesei szemében, de hallatlan népszerűsége miatt nem merik bántani. Más taktikához folyamodnak. Megpróbálnak hasonló tehetségű komikust szerződtetni, hogy csökkentsek sikerét. Steve Hauk őrmester – mert róla van szó – hosszú magánszámaival és az aljátáncolt polkákkal azonban inkább komikus, semmint sikeres. A lemezlovas azonban még ennél is tovább megy. Elhatározza, hogy angol nyelvre tanítja a falubeli gyerekeket és felnőtteket. Közben persze szerelmes lesz egy szép vietnami lányba, s így már személyes indítékok is vezérlik cselekedeteit.

A Vietnam-filmek hullámának ezt a legújabb darabját az egészen kiváló szereplők és az eredeti hangfelvételek teszik élvezetessé.

USA, 1987  
Főszereplők: Robin Williams, Bruno Kirby, J. T. Walsh  
Rendezte: Barry Levinson  
105 perc

## A gyanúsított (SUSPECT)

A szépségei amerikai színésznő-énekesnő, Cher másodikvirágzását éli, sőt mostani sikereit nem lehet a 10-20 évvel ezelőttiekhez hasonlítani. A számtalan plasztikai műtéten át-ésett művésznő ma, negyvenvalahány évesen vonzóbb és fiatalabb, mint valaha, és férripartneri általában olyan korúak, mint a saját felnőtt lánya.

Az elmúlt években futószalagon készültek vele a jobbnál jobb és híresebbnél híresebb filmek, és egyik alakításáért megkapta az Oscar-díjat is. A *Suspect* című krimi folytatja a sikerszerűt: tavaly készült, és az Egyesült Államok mozi-jában azóta is az egyik legnézettebb bűnügyi film. A történet az USA fővárosában, Washingtonban játszódik, karácsonykor. Hideg van, az üzletekben egymás sarkát topassák az emberek, hogy még az utolsó pillanatban valamilyen ajándékot szerezzenek azoknak, akikről majdnem elfeledkeztek. Az utcákon teljes a forgalmi káosz. Egy öreg bíró az irodájában átnyújt egy borítékot a titkárnőjének, és arról beszél, hogy a karácsonyt kacsaavadással tölti majd. Mikor azonban a titkárnő kilép az irodából, megsimogatja a fegyverét és főbe lövi magát.

A hagyományos karácsonyi folyóútszó verseny elszánt résztvevőit dermesztő meglepetés várja a parton: egy nő hullája, egy törvényszéki alkalmazotté, akinek átvágták a torkát. A rendőrség a tethely közelében letartóztat egy „csövest”, mint a gyilkosság első számú gyanúsítottját. A csöslök egy szerencsétlen siketnéma Vietnam-veterán, aki hazajöve-tele óta nem talált vissza a polgári életbe, és céltalanul bolyong a város utcáin. A bíró és az államügyész legszívesebben tárgyalás nélkül ellétnék a férfit, olyan egyértelműnek minősítik az esetet, ám a hivatalból kirendelt védőügyvédnő, Kathleen (Cher) szilárdan hisz védené ártatlanságában.

Az ügy egyre reménytelenebbül áll mikor Kathleen váratlan támogatást kap az egyik esküdttől, Sanger úrtól (Hollywood új superasztárja, Dennis Quaid játssza). Az ő segítségével derít fel egy hihetetlen jogi botrányt...

USA, 1987  
Főszereplők: Cher, Dennis Quaid, Lian Neeson  
Rendezte: Peter Yates  
117 perc





## Mai románc (MODERN ROMANCE)

Íme Hollywood egyik legsikerültebb, legészintebb filmje a megunhatatlan témáról: férfi és nő kapcsolatáról!

A forgatókönyvíró Robert Cole és a fiatal banktisztviselő-nő Mary Hayward kapcsolata holtpontra jutott. Robert már egyáltalán nem tudja, hogy mit akar. Egyik pillanatban szereti a nőt, a másikban nem. Elhagyja, aztán visszatér hozzá. Ugyanakkor azt akarja, hogy Mary önéikülsé is boldog legyen. Persze csak addig, amíg a nő is ugyanolyan kutyául érzi magát más kapcsolatokban, mint ő. A régi nő: ha az ember le van kötve, akkor szabadságra vágyik, ha meg egyedül van, akkor egy állandó kapcsolat védeltségére és parázs vitái után áhítozik.

Robert végre tiszta vizet akar önteni a pohárba. Óvatosan vezeti elő Marynek, hogy útjaik elváljanak. A végén egészen beel-

kesül a saját érveitől, és dicséri önmagát, amiért ilyen racionálisan meg tudta oldani a helyzetet. Élvezi a viszonyteret függetlenség érzését – igaz, csak fél óráig. Akkor ugyanis megint feltámadnak benne a régi kétségek. De ilyen gyorsan azért nem akarja feladni. Ezúttal ki kell tartania. Az elkövetkező napok folyamatos kintlódással telnek. Nem tud a munkájára koncentrálni, képtelen elaludni. Vitaminokat kezd szedni, és kocogni jár. Mindentől azonban nem lesz boldogabb.

Robert most már végképp nem tudja, mit akar. A randevői rendre kudarcba fulladnak. Először minden izgalmas és érdekes, de ilyen boldogtalanul az ember nem tud újabb szerelembe esni. És szerelem nélkül – mondják – az ágyban sem ér semmit a szórakozás.

Nem sokára már csak egyetlen egy kívánsága van: visszatérni az ő Maryje ölelő karjaiba. Mi ez, talán szenvedély? Megszokás? Vagy szerelem? Erről szól ez a kedves, realiztikus, tragikomikus film.

USA, 1981

Főszereplők: Albert Brooks, Kathryn Harrold  
Rendező: James L. Brooks  
91 perc

## Gyilkos csecsemők

(IT'S ALIVE III)

A horrorkedvelők örülhetnek: megszületett és videokazettán is kapható a szörnyecsecsemők kalandjainak harmadik része. Csakúgy, mint a Cápa, a Nyolcadik utas a halál és társaik, az apró szörnyek is visszatérnek, hogy tovább riogassák a gyenge idegzetű közönséget.

A sorozat harmadik részének előtörténete, hogy a vízfejű, karmos szörnyesülöttek normális szülőkől származnak, ám a tudósok nem tudnak zavarukban mást mondani, mint hogy „egy ismeretlen vírus okozta szokatlan mutációval” állnak szemben. A mutáns bébiak rendkívül veszedelmesek, mondhatni vérszomjasak, ezért országos hajtóvadászatot indítanak ellenük.

Csak az egyik szörnyecske apukája protestál: nem tűrheti elbe tett kézzel, hogy egyetlen fiacskáját – ha mégoly rusnya is – csak úgy lepufantassák, mint egy kutyát. Miután a bíróság előtt bizonyítani tudja, hogy kisfia felismeri őt és érzelmeket is táplál iránta, eléri, hogy a bírói ítélet úgy szóljon: össze kell fogdosni a szörnyeket, és egy magányos szigetre kell szállítani őket.

Öt év telik el, és senki nem tudja, mi lett a száműzött szörnyekkel. Végül győz a tudományos kíváncsiság, és egy tudósokból álló expedíció indul a borzalmas titkokat rejtő szigetre. Azt talán főislegesen mondani, hogy egyetlen tudós sem tér vissza...

USA, 1986

Főszereplők: Michael Moriarty, Karen Black,  
Laureen Landon  
Rendezte: Larry Cohen  
90 perc





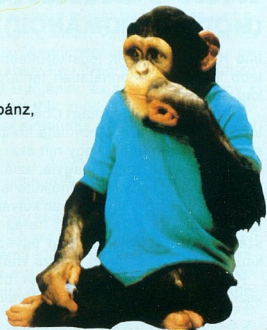
## Az X-projekt (PROJECT X)

Egy amerikai egyetemen Teri McDonald, az ifjú tudóshölgy egy csimpánzzal végez kísérleteket. Háromévi szívós munkával megtanítja Virgilt nevű majmocskáját a jelbeszédre. Ekkor azonban közlik vele, hogy elfogyott a kísérletre szánt pénz, és a kutatást le kell állítani. A leűjtött Terinek be kell érnie azzal a vígasszal, hogy Virgilt semmiben nem fog hiányt szenvedni az állatkertben. Ebből persze egyetlen szó sem igaz. Virgilt valójában egy katonai kísérlet áldozatának szemelték ki. Egy támaszpontra viszik, ahol Matthew Broderick taníttatja a tanulékony majmot a repülés rejtelmeire, egy szimulátor segítségével. Ő maga nem tudja, mi a célja főnökeinek az okos kis állattal, és ezért nagy élvezettel végzi a munkát. Csak akkor jön rá a szomorú igazság-

ra, amikor már késő. Az X-projekt lényege: megállapítani, hogy egy bombázógép pilótája mennyi időn belül tud elmenekülni egy atomcsapás közvetlen közeléből. Ez a majom számára annyit jelent, hogy miután „megtanult” repülni, beteszik őt egy hermetikusan lezáró helyiségbe, egy „pilótaülésbe”, és halálos mennyiségű radioaktív sugárzást bocsátanak rá.

A film egészen fantasztikus végkifejlettel zárul, olyasmivel, ami talán még Spielbergnek sem jutott volna eszébe...

USA, 1987  
Főszereplők: Willie, a csimpánz,  
Matthew Broderick,  
Helen Hunt  
Rendező: Jonathan Kaplan  
108 perc



Igazi sztárparádé ez a Gauguinról szóló film: a kitűnő Donald Sutherland mellett Max von Sydow is főszerepet vállalt benne.

A történet az 1890-es évek végén kezdődik, mikor Gauguin többéves déltengeri tartózkodás után visszatér Párizsba. Tahitin csodálatos, színorgiában pompázó képeket festett, és most ezeket akarja értékesíteni a francia fővárosban, a remélt busás haszonból pedig további éveket szándékozik tölteni a „földi Paradicsomban”, a mesés szigetvilágban.

A kiállítás kudarcba fullad. A látogatók és a kritikusok a képeket túlságosan naivnak, túl színesnek és túl drágának találják. Csak festőkollégája, Degas ismeri fel a festmények értékét és vásárol belőlük egyet.

Gauguin visszavágyik a Tahitien élők közé, a melegség, az árthatlanság világába. A szigeten csupán a barátait hiányolta és most Párizsban az együttlét minden percét kiélvezi. Lelkesen tervezgetik, hogy kivándorolnak Tahitira, és ott alapítanak egy művésztelepet. Még magát a svéd Strindberget is lenyűgözi a terv, amikor párizsi látogatása alkalmával felkeresi Gauguint.

A festő leghűb barátja és bizalmasa Judit, a szállásadóje leánya, aki előtt Gauguin nem különnc fantaszta, hanem a Legnagyobb Ember, akit csak ismer.

A művész lassan feléli anyagi tartálékait, de a jó szerencse megsejti:

nagybácsikája meghal, és örököül hagy némi pénzt, amivel nyer néhány hónap alatt. Kerit egy egzotikus szépségű tahiti modellt és megszállottként fest. De a képeit még mindig nem fogadják úgy, ahogy azt ő elképzelte.

Minden rosszra fordul: a szépséges modell elszellel a festő pénzével, a barátoknak már eszük ágában sincs vele kivándorolni Tahitira, és a nőnek sincsen szerencséje. Csak Judit tart ki mellette.

Végül nincs más választása, kénytelen megválni három képtől amit egykoron barátja, Vincent

van Gogh ajándékozott neki, és a festményekért kapott pénzen visszatér a Paradicsomba, ahol a színek csodásan élénkek, ahol az emberek még romlatlanul boldogok...

## Gauguin, a festő (WOLF AT THE DOOR)



USA, 1987  
Főszereplők: Donald Sutherland, Sofie Grabeol, Max von Sydow  
Rendezte: Henning Carlsen  
82 perc





## Bestseller

1972-ben Los Angelesben brutális támadás ér egy rendőrsőt: két rendőr meghal, egy harmadik pedig életveszélyesen megsebesül. Meechunnak, a sebesült rendőrnek az utolsó pillanatban sikerül a Nixon-árlacot viselő rablók egyikének a hasába vágni egy kést, és azt is észreveszi, hogy az illető alkarján égési sebek vannak, amelyek cigarettacsikkeltől származhatnak.

A tettesek elmenekülnek, és nem sikerül őket elfogni. A sebesült rendőr azonban felgyógyul, és könyvet ír az esetről, amivel Amerika legolvasottabb íróinak egyikévé lép elő; a könyve bestseller lesz.

15 évvel később, 1987-ben Meechun még mindig a rendőrségnél dolgozik, és könyvének, valamint az azóta megírt további rendőrkönyvek nagy sikerének köszönhetően jó anyagi körülmények között él. A látszat azonban csal: a férfi megtört ember. Elvesztette a feleségét, és rászakadt serdülő leánya nevelésének gondja, ezen kívül pedig a kiadó is egyre inkább szorongatja a következő könyvet várván, amihez Meechunnak semmi ötlete nincsen.

Ekkor jelenik meg az életében egy Cleave nevű férfi, aki minden tekintetben nélküli közeli, hogy profi bérnyilkos, és egy ajánlata van a rendőr író számára. Meechunban az íróosztón kerékedik felül, nem tartóztatja le a sokszorosos gyilkost, hanem elfogadja az ajánlatát. Annak lényege, hogy Meechun írja meg Cleave önéletrajzát. Cleave így akar bosszút állni egykori munkaadóján, Madlockon, aki az ő segítségével elkövetett gyilkosságok útján vált milliommossá, majd hátat fordított egykori kiszolgálójának, hiszen már nélküle is meg tudja sokszorozni a vagyonát. Cleave kitervelte, hogyan tudja majd a könyvvel lehetetlenné tenni Madlockot, de egyébként is tetszik neki a gondolat, hogy emlékművet állíttson saját magának.

Megkezdődik a rabló meg a pandúr együttműködése, amiről értesül Madlock és bosszút forral: elraboltatja a rendőr író egyetlen leányát. A szabadon bocsátás feltételei elég egyértelműek...

Tovább bonyolítja a dolgot, hogy Meechun észreveszi a bérnyilkos alkarján az áruló nyomokat, amikből kiderül, hogy ő is részt vett a tizenöt évvel ezelőtti véres merényletben...

USA, 1987  
Főszereplők: James Woods,  
Brian Dennehy, Victoria Tennant  
Rendező: John Flynn

# Leonard, a szuperügynök

## (LEONARD PART 6)

Az amerikai titkosszolgálat, a CIA egymás után veszti el legjobb ügynökeit egyre rejtélyesebb körülmények között. Egyiküket vérszomjas pisztolyok, másikat gyilkos kedvű levelibékák, többüket pedig egyeb megvadult háziállatok tépik szét. A szörnyű balesetszéria persze nem véletlen: a híres-hírhedt kalandornő, Medusa Johnson szándékozik a világot elpusztítani ördögi mesterkedéseivel. Egy csoport veszedelmes vegetáriánussal (!) elbarikádozta magát egy elhagyott halfeldolgozó üzemben, és olyan szérumot kotvasztott össze, amitől még a legszeldebb katicabogár is vérengző bestiviá válik. Már csak napok kérdése, hogy a szérumot eljuttassa az óceánba, és ezzel kipusztítsa a világot.

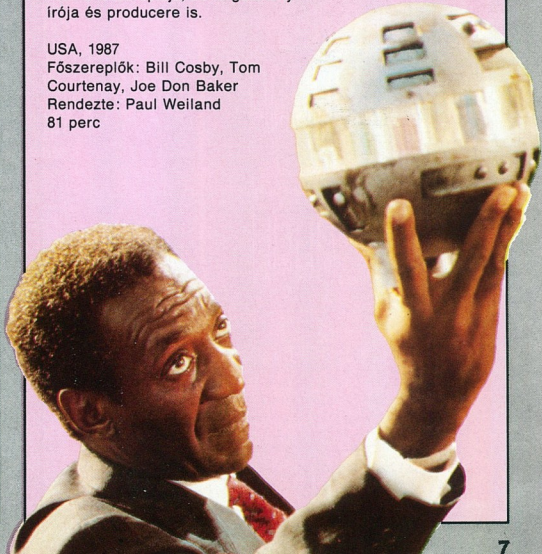
Ősszeül a titkosszolgálat válságbizottsága, és arra a megállapításra jutnak, hogy az elvetemült hölgyet és bandáját csak két ember lenne képes legyőzni: az egyik maga James Bond, de neki most éppen más feladata van Őfelsége titkosszolgálatának megbízásából, a másik pedig Leonard Parker, a CIA nyugdíjba vonult szuperügynöke, akit pillanatnyilag szintén más gondok nyomasztanak. Például az, hogy húszéves leánya mindenáron oltár elé akar vezetni egy hetven év körüli homoszexuális, amatőr színházi rendezőt, és hogy leánya édesanyja, vagyis tulajdon felesége éppen nem sokkal azelőtt tette ki a szúrót. Miután azonban kibékülési kísérlete kudarcra végződik, mégis elválja a veszedelmes feladatot és bombákkal meg rakétákkal állig felfegyverkezve elindul, hogy megmentsen az emberiséget...

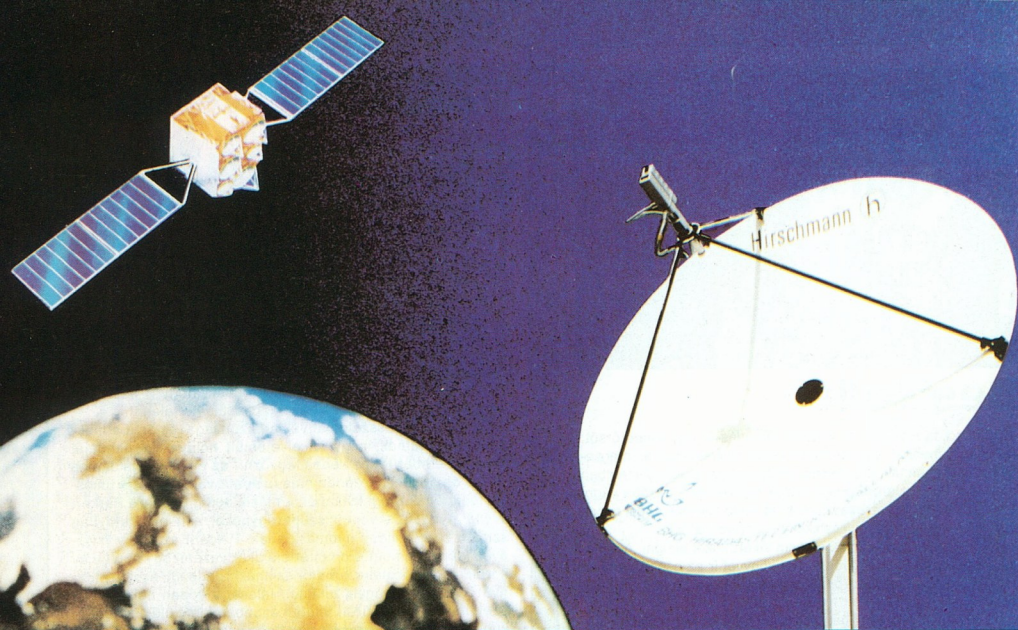
A hadiösvényre lépett nyugdíjas szuperügynöknek sikerül is szemképrázottai pirotechnikai bravúrjuk után bejutni a Gonosz Tanyájára, megkaparintani a fémgyógyba zárt szérumot és elszelelni.

Igen ám, de Medusa Johnson sem jött le a falvédőről. Kísüti, hogyan szerezhetné vissza gyilkos készítményét. Elrabolja az ügynök feleségét, akiért cserébe visszaköveteli azt, ami az övé. Ezt hallva Leonard szentül megesküszik, hogy egytől egyik fasírtot csinál a vegetáriánusokból, és a végső, nagy leszámolásra indul.

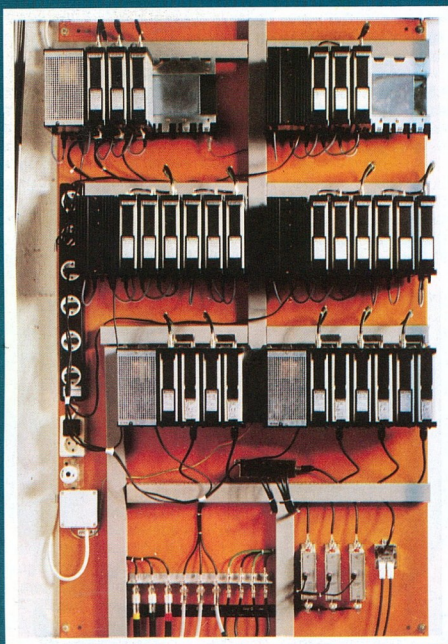
Az Amerikában rendkívül népszerű színes bőrű színész Bill Cosby az utóbbi évek egyik legmulatságosabb ügynökfilm-paródiájának nemcsak a főszereplője, de forgatókönyvírója és producere is.

USA, 1987  
Főszereplők: Bill Cosby, Tom Courtenay, Joe Don Baker  
Rendezte: Paul Weiland  
81 perc





# MŰHOLDVEVŐ RENDSZER



- A BHG gyártmányú műholdvevő rendszerek alkalmasak kis- és nagyközösségi, valamint kábel tv-s rendszerekbe való csatlakozásra.
- Kisközösségi rendszerekben az UHF sávban történő átvitel is megvalósítható.
- Nagyközösségi rendszerekben a 40–300 MHz-es sávban biztosítunk kimenőcsatornákat kábel tv-s főállomással vagy anélkül.
- KTV rendszerekben a VHF sávban 7, az S sávban további 7 csatornát tudunk biztosítani a szükséges rekonverterekkel (S/UHF) a szomszédos csatornák kihasználása nélkül.

**BHG HÍRADÁSTECHNIKAI VÁLLALAT**

H-1509 Budapest, Postafiók 2.  
XI., Fehérvári út 70.  
Telefon: 813-300 Telex: 22-5933



# Örök jelenidőben

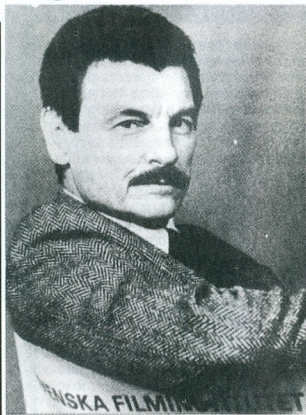
Párizsban halt meg 54 éves korában Andrej Arsenyijevics Tarkovszkij, akinek filmjei az *egyetemes* filmtörténet nagy értékei immár, de akinek filmjeiből üzenet árad az „orosz lélekről”, akár Dosztojevszkij regényeiből.

Olaszországban, olaszul és oroszul forgatott filmjét, a *Nosztalgját* – angol feliratos videokazettán láttam. A régebbit még a Szovjetunióban forgatott *Sztalkert*, az osztrák televízióból fölveti, németre szinkronizált kazettán. Tarkovszkij, politikai pikantiériából-e, vagy mert olyan egzotikus az a bizonyos üzenet az „orosz lélekről” – az utóbbi pár évben nagyon népszerű a nyugati féltekén. „Sztárnak” is nevezhetném, ha a művészfilmek rajongói nem utasítanák el ezt a jelzőt, s a jelenséget, s ha nem állna fényérvényi távolságra ez a fogalom magától Andrej Arsenyijevics Tarkovszkijtól is.

Fényévek, csillagok, úrhajók. Egy közfogyasztásra szánt műfaj remeke csiszolt darabjával bukkant föl a magyar mozikban: *Solaris* volt a címe annak a tudományos-fantasztikus filmjének, mely fenekesztül borította föl a tudományos-fantasztikus filmekről alkotott képünket. A Solarisban ugyanis olyan kézzel fogható, érzéki közelbe kerül a Jövő (vagy amit annak gondolunk), hogy nem volt többé kétséges: *minden* velünk történik meg, és idő nincs is.

A műfaj alkotói általában abban versenyeznek, hogyan tudnak rekvizitumokkal, tárgyakkal, ruhákkal, szokásokkal, új, sosem látott világot alkotni. Legyen ez a jövőkép parodisztikus vagy komoran gépies – mindig *játék* az elképzelhetetlennel, s veltséneken élnek a történet dátumával tiszérvényi vagy ezerevnyi jövőt, a látvánnyal azonosulni nem tudunk. Érzékeink hallgatnak, csak az agyunk mozog.

Ha Tarkovszkij Solarisát, vagy a későbbi *Sztalkert* az irodalmi utópiák (Swift *Gulliverjének*, Huxley *Szép új világának*, Szatmári *Kazohinjáinak*) rokonának tekintjük, akkor is tévedünk. Az irodalmi utópiák rendszert: *peszsimista metatorák*. Tarkovszkij filmjei elképzesztenek ugyan minket komor és fenséges súlyokkal – ám távol áll tőlük az elvont metaforikus ábrázolás éppúgy, mint a peszsimizmus-optimizmus szájbarágós alternatívája.



Ezeknek a filmeknek ugyanis *nincs* jövőképe, ahogyan *nincs* múltképe a XV. században játszódó *Andrej Rubljov*nak sem. Tarkovszkij mindig a jelenről beszél.

A *Solaris* még őriz egy fontos elemet a műfajból: a Titok utáni nyomozást, a Nagy Rejtély gyermeki feszültségét, ezért ez a film, még ügyel-bajjal besorolható a műfaj klasszikusai közé, ám a későbbi *Sztalker* (mely egyébként, akár a *Solaris*, a híres Sztrogackij testvérek sci-fi regényéből készült) – már a Titok leleplezésének örömetől is megfosztja a nézőt.

A nézőt, aki filmjeit pusztán fogyasztani akarja, Tarkovszkij nem engedi közel. „Egyáltalán nem tartom fontosnak, hogy mindenki megértse” – nyilatkozta halála előtt. Így aztán a művészfilmkedvelők körében lehet sztrá, de a videofaló, úgynevezett „tömegek” nem engedik magukhoz közel szigorúan következetes, hétéknapig

értelemmel nehezen megfeyjthető filmjeit.

Igaz, a video talán egyetlen filmrendezőnek sem áll olyan rosszul, mint éppen neki.

Hihetetlenül lassú képsorainak, az arcok, a víz a tárgyak érzéki üzenetének, szinte szagolható közelségének gyilkosa a világos szobában álló kicsi képernyő. Ha az ő filmjeit nézzük, ismét megértjük: mire való a mozi.

A sötétség, az együtt lélegző tömeg, a mindent betöltő kép szertartéssá, közös mítikus élménnyé lelkésíti a filmnézőt.

Ez a „közös” – kulcsszó a tarkovszkij életében.

Ez a „közös” kulcsszó akkor is, ha közelebb akarunk jutni a misztikus fogalomhoz, a „nagy orosz lélekhez”. A történészek bizonyára ezaktul vezetnék le annak, a kultúrában, hagyományokban, sőt szokásokban tárgyiasuló, néplélektani közhyelnek *okait*: miszerint az orosz gondolkodás legkisebb eleme nem a magában álló, az egyedi ember (miként nyugati elméletek s gyakorlatok vallják) hanem a közösségekbe beépülő, azzal azonosuló, elszakadni képtelen lény.

Tarkovszkij egész életműve erről az azonosulásról beszél, felfoghatatlanul idegen és ősieen ismerős módon. Egyszer s mindenkorra meghatározza a képet, mely benünk a keletinek és nyugatnak hátramezsgyéjén álló orosz kultúráról él.

„A remekmű nem fogyasztási cikk” – üzenté Tarkovszkij halála előtt. Am ahogy életműve beépült az egyetemes filmtörténetbe, úgy elválaszthatatlanul beépült közepes filmkészítők szemébe, tudatába is. Ami nála átlényegült mondandó volt, keleti és nyugati utánzóinál „filmes eszköztárrá”, „formai világgá” romlik, ami nála természetes közeg volt, az orosz táj, folklórfilmek egzotikumává náluk. Nem kerülheti el hát ő sem a nagy újítók sorsát: ha másként nem, hát így, leszállt kultúrjävnt, fogyasztási cikké válik.

Persze nem filmjei, csak azoknak elmosódott utáztatai.

Mert Andrej Arsenyijevics Tarkovszkij remekművei, most már örökös jelenidőben, romolhatatlanok.

Faragó Zsuzsa

## Andrej Tarkovszkij filmjei

- 1960 Az én nagy barátom (Katok i szkripka)
- 1962 Iván gyermekora (Ivanovo gyetsztvo)
- 1971 Andrej Rubljov
- 1972 Solaris (Szoljarisz)
- 1974 Tükör (Zerkalo)
- 1978 Sztalker
- 1983 Nosztalgia (Nosztalgia)
- 1986 Áldozathozatal (La sacrifice)

# Digitalizáljunk

Bizonyára sok olvasónk gondolkodott már el azon, hogy mennyi ideig „él” egy videoszalag. Minthogy az ember földi életében semmi sem örök, így a videokazetták percei is meg vannak számlálva. Igaz, elég bőségesen, mivel úgy tűnik, hogy a ma forgalomban levő szalagok 20-50, esetleg 100 év múlva is lejátszhatók lesznek. De mi lesz azután? Hiszen tudjuk, hogy az említett várható élettartam pusztán elmélet, mivel a lejátszások során a szalag kopik, és a rajta levő felvétel egy bizonyos számú lejátszás után használhatatlanná válik. Ez a szám a mai videoszalagok esetében 200 és 1000 között mozog. A felhasználás szempontjából ez igen nagy szám, de véges. Magyarul – a videoszalag előbb-utóbb tönkremegy – a rajta levő felvétellel együtt. Mit lehet tenni annak érdekében, hogy mégis fennmaradjon a kései utókor számára is?

Ami fontos, azt vessük kőbe, ahogy az ősember tette – mondta egyik kollégám, amikor erről a kérdéssel beszélgettünk. Nos, a helyzet talán nem ennyire rossz. Itt van a már sokat emlegetett digitális rögzítési technika. A ma használatos analóg rögzítésnél az elektromos jelle alakított információ (kép, hang stb.) kisebb módosítások (moduláció) után lényegében változatlan formában kerül a szalagra. Visszajátszáskor a szalagon levő zaj és a lejátszás tökéletlenségei eltörzülnek a jelet és így az eredeti információt többé visszanyerni nem lehet.

Minden egyes másolásnál jelentős mértékben tovább romlik (torzul) a jel, azaz egyre több információ veszik el. A digitális rögzítési technika más úton

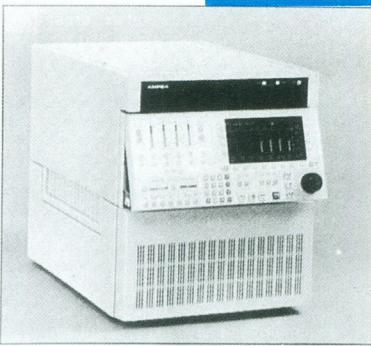
jár. Az átalakított elektromos jelet impulzuscsomagokká konvertálja és ezeket a csomagokat rögzítik a mágnesszalagra vagy egyéb hordozón (pl. lézerlemezre). Ennek az az óriási előnye az analóg eljárással szemben, hogy visszaolvasáskor rendkívül kicsi az impulzustévesztés valószínűsége, így csaknem tökéletes formában vissza tudjuk kapni a szalagra felírt információt. A valóságban persze semmi nem tökéletes, így ez az eljárás sem, mégis több nagyságrenddel növeli a videofelvételek élettartamát. Azt bizonyosan leszögezhetjük: mire annyi idő telik el, hogy a digitális felvételek is észrevehető romlást mutathatnak, bizonyosan lesz egy újabb, még tökéletesebb rögzítési eljárás, amivel a megőrizni kívánt anyagokat át lehet menteni.

E kissé terjedelmes bevezető után vegyünk szemügyre két készüléket, amelyek a digitális képrögzítés első hírnökei közül valók. Az egyik az Ampex, a másik a Sony konstrukciója. A VPR-300 nevű Ampex képmagnó D-2 rendszerben rögzít, ami azt jelenti, hogy a világosság-és színjeleket komponensenként, digitális formában rögzíti. Mindazt tudja, amit a korszerű, nagy teljesítményű stúdiógépek. Hatványos sebességgel lehet a szalagot kereső üzemben lejátszani (közben a kép színes) előre és visszafelé is. Minden további nélkül másolhatók a felvételek legalább húsz generációig, a minőség észrevehető romlása nélkül. Ez az előny a sok trükköt és szerkesztést igénylő műsoroknál felbecsülhetetlen jelentőségű. A gép a D-2 formátumban használatos mindháromfajta kazettával



Sony  
DVR-10

Ampex  
VPR-300



## Fantasztikus videoprojektorok

A fotó, dia, film és az ezzel kapcsolatos technikák egyre súlyosabb csapatokat kénytelenek elszervezni a vetélitárs eszközöktől, amelyeket egyetlen név alatt lehet összefoglalni: elektronikus képfeldolgozás – és ebben benne van a video, a számítógép és minden, ami e kettő frigyéből született és születik nap mint nap.

A Talaria videoprojektor azért figyelemre méltó, mert alig nagyobb, mint egy 16 mm-es hordozható vetítő. Bizonyára mindenkinél feltűnik, hogy egyetlen objektív található rajta, amiből rögtön láthatjuk legnagyobb előnyét: nem kell a konvergencia beállításával bajlódunk. A leírás nem szól arról, hogy a készülék belsejében hány képcső állítja elő a színes képet, de bizonyos, hogy fényereje nem éri el azokét a projektorokét, amelyekben három cső minden erejét megfeszítve dolgozik mindezerért. A gyári beállítás jól fókuszolt, éles képet ad.

A projektor képes a számítógépről jövő jeleket is fogadni a nagy sávszélességű RGB bemeneten. Amennyiben a kép méretét nem kívánjuk erősen megnövelni, a Talaria márkanévű projektor fényerős képet ad. Könnyen szállítható, egyszerűen üzembe helyezhető, ezért feltehetőleg sokan szívesen cserélik fel dia- vagy filmvetítjükkel.



A General Electric másik, Imager 300 típusú projektorja különösen számítógép-képernyők nagyméretű kivetítésére alkalmas. Közvetlenül tudja fogadni a számítógépről jövő jeleket; karakterkészlete segítségével mintegy 2000 különféle betűt, számot és egyéb grafikai jelet tud a képernyőre kiírni. Ez persze csak kitűnő felbontás mellett használható ki teljes mértékben, aminek perze még a nagy kontraszt és fényerő is ugyanúgy szükséges.

Minden projektor sarkalatos pontja a konvergencia. Jelen esetben digitális áramkörök segítik a konvergencia beállítását, sőt a beállított értéket memóriában lehet tárolni. Erre akkor lehet szükség, ha a szerkezetet egy ideig máshol kell működtetni, majd visszakerüli a megszokott helyére. Tudjuk, hogy ilyenkor néha óráig tart a helyes konvergencia beállítása; jelen esetben ez egyetlen gombnyomásra elvégezhető.

Az ábrán látható távvezérlő segítségével nemcsak az alapvető funkciókat lehet kiváltani, hanem a konvergenciát, valamint a geometriai torzításokat is lehet korrigálni. Ezenkívül kurzormozgató billentyűk is találha-

# Sztereó tévé

– drót nélküli fejhallgatóval

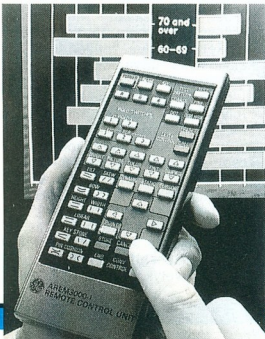
képes üzemelni. Különösen finoman bánik a szalaggal: nincs gumigörgő, ami a szalagot a főtengelyhez szorítja. Ez a gép NTSC és PAL verzióban is létezik.

A Sony eddig is élen járt a videotechnika fejlesztésében és úgy tűnik, most sem kíván lemaradni. Ezt bizonyítja egy másik készülék, amelynek neve DVR-10. Méreteit tekintve kisebb mint az Ampex gépe, de súlya jó 50 kilogramm. M vagy S típusú kazettát fogad; maximális játékidéje 94 perc. A berakott kazettát a képmagnó automatikusan felismeri. „Csak” negyvenszeres sebességgel képes a gyorskeresésre. Vezérlési rendszere olyan, hogy közvetlenül csatlakoztatható az egycollos, a Beta-cam vagy a Sony U-Matic rendszerű gépeikhez is. A géppel való kommunikálást az előlapon található 640 x 200 pontból álló lumineszcens kijelző segíti, amely a hangkivezérlésmérőket is magában foglalja.

A bemutatott gépek egyelőre nagy stúdió-ök féltre őrzött darabjai.

Nehezen bocsátkozik az ember jóslás-sokba a videotechnika fejlődésére vonatkozóan, de talán meg lehet kockáztatni azt az állítást, hogy 1990-re megjelennek a digitális képrögzítők kommersz (amatőr) változatai is. Ezek ára várhatóan nem lesz lényegesen magasabb, mint a mai csúcskészülékeké, képmínőség tekintetében azonban nem sokkal maradnak el a profi berendezések mögött. Ezek után a képmínőség javítása már csak a jelenlegi színes tévérendszer adta korlátok lebontása árán lehetséges, ami a HDTV (nagyfelbontású tévé), EDTV (kiterjesztett felbontású tévé) és IDTV (javított felbontású tévé) kísérletekkel már meg is kezdődött.

tők rajta, amelyek a képernyőn való mutogatást is igen kényelmessé teszik. Ez a távvezérlő annyira bonyolult, hogy a hozzá nem értő nehezen igazodik el rajta (különösen sötétben), ezért a tervezők egy másik, csak az alapfunkciókat tartalmazó távvezérlőt is készítettek hozzá. Az Imager 300 típusú projektor maximális képátója három méter (120 col) és hátulról, valamint mennyezetről való vetítésre is alkalmas.



Egy közepes vagy akár annál is silányabb audiobehendezéssel összehasonlítva a tévé hangminősége és hangrendszere kétségbeejtően primitív. A tévében általában egy hangszóró található és más semmi. Némely tévén van egy magnó számára szolgáló csatlakozó. Bizonyos készülékeken van fejhallgató-csatlakozó és póthangszóró kimenettel is találkozhatsz néha, de ez minden. Mintha a tévék konstruktőrei a mai napig nem fordítanának gondot a hangfokozat megfelelő kiépítésére és a szolgáltatások bővítésére. A sztereó tévéadás lassú, de biztos előretörése azonban fokozott kihívást jelent ezen a téren. A dolog másik oldala az, hogy a videoáramkörök és szolgálatások fejlesztése a meglévő szabványok (PAL, SECAM, NTSC) kezelei között egyre nehezebb és így a figyelem a hang felé fordul.

Az itt bemutatott tévé és monitor az USA-beli Tera cég gyártmánya és típusjele 629a. Képtároló

67 cm. Sztereó tévéhang vételére alkalmas, csatornánként 25 W teljesítménnyel. Érdekessége abban van, hogy a hangot fejhallgatókon is lehet hallgatni, amelyek a készülék tartozékai, ezek azonban nem vezetékkel csatlakoznak a tévéhez, hanem egy infratávadó biztosítja a kapcsolatot a távvezérlőhöz és ebbe csatlakoznak a fejhallgatók. A készülék hátlapján ezenkívül van három hang és video ki-és bemeneti csatlakozó. A tévémonitor ára az USA-ban 1950 dollár.



# Barco monitorok

A Barco belga cég neve sok olvasónak ismerős lehet, mert már bemutatottuk egyik projektorát, amely talán a vállalat legsikeresebb terméke. Legtöbbet mégsem abból, hanem ugyancsak kitűnő stúdió-monitoraiból adnak el. A képen kettő látható a legújabbak közül, a CVM és a CVS típus. Formájuk is elárulja, hogy nem lakásba, hanem stúdióba szánták őket. Van azonban más különbség is.

Megszoktuk, hogy otthon tetszésünk szerint állíthatjuk tévénk fényerejét, kontrasztját és színezettségét. Képzelnék el, mi lenne akkor, ha ez a videostúdióknak is így lenne, ahol esetleg tíz vagy ennél is több képernyő van szorosan egymás mellett; az ember nem tudná, melyik van jól beállítva. Ezért a stúdiómonitorok beállításának nemcsak azonosnak kell lennie, hanem ezt a beállítást hosszú ideig stabilan tar-

taniuk is kell. Automatikusan beállító és memória-áramkörök gondoskodnak minderről. A különösen kis geometriai torzítás érdekében speciális képcsőveket alkalmaznak, melyek elterítésre kisebb mint a kommersz képcsőveké. A sarkokban is jónak kell lennie a felbontásnak – ez is a kis elterítési szög mellét szói. A jobb felbontást és szintiztságot segíti még az is, hogy ezek a képcsővek árnyékmaszkok (delta) rendszerűek. A képcső-beállítás bármilyen értékének megváltoztatását automatikusan korrigálják a megfelelő áramkörök. A memóriában van egy „kalibrált” állapot is, amely a mindenkori beállítástól függetlenül gombnyomásra előhívható. Ez lehetővé teszi, hogy stúdióban az összes monitoron igen könnyen alap-

helyzetbe állítsuk. Valamennyi paraméter távvezérlővel is szabályozható. Ezek a készülékek elővannak készítve az S-VHS-, valamint az RGB-jelek fogadására is, de a megfelelő paneleket külön kell hozzájuk megvásárolni. Maga a készülék sem olcsó: mintegy 3000 dollárba kerül...



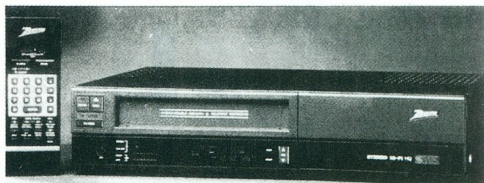
# Teletextfelvevő képmagnó

A szuper VHS rendszer nemcsak arról nevezetes, hogy igen jó minőségben rögzíti és átssza vissza a hagyományos videoanyagokat és tévéadásokat: arra is alkalmas, hogy rögzítse a teletext állóképeket. Ez nem közhelyes feladat, mert a teletext nem hagyományos videojel: az átvitel során a képállítás alatti üres sorokban digitális jelcsomagot képez, amely a vétel során a tévében teljesen különálló áramkörök segítségével alakul a képernyő olvasható karakteré.

Az eddigi képmagnók régebben csak videojeleket tudtak rögzíteni, utóbb a hifi hangot felvevő és visszajátszó fejek is helyet kaptak a fejedben. A képmagnó bemenetén azonban csak szabványosan kódolt (PAL, SECAM vagy NTSC) jelet tud fo-

gnadni. A teletext nem ilyen, mivel a digitális jelcsomag feldolgozása során – amely a videojel dekódolásától teljesen függetlenül történik – közvetlenül RGB jelekké alakul és ezek vezérlik a tévészínel végfokozatát. Ezek az RGB jelek kivezethetők a tévé teletext-dekóderéből, de ahhoz, hogy képmagnón rögzíteni lehessen, előbb szabványosan kódolt alapsávi videojellé (PAL, SECAM vagy NTSC) kellene alakítani. Es itt jön a bökkenő: a hagyományos kódolás annyira leszűkíti a színjelek sávviszességét, hogy a kódolt teletextjelek abba nem férnek bele.

A teletextjeleket tehát csak úgy lehet rögzíteni, hogy a digitális jelcsomagokat rögzítjük és azokból a visszajátszáskor egy teletext-dekóder előállítja a képernyő számára szükséges RGB



Zenith  
VRE 550

vezérlőjeleket. A gond az, hogy a hagyományos VHS frekvenciaátvitelle nem haladja meg a 2-3

MHz-et, a teletextjel frekvencia-tartománya viszont 6 MHz-ig terjed. Ezt csak az újabb, szuper VHS technika tudja rögzíteni, amely, úgy látszik, hamar le is csapott erre a lehetőségre. Felmerül a kérdés, hogy mi értelme van a teletextjelek rögzítésének, amikor az jórészt aktuális, gyorsan elavuló információkat tartal-

## Sony ProMavica

A képen látható hajlékony mágneslemez átmérője két hüvelyk és Mavipak a neve. A Sony cég fejlesztette ki azt a rendszert, amelynek segítségével egy ilyen mágneslemezre akár ötven színes állóképet tárolhat digitális jelek formájában. Hogy mi köze ennek a videóhoz? Az, hogy a képek videokamera segítségével kerülnek a lemezre és – többek közt – tévéképernyőn tekinthetők meg. Ehhez persze szükség van a megfelelő „képmagnóra”, amely ez esetben egy digitális rögzítő, amely a bejövő videojeleket digitális alakra konvertálja és felírja a mágneslemezre.

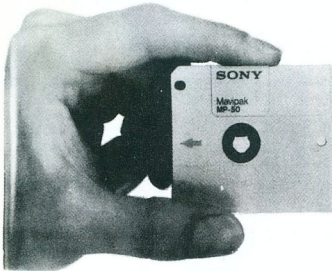
A hagyományos diánál alig nagyobb lemezen kiserőhang is rögzíthető. Ugyancsak mód van a szükséges katalógusadatok rögzítésére, amelyek segítségével a kívánt kép igen gyorsan visszakereshető. A képet nemcsak tévében, monitoron vagy projektoron nézhetjük, hanem ki is lehet nyomtatni, természetesen színesben – ehhez azonban szükség van egy megfelelő nyomtatóra. A mágneslemez törölhető és újra felhasználható.



A technikában járatos olvasó felteheti a kérdést: mire jó mindez? Hiszen tudjuk, hogy a videoképfelbontása jóval rosszabb, mint egy jó fényképé és a színek visszaadásában is sokkal korlátozottabb. A választ egyetlen szóban foglalhatjuk össze: praktikus. Kiválóan megfelel például szemléltető eszköznek üzleti tárgyalásokon, ahonnan a diavetítő, vászon, sőteltetés egyre inkább kiszorult, de jelen van egy tévé. A videokazettával szemben pedig megvan az az előnye, hogy a ProMavica – ez a Sony szóban forgó rendszerének neve – sokkal jobb állóképet nyújt, mint a videoszalag állóképe.

Amikor sok állóképrejt kell gyors egymásutánban, esetleg többször is bemutatni, ennek a veszélynek az előnye vitathatatlan. Magunk közt szövega semmilyen falrengető technikai újítás nincs a Mavipakban, hiszen a CCD-vel működő kamerák eleve digitálizálják a képet az átalakításkor, semmi akadályt nincs tehát annak, hogy a CCD kimenőjelét közvetlenül egy mágneslemezre rögzítsük, meghozza igen jó minőségben. A rendszer szűk keresztmetszete itt is a monitor, illetve a színesléve-rendszer (jelen esetben az NTSC) – bár elvileg lehetőség van az RGB jelek direkt átvételére, amivel ezt megkerüljük; a sorbontásból addó körülmények között azonban így sem hágható át.

Összefoglalva: a ProMavica praktikus mellékterméke a napjainkban zajló rohamos fejlődésnek az elektronikus képfeldolgozás terén, de bizonyosan nem a tökéletes megoldás.



## Öt lux elegendő

Fisher  
FVC  
901



A kamkorderek terén sincs megállás: ha egy diagramon ábrázolnánk a fejlődést jellemző paraméterek időbeli változásait, meglehetősen pontosan meg lehetne jósolni, egy-két év múlva, milyen készülékek lesznek kaphatók. Csak azért nem érdemes a jóslásba belemenni, mert a szóban forgó készülékek, illetve azok műszaki megoldásai készen vannak, és igazából csak arról van szó, hogy mikor, milyen „csomagolásban” tesszük le azokat a gyártók a videót egyre nagyobb étvágyal fogyasztó tömegek asztalára.

Ékes bizonyítéka ennek a Fisher FVC901 típusú kamkorder, amelynek ára öt cent híján ezeröttszáz dollár. 2/3 hüvelyk képátolójú CCD kép-

# Lowel fénycső

maz. Ne feledkezzünk meg azonban arról, hogy pl. igen sok oktatóanyag is van, amely az egyéni vagy kiscsoportos tanulást teszi lehetővé az oldalak tetőszöveges meghívásának lehetőségével – és ez csak egy példa a teletelt egyéb felhasználási módjai közül.

A készüléken van egy sajátos keresőfunkció; ennek a segítségével minden egyes anyag elejéből bejátszik a gép pár másodpercet; egy másik üzemmódban a távvezérlő segítségével beadott időpontnak megfelelő hely kereshető meg a videoszalagon. A távvezérlő segítségével között utasítások a tévé képernyőjén jelennek meg. Végül, ami ugyancsak meglepő: ez a készülék alig kerül többre, mint egy közönséges VHS készülék: ára 1150 dollár.



Középületekben rendkívül gyakran alkalmaznak fénycsővilágítást, különösen ott, ahol nagy fényerőre van szükség és esetleg nappali fény is jön be az ablakon. Többféle fénycsövet vegyesen szoktak használni, és ennek igen kellemetlen következménye a kevert megvilágítás.

A helyzetet súlyosítja, hogy a fénycső spektruma önmagában sem folytonos, hanem különálló nagy energiájú vonalak találhatók benne. Ezért van az, hogy a fénycsővilágítású környezetben készített videofelvételek a leggondosabb fehéregyensúly-beállítás mellett is természetellenes színűek. Továbbá: amikor leginkább hagyományos reflektorokkal történik. Ezekben halogén izzót használnak. Ennek a spektruma és színhőmérséklete

azonban erősen eltér a fénycsőekétől, ezért ilyenkor a fénycsővilágítást ki kell kapcsolni. Ez nem mindig lehetséges, ezért menthetetlenül ki vagyunk téve a kevert világítás minden hátrányának. E problémán segít a New York-i Lowel cég fénycsőpanelje, amely azon túl, hogy színvilágában illeszkedik az átlagos fénycsővilágításhoz, még azzal az előnnyel is bír, hogy nem pontszerű, hanem egy viszonylag nagyobb, szétterülő felületről jön a fény, és ez feleslegessé teszi a különféle diffúzorok alkalmazását, a fény ezek nélkül is lágy lesz.

Mivel a panel meglehetősen súlyos, a folttekercekből alkotott ellensúly stabilizálja azt. Ez és a nagy méretek nehézsége teszik a kezelését, de az említett előnyök miatt eltekinthetünk ezektől. Különben ha jól megnézzük az ábrát, némi kézügyességgel magunk is összeharcolhatunk hasonlót...

## Sony VHS!

Ezt a készüléket csak azért mutatjuk be olvasóinknak, mert bizonyos fordulópontot jelez a képmagnózási történetében. Gyártója ugyanis a Sony vállalat, amely eddig a VHS rendszerre úgy tekintett, mint az általa kifejlesztett Beta képmagnó formátum konkurenciájára.

A Beta azonban világszerte visszaszorulóban van annak ellenére, hogy egyesek szerint bizonyos paramétereiben előnyösebb, mint a VHS rendszer. Ahogy a VHS tökéletesítéseként létrejött a super-VHS, úgy a Sony hasonlóképpen kifejlesztette a Superbeta rendszert. Míg azonban az előző világszerte elterjedni látszik mint kom-

mersz képmagnórendszer, az utóbbi igényes amatőrök és félprofik körében számíthat némi sikerre. Így az üzleti érdek azt diktálja, hogy a Sony is nyisson a VHS felé.

Az SL-V70HF típusjelű képmagnónak három változata van. Az első hifi hangos, a második egy hagyományos hangos, a harmadik csak lejátszó hifi hangos képmagnó. Az ezer dollárért kapható gép megalkotói gondoltak az otthoni műsortételezés igényére is, ezért forgó törőlefejjel látták el és van külön szinkronbemenet is, amely a bejátszó géppel való bensőségebb együttműködést hivatott szolgálni.

### SL-V70HF



# TESZT

**Amint Vásárlás**  
rovatunkban  
a 49. oldalon  
is olvasható,  
igencsak szorult  
helyzetben találja  
magát, aki a szűkös  
hazai kínálatból  
próbál képmagnót  
vásárolni.  
Géczy Géza,  
a MEEI osztályvezető  
mérnöke a honi  
beszerzésük közül  
tesztelt két készüléket.

**E**zzúttal még a külföldi piacokon is újnak számítókét típust, a csalóka nevű SELTRON VCR-L2-t, a SANYO VHR 4100 EE-t mutatjuk be. Akik márkanevekben jártasak, tudják, a SELTRON csak fantáziánév. A fedőlapot levéve sok ORION jelzésű IC-vel találkozhatunk, s valóban, a japán ORION ELECTRIC CO. ORION VCR-

L2-es típusával van dolgunk. A VHR 4100 EE videomagnóval először nyár végén találkoztunk, amikor egy kollégánk Lengyelországban PEVEX üzletben látott egy ilyen készüléket, a hátlapján magyar nyelvű figyelmeztető felirattal és a magyar vizsgálóintézet, a MEEI jelzésével.

Visszakanyarodva a SELTRON VCR-L2-höz: ez egy igen tetszetős, standard osztályhoz tartozó készülék, mely legelőször talán újszerűbb méreteivel hívja fel magára a figyelmet, mert szélessége mindössze 36 cm s így jól elhelyezhető hifi polcunkon. (Persze vigyázni kell az elhelyezéssel, mert a késznétű üzemmódban lévő készülék hálózati része hőt termel és ezt nemcsak hogy nem illik, de nem is szabad szorosan lefedni. A készülék külseje igen tetszetős és egyszerű vonalú, fekete színű, az LCD kijelzőt sötét színű plexi fedi le, s e mögött láthatók mindazok a funkciók, melyek a működés-

## Szorítóban

beli tájékoztatáshoz kellenek. A videomagnó összes kezelőszerve, kivéve az üzemi kapcsolót (nem hálózati kapcsoló) és a kazettakidobógombot, egy lehajtható fedél mögött helyezték el. E gombok könnyen kezelhetőek.

Mielőtt a VCR-L2 tudományával foglalkoznánk, nem hallgathatjuk el meglepetésünket, mely a fedőlap levétele után ért minket. Egy igen átgondolt és szép belső felépítésű masinát láttunk, mely első pillantásra nem is a készülék használójának okoz örömet, hanem a szervizelő szakembernek, és a tervezők gondosságára, a konstrukció kiforrottságára utal. Ugyanezt mondatgátja el a mechanikáról is, mely a megbízható működést sugallja.

A szép külsőn után végük sorra a belső értékeket.

A magnó természetesen VHS rendszerű és ami már elengedhetetlen, mind PAL mind SECAM rendszerű adások vételére alkalmas. Vételi oldalon mind CCIR mind OIRT rendszerben sugárzott kísérőhangot fel tudja dolgozni, a tv antennacsatlakozója felé azonban csak CCIR kísérőhanggal adja tovább a jelet. Többször szóltunk róla, hogy ezt nem tekintjük nagy bajnak, hiszen az elmúlt években hazai forgalomba már szinte csak mindkét normát feldolgozni képes színes tv-k kerültek. Állomásválasztó egysége, tunerja kábeltuner rendszerű, vagysis tartalmazza az ún. különleges csatornákat is, ami a mai készülékvásárlásnál, különös tekintettel a műholdas adások terjedésével és az ebből következő csatornaszám-növekedéssel fontos szempont. Hangolása



SELTRON VCR-L2





SANYO VHR 4100 EE

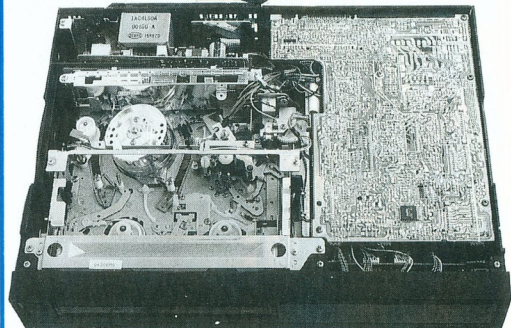
szevetni a VHR 3100 EE típusal, mely hosszú időn keresztül a standard osztály második helyét foglalta el, igen kedvező 1100 DM-es árával (az 1000–1500 DM-es osztályban), azt gondolva, hogy készülékünk annak némileg módosított változata.

Tévedtünk, a rádiófrekvenciás konverter kivételével – mely a tv-készüléknek továbbítja a jeleket – a készülék új tervezésű, ha a változtatások nem is alapvetőek. Ennek eredményeképp némileg bővültek a szolgáltatások és kényelmi funkciók.

Közelebből nézve a működést, itt is azzal kezdjük, hogy a hálózatra kapcsolt videomagnó állandóan feszültség alatt van, így az előlapján található bekapcsolást szimbolizáló STOP felirattal ellátott gomb, mely egyben be és kikapcsolást is biztosít, csak ún. üzemi kapcsoló. Ez a megoldás a stand-by (készületi) üzem miatt kell, hogy lehetséges legyen készülékünket táv-

szabályzóval indítani. A táv-szabályzó, mint a VCR-L2-nél infravörös sugárral vezérli a funkciókat és a felvételi üzem kivételével minden funkció működésbe hozza a készüléket.

Érdeklenség, bár ma már egyre több video így működik, hogy a kazetta behelyezésével, vagy ha a kazetta már bent van a készülékben, a bekapcsológomb megnyomásával a szalag automatikusan a feje fűződik. Ha mégsem kívánjuk a lejátszást megkezdeni, a felesleges koptatások elkerülésére 5 perc elteltével visszafűzi a szalagot és így alaphelyzetbe áll. Természetesen a tv-előválasztó egység itt is kábel-tuner rendszerű, a beprogramozható csatornák száma pedig 39+AV. Ha már a programról beszélünk, itt említjük meg, hogy a memóriaegységbe 8 különböző programot táplálhatunk



be egy évre előre, de természetesen lehetőség van a mindennapos programozásra is. (Lehet, hogy csak a fantáziánk szegény, s jó valaminek az egy évre való előre gondolkodás?) Persze ha az IC lehetővé teszi, ki kell használni e technikai lehető-

séget. További érdekesség, hogy a készülék lineáris időszámlálással rendelkezik, tehát a szalagból elhasznált időt jelzi ki. Ez viszont az órától nagyobb pontosságot kíván és ez a másodperceket is mutatja. Gyors előre és visszakeresése 9-szeres

## MŰSZAKI ADATOK ÉS MÉRÉSI EREDMÉNYEK

	SELTRON		SANYO	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
RF bemenet	VHF OIRT 1–12 CCIR 2–12 SI-S20 UHF OIRT 21–69 CCIR 21–69	45–303 MHz   421–868 MHz 115–160µV	VHF OIRT 1–12 CCIR 2–12 SI-S20 UHF OIRT 21–69 CCIR 21–69	44–301 MHz   431–882 MHz 120–195µV
RF érzékenység 20 db jel/zaj viszonyra vonatkoztatva	36 ± 2 csatorna	544–648 MHz	UHF 30–39 csatorna	541–622 MHz
RF kimenet	1 V <sub>CS-DS</sub>	0,96 V <sub>pp</sub>	1 V ± 0,2 V <sub>pp</sub>	0,85 V <sub>pp</sub>
RF kimeneti szint	75 ohm	147 ohm	75 ohm ± 5 ohm	67–80 ohm
RF kimeneti impedancia	75 ohm	76–130 ohm	75 ohm ± 5 ohm	60–105 ohm
Video bemeneti impedancia	1 V <sub>pp</sub>	0,8–1,6 V <sub>pp</sub>	0,5–2,0 V <sub>pp</sub>	0,6–1,9 V <sub>pp</sub>
Szint	50 kohm	34 kohm	több mint 50 kohm	46 kohm
Hang bemeneti impedancia	–	0,1–10 V	–	50–1750 mV
Szint	1 kohm	740 ohm	kisebb mint 10 kohm	500 ohm
Video jel/zaj viszony	–	660 mV	–	360 mV
Hang jel/zaj viszony	–	45 dB	43 dB	44 dB
Sorbontás	–	49 dB	–	47 dB
Sorbontás	–	240 sor	240 sor	260 sor
Hangfrekvenciás átviteli sáv	–	50–11 kHz	–	50–11,0 kHz





# Vigyázat, gyilkosok!

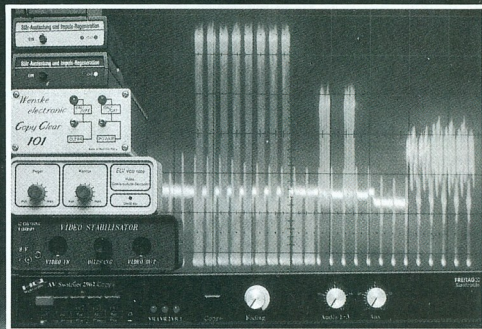
Hét olyan készüléket mutatunk be cikkünkben, amely képes arra, hogy a gyártók által másolásvédelemmel ellátott műsoros kazetták mégis másolhatóak legyenek.

Alábbiakban az NSZK-beli „video” magazin adatainak felhasználásával ismertetjük a nem is túl drága berendezéseket.

Olvasóink talán még emlékeznek rá, hogy ez év májusában bemutatunk egy különleges tudományú „varázsdobozt”, melyet a Showtime cég gyártott, s mely képes volt olyan műsoros kazetták szándékosan kódolt jelének átalakítására, melyek az illegális másolatok kivédésére készültek. E kazetták gyakorlatilag zavartalanul lejátszhatók, de felvétel esetén a gondosan beültetett zavarójelek megkavarják az elektronikát. E korábbi cikkben esett szó arról is, hogy a védelmet kidolgozó Macrovision beperelte a Showtime céget a kis zavaró tűskóinek kiirtásáért. Nos, azóta erősen változott a szélirány (erőviszonyok), mert egymás után jelennek meg olyan készülékek, melyek éppen ezeket a szép filmemlékeket

hosszú időre megörökíteni kívánó nézőknek nyújtanak segítségét öleltes megoldásaikkal.

A másolásgátlók a televízió-jelnek azt a tulajdonságát használják ki, hogy a tv-kép 625 sorából nem mindegyik van kihasználva képrajzolásra. A képernyőt ugyanis soronként végigpásztázó elektronsugárnak másodpercenként 50-szer vissza kell térnie a képernyő tetejére, hogy a teljes kép felrajzolásához 25-ször felváltva a páratlan és páros sorokat az információ-tartalomnak megfelelően felvilantsa. E visszatérés nem megy az egyik pillanatról a másikra, közel 20 sor kell a függőleges visszafutás befejezésére, s ez alatt a jel kioltódik, nem látható. E sorok nagy része azonban a



visszafutási feladat megoldásán kívül számos, a készülék működése szempontjából fontos jelet tartalmaz, melynek pontossága meghatározó. A Macrovision kazettáknál e tartományba ültették be a zavaró impulzusokat.

Ezek a jelek lejátszásánál nem vehető észre, és a működést sem befolyásolják, mert rajta ülnek a szinkronimpulzusokon. Problémát a másolat készítésénél okoznak, megzavarva a másolómagó automatikus erősítő szabályzó áramkörét (AGC, Automatic Gain Control). Az impulzusokat ugyanis oszcilloszkópon vizsgálva látható, hogy minden félkép első sorában, mint a bástyák tornyosulnak a jel felett, és igényt tartanak a szinkrontól a fehér szintig a teljes kivezérlési, szabályzási tartományra.

Láthatóan ezeknek a Macrovisión zavaró impulzusoknak a hatástalanítása, kiszűrése a killer feladata, ez azonban közel sem olyan egyszerű, mint az első pillantásra látszik. A kioltási zónát igen pontosan kell meghatározni és kivitelezni, gyakorlatilag ennek kezdete egybeesik a függőleges szinkronimpulzus kezdetével, s innen az első hat sornak érintetlennek kell lennie, különben képremegés formájában jelennek meg a pontatlanságok. A rákövetkező 10 sorból kell elutíntani a zavaró impulzusokat, de úgy, hogy a sorleírtetés és a szinuszoscillátor számára (H-Sync burst) a szinkronjelek érintetlenek maradjanak. A killerfázis 10 sora között tehát apró, 14 mikroszekundumnyi ablakot kell

hagyni, melynek helyzetét és szélességét milliomodszekundum pontossággal kell betartani.

A következőkben hét készüléket mutatunk be, melyek ezeknek az impulzusoknak a kioltását vannak hivatva elvégezni, innen is az elnevezésük: killer. Röggtől a bevezetőben el kell mondani, nem mind a hét készülék működött kifogástalanul.

Hét készüléket nézünk át, 100 DM a legolcsóbb, 360 DM a legdrágább. Ha hinni lehet a gyártóknak, mindegyik berendezés csak a Macrovisión impulzusnal avatkozik be, így a képtartalom érintetlen marad. A készülékek: AV-Switcher 2962 CopyPlus a Freitag Electronic-tól, a Wenske Electronic Copy Clear 101 típusú készüléke, az Eicke & Bemmerertől a Video-Filter 1301, a felépítését tekintve azonos testvér, a ViTec VS 1, az ELV-től a VCD 1000, az LC Electronic-tól az L 154 és a V 24 Thomas Meise-től.

A vizsgálatok során egy másolási védelemmel ellátott filmet, az *Alien II* címűt használtuk, mely a videotékák közkezevelt alkotása és jó minőségű is. A killer kimenetén Sony (Profeel-Monitor PVM 2730 QM) monitor szolgáltatja a képet; a jelek analízisének MO 800 típusú Grundig mérőroszcilloszkóppal végeztük.

Melyik hatásosabb; a másolási védelem vagy a dekódér? Először a Freitag 2962 CopyPlus próbáltuk ki. Bár mérés technikai szempontból a zavaró impulzusok nem távolítja el teljes mértékben, gyakorlatilag azonban az AV-Switcherrel a másolással

semmilyen nehézségnek nem szabad jelentkeznie.

Problémamentesen lehetett dolgozni a Wenske Copy Clear 101 készülékkel. Az igen szerény felépítésű készülék teljes mértékben megfelel a várakozásnak. Csak a zavaró impulzusokat oltyja ki – teljes mértékben –, míg a vízszintes szinkron (H-Sync) és a burst (színsegédvívó) érintetlen marad.

Ezzel ellentétben csalódást okozott az Eicke & Bemmerer Video-Filter 1301 típusú készüléke – megbukott a funkcionális ellenőrzési vizsgán. A 1301 és ViTec-tesztvére a VS 1 oly mértékben hatással voltak a függőleges szinkronimpulzusokra (V-Sync), hogy a monitorkép hevesen remegett. A Belső trimmer állításával sem lehetett ezken segíteni.

Az ELV VCD 1000 típusú készüléke bizonyítja, hogy jól is működhet egy ilyen készülék. Mindhárom kimeneti csatlakozón olyan videojel áll rendelkezésünkre, melyből maradéktalanul hiányoznak a zavaró impulzusok és egyébként is minden rendben van. Ellenőrzésben az L154 Video-Stabilisatorral, mely az LC Electronic gyártmánya. Ennél ugyan szabályozható, beállítható a kioltási zóna, de a zavaró impulzusokon kívül a Macrovisión sork V-Sync és a színsegédvívó felső részét is „megoldi”. Bántatlanok maradtak viszont a fekete váltón elhelyezkedő Macrovisión-részek. Röviden, a Video-Stabilisator szűr ugyan valamit, de a szabályozkoz nem tartja magát, s ez nem mindig jó.

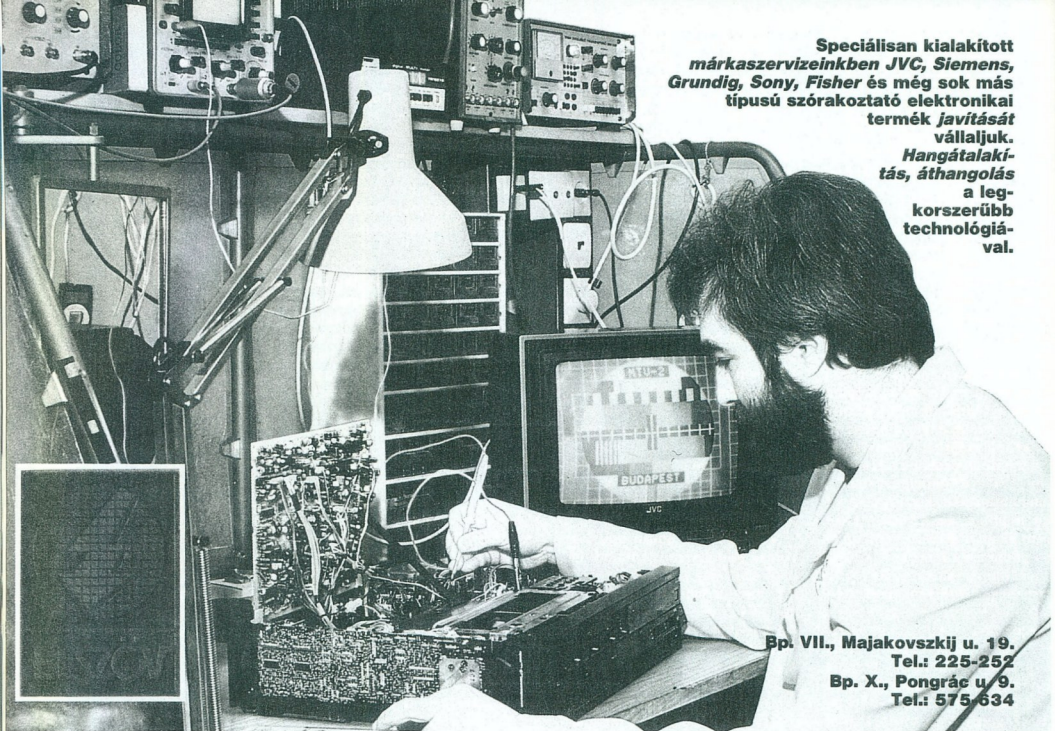
Thomas Meise V 24 készüléke a Freitag-készülékhez társult. Mérés technikailag nem tud lépést tartani a Wenske és ELV készülékekkel, de gyakorlatilag a másolat jól esz.

A mindennapok során azonban nem csupán a képességek számitanak, vagyis hogy a zavaró impulzusokat mennyire tudják kiszűrni, hanem az üzembiztonság is. Elveiben a hálózati adapterek ellen semmi kifogásunk. Aki a mellékelt vagy akár külön is kapható, javtani hátsó udvarokban készült tizmárkás „univerzális” adaptereket látja, megöszül. Eltekintve néhányuktól, melyeken a VDE jel megtalálható: az az univerzális tulajdonság, sajátosság, hogy a polaritás szabadon megválasztható, jelen esetben kellemetlen következményekkel is járhat – a killerek fordított polaritás miatt záriat következőleiben nem hatnak ki.

Emiatt is egyértelmű, kié a dobogó legmagasabb foka: a Wenske Copy Clear 101-e. A beépített hálózati rész és az tulajdonság, hogy a videojelet külső áramellátás nélkül is átengedi, könnyűvé tették döntésként. Az ingadozó áramellátás miatt közvetlenül mögötte következik a VCD 1000 az ELV-től. Három kimenete az egyszéjé másolás esetén jó szolgálatot tesz. A gyártónak azonban jelölnie kellene a tápfeszültség-csatlakozónál a helyes polaritást. A Freitag, a Meise és LC Electronic normálisan működnek, de kapcsolástechnikailag a győztesek mögött vannak.

Gyártó	Eicke & Bemmerer	ELV	Freitag Electronic	LC Electronic	Meise GmbH	ViTec	Wenske Electronic
Típus	Video-Filter 1301	VCD 1000	AV-Switcher 2962 CopyPlus	Video-Stabilisator L154	V 24	VS 1	Copy Clear 101 (vagy Video-Limiter 101)
Ár	300 márkától	300 márkától	360 márkától	150 márkától (+kieg.100 márkától)	180 márkától	300 márkától	300 márkától
Csatlakozók, szabályzók	1-1 RCA video be- és kimenet, szabályzó nincs	1 DIN AV bemenet, 3 DIN AV kimenet, színt, kontúr	3 Scart be- és kimenet, 1 Scart-monitorcsatlakozó, 2-2 RC Audio be- és kimenet, 1 fading, 2 hangszabályzó	1 DIN AV bemenet 1 DIN AV kimenet képbéállító	1 DIN AV bemenet, 1 DIN AV kimenet, nincs szabályzó	egy-egy RCA be- és kimenet, nincs szabályzó	1 DIN AV bemenet, 1 DIN AV kimenet, nincs szabályzó
Áramellátás	12 V/100 mA	12 V/300 mA	12 V/200 mA	9 V/100 mA	fix hálózati adapter, 220 V váltakozó feszültség	12 V/100 mA	220 V Wechselstrom
Méret (mm)	87 x 30 x 120	131 x 50 x 68	430 x 53 x 120	152 x 52 x 91	66 x 36 x 108	87 x 30 x 120	108 x 59 x 180
Funkcionális ellenőrzés	nem felelt meg	megfelelt	fenntartásokkal megfelelt	fenntartásokkal megfelelt	fenntartásokkal megfelelt	nem felelt meg	megfelelt
Videovélemény	nem ajánlható	ajánlható	feltételeesen ajánlható	erős kikötésekkel ajánlható	feltételeesen ajánlható	nem ajánlható	ajánlható
Megjegyzések	sorozatgyártás előtti példány, változások várhatóak	a csatlakozónál hiányzik a polaritások jelölése, a három kimenet ellenerre túl drága	a gyakorlatban működik, de a mérés alapján vannak gyengéi a másolási védelem-ötés területen	többnyire működik, mérés technikailag azonban nem mondható különönek	a fix hálózati adapter ellenére nincs biztosíték arra nézve, hogy fel ne cserélődik a polaritást, a gyakorlatban működik, de mérés technikailag gyenge	nullszéria, változások várhatóak	igen szerény felépítésű készülék
Forgalmazók címei	Eicke Bemmerer Sonnenweg 29 3000 Hannover 1 Tel.: 05 11/817564	ELV Postfach 1420 2850 Leer Tel.: 0491/71047	Freitag Electronic Arndstr. 9-11 2351 Trassenkamp Tel.: 04323/5 90	Eltro-Design- Vertriebsgesellschaft Postfach 101941 2000 Hamburg 1 Tel.: 0 4101/46240	Meise GmbH Fritz-Reuter-Str. 5. 4902 Bad Salzlingen Tel.: 0 522 21 66 35	ViTec Postfach: 5720 3003 Ronnenberg Tel.: 0 5109/14 00	Wenska Provinzstr. 84. 1000 Berlin Tel.: 030/4 92 50 81

Speciálisan kialakított  
márkaszervizeinkben JVC, Siemens,  
Grundig, Sony, Fisher és még sok más  
típusú szórakoztató elektronikai  
termék javítását  
vállaljuk.  
Hangátalakítás,  
áthangolás  
a leg-  
korszerűbb  
technológiá-  
val.



Bp. VII., Majakovszkij u. 19.  
Tel.: 225-252  
Bp. X., Pongrác u. 9.  
Tel.: 575-634

Videoberendezések javítása,  
áthangolása, színes televíziók  
áthangolása, valamint Hi-Fi  
berendezések áthangolása és  
javítása.

VIII., József krt. 38.  
Tel.: 141-216.

Hazai és külföldi garanciális és  
készpénzes fekete-fehér és színes  
televíziók javítása,  
videomagnetofonok áthangolása.

XV., Frankovics M. u. 57-63.  
Tel.: 635-225  
Nyugati készülékek szervize:  
Video- és Hi-Fi berendezések  
javítása, áthangolása.

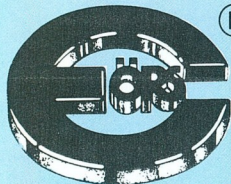
VI., Lenin krt. 94.  
Tel.: 311-129

Szervizeink  
CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRÁIG  
tartanak nyitva.

**Semmi kétség!  
A Rávisz  
a segítség!**

**RÁVISZ**

SZOLGÁLTATÓ  
KISSZÖVETKEZET



# ® AZ EÖRS VEGYESIPARI KISSZÖVETKEZET ÁTJÁTSZÓKÁBEL- GYÁRTÁSI PROGRAMJA GARANCIA A MINŐSÉGRE!

Kisszövetkezetünk többéves tapasztalat alapján kiváló minőségben gyárt video- és audiocsatlakozó, illetve átjátszó kábeleket. Tetszetős csomagolás, nagy üzembiztonság, esztétikus kivitel és garantált minőség jellemzi termékeinket, melyeket azonosító számmal láttunk el, hogy megrendelőink választását és a megrendelést megkönnyítsük. Prospektusaink a szaküzletekben rendelkezésre állnak. Megrendelésre utánvétellel postán is szállítunk. Termékeink lehetőséget nyújtanak a legkülönbözőbb csatlakozórendszerek – DIN, Jack, RCA, Euro-Scart – közötti kapcsolatok létesítésére igen tág alkalmazási területeken, például:

hangátvitel (audio), képátvitel (video),  
kombinált videokészletek, hangfalcsatlakozók,  
antennacsatlakozók tv-hez, rádióhoz.

Videoösszekötők kábeleink alkalmasak számítógép, tv és különböző csatlakozórendszerű videokorderek egymással és tv-vel való összekapcsolására, kép-hang átjátszás több ponton való bevitelére.

*Új termékünk! Reklámáron!*

Univerzális video-szett.  
Alkalmas mindenfajta audio- videocsatlakozás kiépítésére.

Export-kiváló csatlakozókinálatunk:

BNC-dugóaljzat, TNC-dugóaljzat, PL-dugóaljzat, Euro-Scart dugóaljzat, RCA dugó, 220 V-os öntött dugaszolóvillás készülékszínór.

Figyelembe ajánljuk vegyipari készítményünket!

Oxidált kábelek forrasztását elősegítő – garantáltan semleges kémhatású – szabadalmaztatott forrasztóolajunk előnyösen használható gyártó- és szerviztevékenységüknél.

Az általunk gyártott kábeleket, dugaszoló csatlakozókat és vegyi termékeket megrendelheti és megvásárolhatja a

Budapest II., Frankel Leó u. 45. (359-179) és a  
Budapest III., Szentendrei út 211. (687-214)

üzleteinkben, ahol egyéni és közületi vásárlókat egyaránt kiszolgálunk.



Az üzletek nyitvatartási ideje:  
munkanapokon 10–18 óráig.

A KERAVILL üzletek  
és a SKÁLA áruházak is  
teljes kínálatunkkal állnak rendelkezésükre.

Kívánságára teljesen egyedi  
megrendeléseket is teljesítünk.



# Az „esemény” felbontása

seégeink ebben az esetben elég nagyok: a variózás alatt a kameránk „zökkenhet”, hiszen közben – hogy képkompozícióink „rendben” legyen – svenkelünk is kell. A másik hibalehetőség az átigazítások következhet be: nem sikerül egyenletesen mozogni a kamerával, túl gyors, vagy túl lassú lesz a mozgás.

Dinamikusabbá, pergőbbé tehetjük ezt az egyszerű jelenetet, ha különböző beállításokra bontjuk fel. Az 1. ábrán az esemény látható felületében, három különböző (A, B és C) kameraállás jelzésével. Ha az ezekhez tartozó képeket egymás után rakjuk, akkor a 2. ábrán látható képsor alakul ki. Az A és B beállítások közötti „átmenet”-et teljesen rendben lévőnek fogjuk érezni. A B és C beállítások közötti átmenet zökkenni fog, és zavaróvá is válik. Még mielőtt tisztáznánk, hogy miért van ez így, azt azonnal javasolhatjuk, hogy B beállítás után újból jöhet az A beállítás, esetleg picit „szűkebb” vagy „tágabb” képkivágással.

A B és C beállítások közötti zavart a mozgóképes szakma *tengelyugrás* néven ismeri. Arról van ugyanis szó, hogyha valamit a jobb oldalon látunk (egy négyzetet), és a bal oldalon valami mást (egy kört), a következő pillanatban pedig fordítva, akkor „megugrik”, „zökken” a képünk, mintha a benne lévő dolgok egy pillanat alatt helyet cseréltek volna. A *hiba* oka – ahogy ezt a 3. ábra is szemlélteti –, hogy a kamerával „átugrottuk” a négyzet

és a kör (mama és gyermeke) tengelyét, átkerültünk az események túlsó oldalára. Fontos tehát, hogy kameránk az ilyen – minden egyes jelenethez megtalálható – tengely egyik oldalán maradjon.

Ha valaki nagyon szeretné használni a mesemondás-jelenet C beállítását, vagy már így – elrontva – vette fel a jelenetet, azon lehet segíteni. A B és a C beállítás közze egy közeli képet kell a mesekönyvről bevágni (inzert), ahol a könyv képhatárokhoz viszonyított helyzete (dőlésszög, fénycsík) emlékeztet a B beállításban is lát-

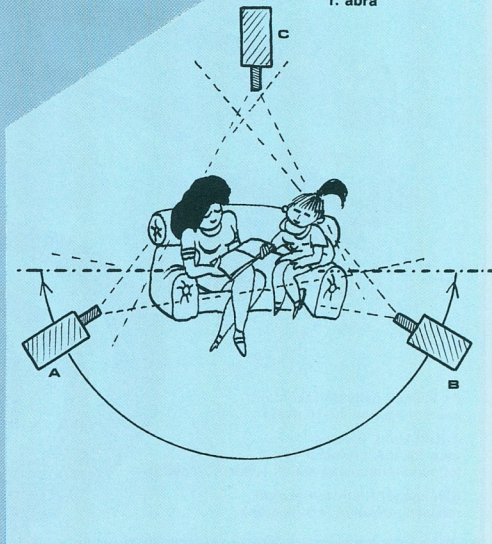
ható könyvre. Ebben az „át-dolgozott” verzióban képsorunk a 4. ábra szerint alakul.

Kicsit bonyolultabb a helyzet, ha mondjuk egy értekezlet bemutatása a feladatunk. A mi példánkban (5. ábra) egy hosszú asztal két oldalán ülnek az ülés résztvevői,

**M** aradjunk még egy kicsit a családi videónál. A következő eseményt szeretnénk rögzíteni (felvenni): a mama egy kanapén mesét olvas gyermekének. A dolog egyszerűnek látszik: leállítjuk a kamerát kettejükkel szemben úgy, hogy mindketten éppen beleférjenek a képterünkbe (kettős szekond), aztán indulhat a felvétel. Mindannyian tudjuk, hogy ez így unalmas. Megtehetjük – mondják most bizonyára sokan, hogy mesemondás közben „rávariózunk” a mama közelijére, aztán ha a mese szövegében érdekes, izgalmas részhez ér, „átigazítjuk” (svenkelünk) a mesét hallgató gyerekek arcára, majd mire a mese véget ér, varióinkkal „eltávolodunk” addig, míg képpünk azonos nem lesz a kezdeti beállítással.

Filmes nyelven szólva: egy snittnben (megszakítás nélkül) vettük fel az eseményt. Ha a mese nem túl hosszú, talán még elviselhető lesz ez a megoldás, és nem unjuk halálra magunkat nézése közben. Hibalehető-

1. ábra



az asztalfőn pedig valaki elnököl. Válasszuk ki az esemény azon részét, amikor az elnöki beszámoló hangzik el. Az a bizonyos tengely nagyon sokféleképpen „helyezhető” el. Döntünk például úgy, hogy az elnök bal oldalán ülőket csak hátulról (anschnittben) fogjuk látni, a beszélot pedig egyre közelebbről. Nyilvánvaló – vagy ha nem, hát akkor egy kis töprengés után belátható –, hogy az átléphetetlen tengelyt az elnök és a tőle jobbra legtávolabban ülő résztvevő egyenesen alkotja. Ezt nem szabad átlépnünk, egyik oldalán viszont bátran mozoghatunk. Ajánlatos is ilyen – és hasonló – esetekben a kamerát guruló állványra helyezni a gyors és csendes helyváltoztatási lehetőség érdekében (6. ábra).

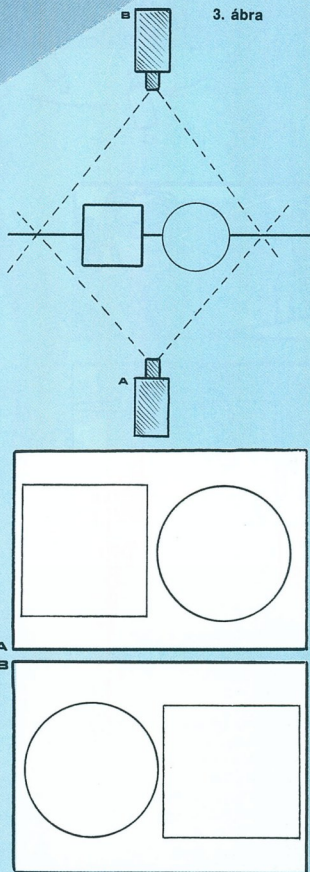
A 7. ábrán az így kialakított jelenetet öt beállításra bontva láthatjuk.

A 4. ábrán már láttunk egy „nem szabályos” tengelyugrasi megoldást. Minden probléma nélkül „átgorhatjuk” ezt a tengelyt, ha kézikamerával dolgozunk, vagy kameránk valami gurulóalkalmazkalmatosságon (fahrt, kocsizás) van, és látjuk (mutatjuk), amint átkerültünk a dolog másik oldalára.

A közhit idegennek tartja az amatőrtől az oktatófilm-készítést, a gyakorlat azon-

ban mást mutat. Az üzemekben, oktatási intézményekben működő videoklubok sűrűn kapnak olyan feladatot, hogy videofilmeik készítésével segítsék a szervezett keretek között folyó oktatást, továbbképzést. Ezek a vide-

2. ábra



3. ábra

4. ábra

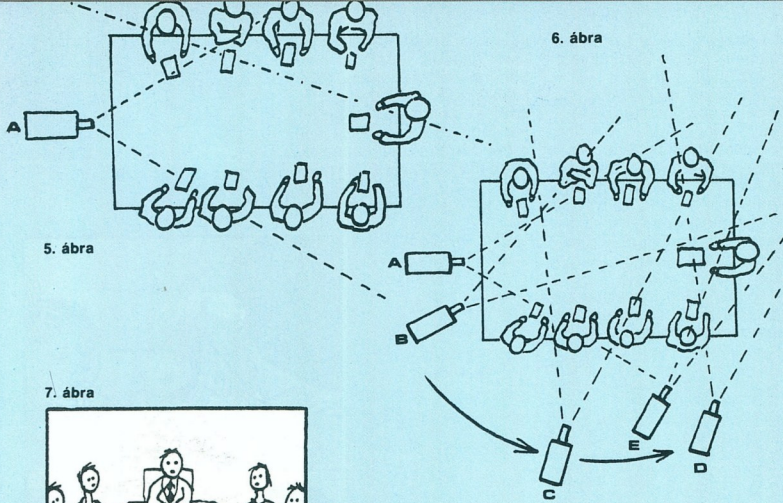


C

ok saját helyükön nagyon fontos szerepet töltenek be. Nem kétséges, hogy az amatőrök ilyenfajta tevékenysége igen értékes a társadalom számára. A mozzagalomra az a jellemző, hogy – szinte kivétel nélkül – megtalálható

benne minden műfaj, filmtípus. Az üzemi és iskolai klubok egy része éppen a „rendelt” oktatófilmek miatt vált félprofi stúdióvá, a megrendeléseknek megfelelően növekedett a támogatás, és javult a klub technikai felszereltsége is. Nézzünk néhány példát!

Egy gimnázium tanulói ▶



5. ábra

6. ábra

7. ábra



A



B



C



D



E

rendszeresen készíthetnek oktatófilmeket kémiai, fizikai, biológiai kísérleteikről tanári segédlettel.

Az oktatófilm különleges formája, ha a gyermekek kamerával a kézben indulnak el a környezetismereti órához kapcsolódó városnéző kirándulásra. A tanulók saját ízlésük és gyakorlatuk szerint készíthetik a felvételeket.

A humán és állategészségügyben fontos lehet az ama-

tőr videóval történő oktatás. Különösen indokolt ez a műtétet bemutató, módszertani video esetében, ahol sok szakember vagy hallgató nem fér egyezre a műtőasztalhoz. A videofilmben elég csak a lényeges mozzanatokot megmutatni, és közbeiktatott magyarázó ábrákkal, trükkökkel lehet segíteni a megértést. A kamera steril izolálása pedig könnyebben megoldható, mint sok ember beöltöztetése.

A film készítője azáltal, hogy a látnivalót a legkedvezőbb kameraállásból, tényszerűen rögzíti, hasonló élményhez juttatja a nézőt, mint amilyet a kísérletet,

munkát végző személy élt át. Sőt azzal, hogy kiemeli a leglényegesebb mozzanatokot, egymástól időben, térben távolos dolgokat, eseményeket egymás mellé rendez, tovább fokozhatja a hatást. Lehetséges, hogy a valóságos időnek (mely alatt a bemutatásra szánt folyamat lezajlik), csak kis töredéke kerül a filmbe, azonban a helyesen kiválasztott részlet (motivum, pillanat) jól reprezentálja az egészet.

Az oktatóvideo meghatározott közönségnek készül, és így feltételezzük, hogy a nézőt eleve érdekli a film tárgya.

A téma és a video célja minden esetben meghatározó. Lehet a téma egy iskolai kísérlet demonstrációja, bemutatjuk egy gép működését, felépítését, megfilmesíthetünk egy használati utasi-

tást, végigkísérheti a kamera valamely nyersanyag útját a késztermékig, demonstrálhatunk munkavédelmi előírásokat stb. A feldolgozásnál nincs értelme a hosszú bevezetésnek, az időnyújtó körülírásnak, ehelyett célratorőn és tárgyilagosan kell foglalkozni az anyaggal. Az oktatóvideo-készítés módszerei szigorúak. Itt elsősorban a didaktikai elveknek kell érvényesülniük, a videóknak az oktatás igényeit kell szolgálnia.

Az sem mindegy, hogy milyen előadás keretében nézik majd a videofilmet. Lehet egy jelenség, folyamat néma bemutatása, ahol a vetítés alatt az előadó beszél. Lehet kiemésztője egy tananyagrészeknek, melyet a kép illusztrál, még érthetőbbé tesz. Természetesen készülhet oktatófilm olyan céllal is, hogy lehetőleg komplex bemutatása legyen a választott témának. Sokféle verzió elképzelhető, de a forgatás kezdetekor már pontosan tudnunk kell, milyen filmet szándékozunk készíteni, hiszen ez meghatározza a feldolgozás módját.

Az imént említett „szabály”, mely szerint az oktatófilm legyen következetesen precíz, célratorő, természetesen nem jelenti azt, hogy ne használhatnánk benne eredeti, újszerű filmes ötleteket, de a jól ismert és sokszor alkalmazott formanyelvi eszközök (pl. vágóképek, feliratok, mozgó komputergrafikák, ábrák, áttűnések stb.) is sokat segíthetnek, hogy gördülékenyebb legyen az előadásmód.

Említtettük, hogy az oktatófilm célközönségnek készül. Tudnunk kell előre, hogy milyen szinten képztettek a nézők és milyen tudásszintig kell, illetve lehet eljuttatni őket a film segítségével. Másként kell feldolgozzuk a témát az iskolás gyerekeknek és megint másként az úszemben továbbtanuló munkásoknak. A gyerekek figyelmét jobban leköti például, ha egy kísérlet bemutatását nem a tanár, hanem a tanuló látja végzi el. A megértésben segítséget jelenthet, ha a filmbeli környezet ismert a néző számára. Pedagógiai szempontból kérünk számon bizonyos közérthetőséget, hogy egy új munkamódszert megértésen a néző, és a film láttán akár meg is tudja jegyezni. Eppen ezért az oktatófilm sohasem szólhat egyszerűen mindenkihez.

Rák József





# INTER VIDEO

*filmmagazin*



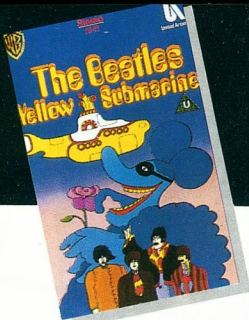
## POLICE ACADEMY 3 BACK IN TRAINING

# Videoház Budapesten



November 13-án hivatalosan is megnyitották az INTERVIDEO kétszintes impozáns Videoházát Budapesten, a Lenin körút 22-24. szám alatt. Az üzlet hétfőeken és ünnepnapokon is délelőtt 10 órától este 22 óráig várja a kölcsönözni vágyó videobarátokat.

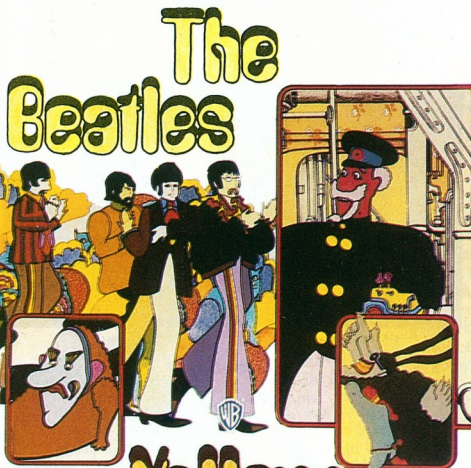




A Beatles jól ismert rajzfilmje – és a benne felcsendülő Beatles-számok, köztük a címadó *Yellow Submarine* is – 1968-ban készült, és ez a dátum nemcsak egyszerűen évet, hanem egy egész korszakot is jelöl. E korszak filmje a legképrázatosabb művészi fantáziával elkészített animációs film, a *Sárga tengeralattjáró*.

Pepperland békés életét megzavarják: a zeneszerető országot támadás éri. A nemrég még boldog vidéken kiirtják a zene szeretetét, a boldogságot és a szerelem érzését. Pepperland azonban még sincs elveszve, mert a sárga tengeralattjárón sikerül elszökniük a támadók elől a zene szerelmeseinek.

A sok találmánysággal, szellemesen megrajzolt, mókás figura között négy olyan alak is mozog, akiknek a vonásai élő modellére emlékeztetnek – mintha csak *Ringo Starr*, *Paul McCartney*, *George Harrison* és *John Lennon* látnánk menekülni a szimbolikus sárga tengeralattjárón, természetesen a Starr-McCartney-Harrison-Lennon négyes máig frissen csengő zenéjére.



# The Beatles Yellow Submarine

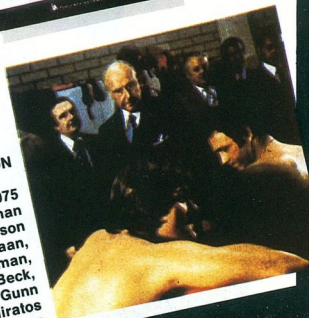
SÁRGA TENGERALATTJÁRÓ

USA, 1968  
Rendezte: George Dunning  
Főszereplők: The Beatles – Sgt. Peppers Lonely Hearts Club Band  
Zene: Beatles  
Színes, feliratos  
82 perc

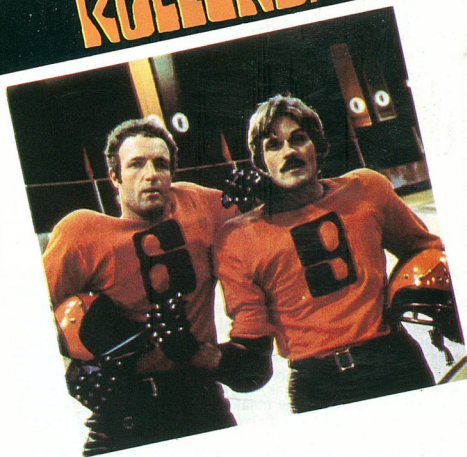


GÖRGÖ LÁBAKON

USA, 1975  
Rendezte: Norman Jewison  
Főszereplők: James Caan,  
John Houseman,  
Maud Adams, John Beck,  
Moses Gunn  
Színes, feliratos  
123 perc



# ROLLERBALL



Sci-finek nevezhető-e egy film, csak azért, mert a jövő században játszódik? Ha jól meggondoljuk, alig több mint egy évtized választ már csak el minket ettől a jövőtől, az újabb századtól, sőt a film alkotóit is csak egy negyedszázad választotta el a századfordulótól, és aligha vitás, ma azt nyilatkoznánk: mindabból, amit 1975-ben elképzelték, mára már sok minden szemmel látható... Bár bizonyára már a film születésekor is az volt.

Hogy miről is szól a film? Nos, a jövő században hat hatalmas cég irányítja a világ gazdasági életét. Ők találják ki és valósítják meg a véresen kegyetlen játékokat, a rollerballt, amely elementáris erejű megnyilvánulása – és egyúttal levezetése – az emberiség egyik ősi ösztönének, a másikkal szembeni agresszív ellenségeskedésnek.

Jonathan E. (*James Caan*) ennek a játéknak – sportágnak – a nagymestere, koronázatlan királya. Igen ám, de a pokolian tehetséges játékos – egyrészt éppen rendkívüli tehetsége, másrészt a függetlenség iránti hajlama következtében – pusztá jelenlétével is a játék szellemét és végcélját veszélyezteti...



# victory at ENTEBBE

A film valóságos nemzetközi sztárparádé felvonultatásával a repülőgép-eltérítések eddigi történelmének egyedülállóan izgalmas fejezetét dolgozza fel a maga sajátos eszközeivel, azt, amikor az Air France 139-es járatát fanatikus német és palesztin terroristák Ugandába térítették, és a gép – fedélzetén a 108 tüsszal – ott vesztgelt az entebbei repülőtéren. Izrael vezetőinek akkor élet-halál kérdésében kellett dönteniük: engedjenek-e a terroristák zsarolásának, vagy pedig kiséreljék meg a szinte lehetetlent, és indítsanak útnak egy antiterrorista kommandót a tőlük mintegy 4000 kilométerre fogva tartott tüsszal kiszabadítására.

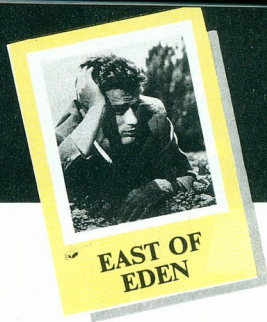
Ez utóbbit, a kockázatosabb megoldást választották – és a különítmény sikerrel hajtotta végre azóta is páratlan feladatot.

## ENTEBBEI GYŐZELEM

USA, 1976

Rendezte: Marvin Chomsky

Főszereplők: Helmut Berger, Linda Blair, Kirk Douglas,  
Richard Dreyfuss, Helen Hayes, Anthony Hopkins, Burt  
Lancaster, Christian Marquand, Elizabeth Taylor  
Színes, leíratos  
115 perc



## EAST OF EDEN

Mi kell egy, nem sokkal megszületése után klasszikusá nemesedő regényszerű filmhez? És mi kell egy, nem sokkal a megszületése után klasszikussá nemesedő filmsikerhez? Nem sok – és mégis rengeteg.

Kell két fiútestvér, akik úgy viszonyulnak egymáshoz, mint a bibliai Káin és Ábel. Az sem árt, ha nevük kezdőbetűje utal is a párhuzamra: Caleb és Aron. Kell egy atya, lehet akár Adam is (Raymond Massey), aki Aron-Ábelt szereti jobban, miközben Káin-Calebja mindent megtesz, hogy elnyerje szeretetét, elismerését. Kell egy egyszerű regényíró, aki a biblikus történetet – mintha mi sem volna természetesebb – áttemeli 1917 Amerikájába, a háborúba lépés idejébe, farmerkörnyezetbe, s a megváltozott társadalmi körülményekben mutatja fel: egyes emberi (vagy éppenséggel embertelen) ösztöneink: örök vonásaink. Esetünkben a regényíró *John Steinbeck*nek hívják.

Kell egy hasonló írói tehetségű forgatókönyvíró – esetünkben *Paul Osborn* –, és persze egy, a maga nemében páratlan rendező: *Elia Kazan*.

És az sem árt, ha Káint – azaz Calebet – olyan színész játssza, aki gonosznak, lázadóknak, apa-és testvérgyűlölőnek tűnhet, de apró rezdülései elárulják: egész élete küzdelem és vágy – a szeretért.

A színész neve: *James Dean* – minden idők „örök lázadója”.



# EAST OF EDEN

## AZ ÉDENTŐL KELETRE

USA, 1954

Rendezte: Elia Kazan

Főszereplők: James Dean,

Julie Harris,

Raymond Massey

Fekete-fehér,

leíratos

Kb. 100 perc





RENDŐR-  
AKADEMIYA

3  
- ÚJ TANÉV

# POLICE ACADEMY

## 3 BACK IN TRAINING

USA, 1985  
Rendezte: Jerry Paris  
Főszereplők: Steve Guttenberg,  
Bubba Smith,  
David Graf,  
Michael Winslow  
Színes, feliratos  
90 perc

Az ütött-kopott kalózkópiák után végre jó minőségben is láthatók a szédületes iramú, nágszerű gegektől hemzsegó *Rendőrákadémia* sorozat darabjai, köztük az *Új tanév* című epizód is.

Az új tanév természetesen egy kis bonyodalommal kezdődik: a rendőrákadémia egyik osztályát meg kell szüntetni. Igen ám, de melyiket? A két örök vetélytárs, Mauser és Lassard tábornok elhatározzák: hogy összemérik erejüket, ügyességüket, és így döntenek el, melyikük osztálya érdemli meg, hogy megmaradhasson.

A 14 hetes kiképzés folyamán – amelyet egy kiküldött bizottság ellenőriz – tanúi lehetünk az újonckor mulatságos balfogásainak, a régiek szírparkázó ötleteinek, s annak, hogy már-már Mauserék nyerik meg a versenyt, amikor azonban ellenfeleik egy ügyes csellel kijátsszák őket, sőt nem kisebb bravúrt hajtanak végre, mint azt, hogy megmentik az elrabolt kormányzót a pincéreknek álcázott fegyveres támadók karmai közül.

Hogy melyik osztály győz? Kit érdekel? – a legfőbb, hogy mind a kettőn felszabadultán kacagunk.

Akik látták a Rendőrákadémia vígjátéksorozatának korábbi három epizódját, igazolhatják, szem nem marad szárazon, annyira kacagató a rendőrákadémia munkatársainak és hallgatóinak ezernyi csetlés-boltása, ötlete, furfangja.

Persze a sorozat készítői is rájöttek: egy idő után már nem lehet ugyanazzal a figurákkal megrázkódtatni a rekeszizmokat – új arcok, új gegek kellene. És a sorozat újabb darabjában ismét újítottak – méghozzá igen szellemesen. Ezúttal ugyanis izig-vérig civilek érkeznek a rendőrákadémiára: polgári védelmi, más szóval civil őrártati tanfolyamra. Hogyan néz ki egy őrártat, egy őrszolgálat akkor, ha lelkes és ügybuzgó, de a dolgokban mégiscsak meglehetősen járatlan civilek végzik a rendőri feladatok egy részét – el lehet képzelni... Azaz: nem lehet elképzelni. A filmsorozat gestbjába ugyanis szinte felülmúlja magát. Szinte nincsen perc újabb színpoka, vicc, móka és mulatság nélkül.



## RENDŐRÁKADÉMIA 4 – CIVIL SZOLGÁLAT

USA, 1987  
Rendezte: Jim Drake  
Főszereplők: Steve Guttenberg, Bubba Smith,  
Michael Winslow, David Graf, Tim Kazurinsky,  
Sharon Stone  
Színes, feliratos  
84 perc

# CITIZENS ON PATROL POLICE ACADEMY 4





## THE PRINCE AND THE SHOWGIRL

Ezt a filmet annak idején nagy sikerrel vetítette a Filmmúzeum is, s bizonyára sokan emlékeznek még a megható, romantikus történetre – ha máshonnan nem, hát szülei elbeszéléséből.

A film cselekményét egyébként is igen könnyű összefoglalni, akár egyetlen mondatban is: 1911-ben, Londonban, a koronázási ünnepségek ideje alatt egy vérbeli herceg megismerkedik egy vérbeli kőristalánnyal (ahogy ma mondanánk: felcsepji), akivel végül is igen jól megértik és kölcsönösen meg is becsülik egymást.

Csak ennyi? És mégis világsiker? – kérdezhetné bárki. A válasz: igen, csak ennyi, és mégis világsiker... Igaz, közben „szó van” társadalmi igazságról és társadalmi igazságtalanságokról, korlátokról, amelyeket a szív és az érzelmeik sem tudnak ledönteni, csak titokban átlépni-megkerülni – és ne feledkezzünk meg arról sem, hogy mindezt méltán világhírű sztárszínészek hitetik el velünk. Ráadásul *Laurence Olivier* és *Marilyn Monroe* alakításában két különböző világot, két különböző színészi felfogást, játékmódot, érettséget figyelhetünk meg – a legtekintélyesebb összhangban.

### A HERCEG ÉS A KŐRISTALÁNY

angol-amerikai, 1957

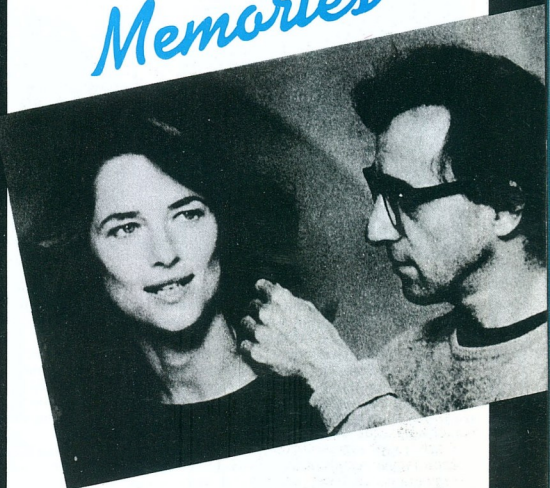
Rendezte: Laurence Olivier

Főszereplők: Laurence Olivier, Sybil Thordike, Marilyn Monroe, Richard Watts  
Színes, feliratos

117 perc



## Stardust Memories



### NAIV ROMANTIKUS EMLÉKEK

USA, 1980

Rendezte: Woody Allen

Főszereplők: Woody Allen, Charlotte Rampling, Jessica Harper, Marie-Christine Barraud, Tony Roberts  
Fekete-fehér, feliratos  
85 perc

Woody Allentől megszokhattuk már, hogy önmagát játssza filmjeiben. Ebben a mozialkotásban is – amelynek forgatókönyvét is ki más írhatta volna, mint Woody Allen – önmagát alakítja, ráadásul „dupla csavarral”

A film főhőse ugyanis egy híres és körülrajongott színész-rendező, a nagyszerű komikus, Sandy Bates (*Woody Allen*), akinek csupán egyetlen (?) baja van: folyton önmagát játssza. Nemcsak a színpadon – a magánéletben is.

Három csodálatos lánnyal is kapcsolata van; Dorrie, Dasie és Isobel (*Charlotte Rampling*, *Jessica Harper*, illetve *Marie-Christine Barraud*) egyaránt felnéz rá, szereti, csodálja. Am bármennyire is különbözőnek tűsban, alkatban, vérmérsékletben a lányok, Sandy mindegyikükben ugyanazt szereti – önmagát. Nem a szerelmes nőt látja bennük, hanem a rajongókat. Az önmagát játszó és önmagát rendező színész-rendező az életben is önmagára figyelve mindenben csak egyvalakit lát: önmagát.

Woody Allen újabb filmje is a megszokott fanyar humorral ábrázolja Woody Allent – és a keleti part áll-entellektüeljait.



## Halálos tavasz



Beszéljünk a filmről? Talán nem is érdemes – öngyilkossággal végződő szerelmi tragédia, némi társadalmi háttérrel. Az, hogy mégis egészen más, mint a megszokott, öngyilkossággal végződő szerelmi tragédiák, némi társadalmi háttérrel, nem is annyira a remek színészgárdának – elsősorban Jávor Pálnak, Karády Katalinnak és Somlay Artúrnak – köszönhető, mint inkább annak, hogy aki a film alapjául szolgáló regényt *Halálos tavasz*, 1922) és az ebből készült forgatókönyvet írta, Zilahy Lajos, a kor és a közönség egyik legünnepelelt írója, értett a lélek és a társadalmrajzhoz egyaránt.

Az 1891-ben született Zilahy Lajos versekkel kezdte pályáját, a 20-as évek elején. Hamarosan azonban mint regény- és drámaíró is igen sikeres lett; hatásosan, fordulatosan írt, és haladó nézeteit „eladható” köntösbe öltöztette – képes volt polgári közönségével is lenyeletni a keserű pirulát, a polgármorál kritikáját. Legismertebb regényei és színművei – *Halálos tavasz*, *Két fogoly*, *A lélek kialszik*, *A fegyverek visszaneznek*, *Ararát*, illetve *Süt a nap*, *Tűzmadár*, *Fatornyok* – máig őrzik értékeiket. Am írójukról, attól kezdve, hogy 1948-ban elhagyta az országot, nem sok szó esett hazánkban.

Aztán a 70-es években elterjedt a hír: Zilahy kijelentette, hogy szívesen hazatepedne; majd az író helyett vissza is tértek a szülőföldre – immár csak a hamvai. Azóta regényei újra megjelenhetnek: a dramaturgiák nem riadnak vissza a neve hallatán: és filmjei is láthatók – mint például ezen a kazettán is.

# Halálos tavasz

magyar, 1939

Rendezte: Kalmár László

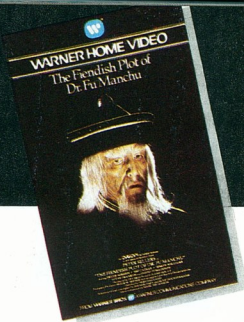
Főszereplők: Jávor Pál, Karády Katalin, Somlay Artúr,

Szörényi Éva

Írta: Zilahy Lajos

Fekete-fehér, eredeti hang

kb. 80 perc



## The Fiendish Plot of Dr. Fu Manchu



Dr. Fu Manchu a keleti bűnök és keleti bűnözők ördögös mestere, egyúttal a félelmetes Si Fan megalapítója. Annak idején csak egyetlen egyenrangú ellenfele volt, aki megakadályozhatta őt ördögi üzleteiben: Nayland Smith felügyelő, a Scotland Yard egykori alkalmazottja. Am hol vannak már a régi szép napok? Időközben mindketten megöregedtek, nyugdíjba vonultak, sőt az is meglehetősen, hogy dr. Fu Manchu meg is halt.

Legalábbis mindenki hajlamos ezt hinni mindaddig, amíg el nem rabolják a ritka és értékes gyémántot, Leningrád Csillagát. A bűnyűből kivételesen nagy bonyodalmak származhatnak, még a háború kitérője is fenyeget. Nayland Smitht tehát rábeszéljük: térjen vissza a nyugdíjából, és vállalja el az ügyet.

Es a felügyelő haladéktalanul nyomozni kezd. Nemcsak arra jön rá, ki lopta el az ékkövet, hanem sokkal fontosabb dolgokra is...

A kriminek izgalmas, filmvigjátéknak kacagató mozilaktótás külön érdekessége, hogy mind a keleti bűnözőt, mind a londoni detektívet a pártatlan nevető és nagy átváltozóművész, Peter Sellers alakítja.

### DR. FU MANCHU POKOLI MERÉNYLETE

USA, 1980

Rendezte: Piers Haggard

Főszereplők: Peter

Sellers, Helen Mirren,

David Tomlison, Sid

Caesar, Simon Williams

Szines, feliratos

96 perc







Hyppolit,  
a lakáj



# Hyppolit, a lakáj

Sneider Mátvás nagyfuvarozó (*Kabos Gyula*) nagyravagyó felesége unszolására nagypolgári életet kénytelen élni. Nincs többé felgyürt ingujjú vacsorálás, nótakór a kiskocsmában, nincs többé nyugalom a családi fészekben sem – felesége ugyanis mindenek tetejébe inást is fogad. Azaz lakáját, komornyikot: Hyppolitot (*Csontos Gyula*), akinek megjelenése még nehezebbé és elviselhetetlenebbé teszi Sneider Mátvás számára az életet.

Persze a gróféktől levett lakáj olykor hasznos is lehet: Sneider lánya, Terka ugyanis beleszeret a soförbe, aki máskülönben mérnök. A ház úrnője nem nézi jó szemmel kapcsolatukat, ő máshoz szeretné adni a lányát. És az ilyen intrikáknál bizony nagyon jó, ha kéznél van egy sokat látott és tapasztalt, jószívű lakáj.

Sikerül-e a szerelmeseket összehozni, és sikerül-e Sneider Mátvásnak visszazötyönnie a maga megszokott, ingujjas-papucsos kispolgári életébe – jóllehet ezen is izgulunk, valójában azonban mégis az a szédületes poénradat nyugőz le bennünket leginkább, amellyel a két faarcú neveltető, a két klasszikus Gyula, Kabos és Csontos örvendeztet meg minket.

magyar, 1931

Rendezte: Székely István

Főszereplők: Csontos Gyula, Kabos Gyula, Harasztli Mici, Fenyvesi Éva

Fekete-fehér, eredeti hang  
kb. 80 perc



# HANG'EM



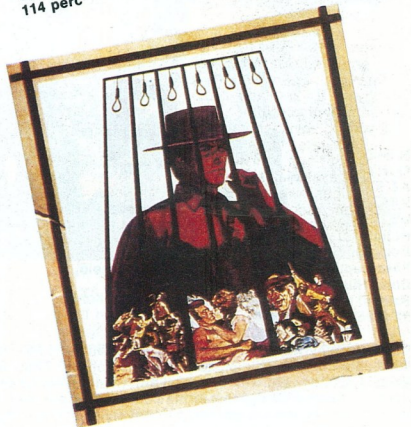
# HIGH

AKASSZÁTOK  
MAGASRA

USA, 1968

Rendezte: Ted Post

Főszereplők: Clint Eastwood, Inger Stevens, Ed Begley,  
Pat Hingle  
Színes, feliratos  
114 perc

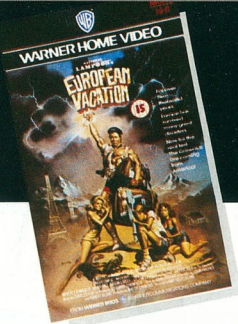


A regény- és a filmirodalom időről időre visszatérő motívuma az igazságszűrés, és visszatérő figurája az igazságos bosszúálló. Hogy lehet-e igazságos a bosszú? Mielőtt válaszolnánk a kérdésre, gondoljunk csak a *Sándor Mátvásra* vagy a *Gróf Monte Cristóra*, de említhetnénk akár filmeket is, méghozzá nemcsak a fentiek moziváltozatait, hanem például azt is, hogy *Volt egyszer egy Vadnyugat*...

Ezúttal a bosszú motívuma és az igazságtévő figurája ismét a vadnyugati terepet választotta. Jed Cooper seriff (*Clint Eastwood*) a csodával határos módon túléli önnön akasztását, és megfogadja: bosszút áll azon a kilenc emberen, akik a „lincsbíróságot” alkották...

A seriff nem marad egyedül. Megismerkedik egy asszonnyal (*Inger Stevens*), aki viszont a férje gyilkosai után nyomoz.

Hamarosan kiderül, hogy férje gyilkosait a között a kilenc ember között kell keresni, akiket Jed Cooper is meg akar találni. A hajszá folytatódik – csak hogy változott az arány: immár ketten vannak a kilencek ellen...



NATIONAL  
LAMP00N'S  
**EUROPEAN VACATION**



**NEMZETI  
GÜNYRAJZ  
AZ EURÓPAI  
VAKÁCIÓRÓL  
USA, 1985**

**Rendezte: Amy  
Heckerling**

**Főszereplők: Chevy Chase, Beverly D'Angelo,  
Dana Hill, Jason Lively**  
Színes, feliratos  
92 perc

Nemzeti gúnyrajz – hirdeti már a címében is a film a maga közelebbi műfaji megjelölését. Hogy mit gúnyol? Többek között azt az Európa-képet, ami az „átlag amerikaiban” él az ősi kontinensről, és azt a viselkedési formát, ahogyan az amerikai kultúra végigrohan mindazon, amit az európai civilizáció teremtetett...

Persze nem kell megijedni: a filmben nemigen hangzanak el olyan magasztos szavak, mint kultúra vagy civilizáció. A történet hőse egy „átlag amerikai család”, amelyik azonban egyvalami ben mégiscsak kiemelkedik az átlagból: európai körutazást nyernek egy amerikai „Zsákmalac” családi versenyen.

S ha már nyertek, persze mennék is, magukkal vive mindazt, ami „praktikus” – és természetesen egész rohanó „átlagamerikai-ságukat”. Az utat Londonban kezdik, ahol úton-útfélen elütnek mindenkit; a Stonehenge évezredes titokzatos szikláit dominóként ledöntik; aztán csetlenek-botlanak tovább Franciaország, az NSZK és Olaszország felé. Ahol megjelennek, ők a fontosak – mit számít az, hogy a hely Attilára, az Isten ostaróra vagy éppenséggel Adolf Hitlerre emlékeztet-e...



Ábrándozhat-e egy zeneszerető cigánygyerek többről, mint hogy valaha primás lesz? Hogy zenét szerez, és a nótáit dalolják egész Szegedében? Hogy hegedűje szavára még azok is elérzékenyülnek, akiket egyébként máskor érzéketlennek tartanak? Hogy fényes termekben, csillogó csillárok alatt, a legelőkelőbb „úri társaságokban” is órá szegeződik minden egyes szempár? És hogy egyszer még maga az angol királynő is fogadja őt...

A híres cigányprimás és nótaszerző Dankó Pista – szerelmi történettel megspékelt – életrajzi filmje még ma is a készülék elé ülteti azokat, akik szeretik az igaz, ámde hihetetlen „sikermeséket”, az érzelmes-romantikus történeteket, no és persze azokat, akik ma is szívesen el-elénelkik Dankó Pista örökzöld magyarnótáit, hogy: „Egy cica, két cica, száz cica, haj...” vagy pedig azt, hogy „Eltörtött a hegedűm, nem akar szólanom...”

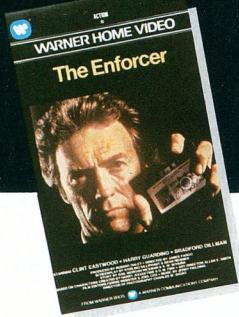
Erdemes külön is megemlíteni, hogy a címszereplő Jávor Pál az egyik legkedvesebb szerepének tartotta a Dankó Pistát.

# Dankó Pista

magyar, 1940

Rendezte: Kalmár László

Főszereplők: Jávor Pál, Lukács Margit, Simor Erzi  
Fekete-fehér, eredeti hang  
kb. 80 perc



Harry Callahan detektívet (*Clint Eastwood*) – akit az erőszaktól sem visszariadó módszerei miatt sokan csak Dirty Harrynek, azaz Piszkos Harrynek neveznek – egy időre nem engedi dolgozni kenyéradó testülete, a rendőrség, mivel egy fegyveres rablás felgöngyölítésénél megengedhetetlen metódusokat alkalmazott. Amikor újra munkába állhat, új partnert kap – egy rendőrnőt, Kate Moore-t (*Tyne Daly*). A feladat: jussanak egy terrorista csoport nyomára, melynek nevéhez egy sor kegyetlen gyilkosság fűződik...

A terrorcsoport, a Forradalmi Sztrájerök már a város lerombolásával fenyeget, amennyiben nem kapnak egymillió dollárt. S Dirty Harry hiába szerez informátort, aki a terroristák vezetőjéről, Bobby Maxwellről (*Deveren Bookwalter*) meséli neki, felejtése, McKay kapitány (*Bradford Dillman*) megüsti a tervét. Pedig a banda egyre merészebbé válik: elrabolják a polgármestert is, a váltságdíjat ötmillió dollárra emelik... Callahan pedig tehetetlen, hiszen azt a parancsot kapja: ne avatkozzon az ügybe!

Am mi sem természetesebb, mint az, hogy Dirty Harry – fittyet hányva az utasításnak – a kezébe veszi az ügyet, és a szépséges rendőrnővel az oldalán a banda nyomába ered...

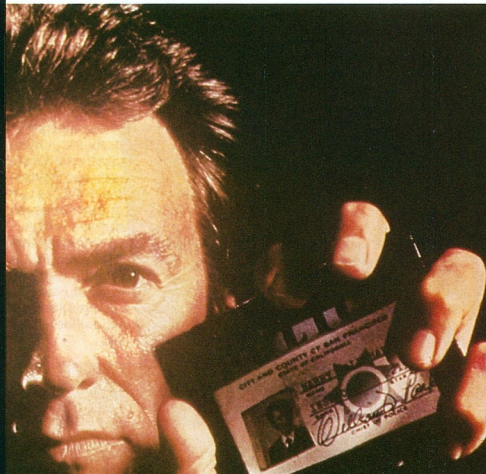
# The Enforcer

AZ ERŐSZAKOS

USA, 1977

Rendezte: James Fargo

Főszereplők: Clint Eastwood, Harry Guardino, Bradford Dillman, Tyne Daly, Deveren Bookwalter  
Színes, feliratos  
93 perc



# Queen Christine

KRISZTINA KIRÁLYNŐ

USA, 1933

Rendezte: Ronben Mamonian

Főszereplők: Greta Garbo, John Gilbert, Jan Keith  
Fekete-fehér, feliratos  
kb. 80 perc



Már javában hódított a hangosfilm, amikor a Metro-Goldwyn-Mayer cég még hét némafilmet forgatott Amerika- és világszerte körberajongott sztárjával, *Greta Garbóval*, mondván: „a” Garbo annyira népszerű, hogy akkor is a moziba csalja a közönséget, ha meg sem szólal... Am a konkurencia hamarosan elterjesztette, hogy a svéd származású Garbo filmjei azért némək továbbra is, mert a sztár nem tud jól angolul, meg különben is: beszédhibás.

1930-ban került a mozikba az első hangos Garbo-film. Nem a címét reklámozták (*Anna Christie*), nem is az íróját (*Eugene O'Neill*), hanem ez állt óles betűkkel a plakátokon: „Garbo beszél!” És Greta Garbo másodsor is meghódította Amerikát.

Sokadik hangosfilmjére, a *Krisztina királynőre* mégis izgatottan készült: egy honfirtársát, egy svéd királynőt játszhatott benne, aki férfiruhát ölt, hogy elkerülje az irtózott politikai érdekházasságot. Ekkor azonban beleszeret az új spanyol nagykövetbe, Don Antonioba (*John Gilbert*)...

A spanyol diplomata szerepét eredetileg a fiatal *Laurence Olivier*-nek szánták, aki ekkor járt először Hollywoodban. Garbo és Olivier azonban valahogy nem jött ki egymással, különösen a szerelmi jelenetek sikerültek rosszul: Így aztán a Metro igazgatója közölte Olivierrel: „nincs tehetsége, pályakalkmatlan...” Így kapta meg az akkor már erősen alkoholista és egyébként is fejhangú John Gilbert a szerepet.

A film mégis óriási siker lett. Sőt egyes jeleneteit – például az utolsó, amikor Garbo a hajó tátján állva a végtelen tengert fűrkészi – ma is tanítják a filmes iskolákon. A *Krisztina királynő* a filmtörténet egyik örök gyöngyszeme lett.



# Marilyn Monroe

**A SEX APPEAL HIVATÁSOS  
FŐPAPNŐJE**

Marilyn Monroe – eredeti nevén *Norma Jean Baker* – 1926. június 1-jén született Los Angelesben törvénytelen gyermekként. Anyja, Gladys Baker egy filmstúdió alkalmazottja „család” enyhén szólva igen szerény anyagi körülmények között élt, a kis Norma nevelésüzlöktől nevelésüzlökhöz vándorolt, míg aztán – miután anyja megöregült – egy árva-házban kötött ki.

## TE LEGYÉL „CSAK SZEXI!”

1941-ben, az intézet zártságából szabadulva, férjhez ment az első férfihöz, aki megkérte. A férj, *James Dougherty* pár hónap múlva bevonult katonának – legközelebb a válóperes tárgyaláson találkoztak egymással.

Am a férj révén még előbb bekerült egy hadi-anyaggyárba dolgozni – itt fedezték fel „katonai propagandával” foglalkozó fotósok... Egy katonai újságban kezdte, modell lett. Az ifjú szexbombát fotózták öreg profik és ifjú alkalmi partnerek – bájai leginkább a magyar származású ponálásai révén kerültek be a népszerűbb magazinokba, 1945-től kezdve.

1946-ban veszi föl a *Marilyn Monroe* nevet. Érzéki szépségére felfigyel a 20-th Century Fox filmvállalat is, és ugyancsak 1946-ban szerződést kötnek vele. Segédszínként alkalmazzák. Filmkarrierje azonban nem éppen meredeken ível felfelé.

A kritikusok általában az 1950-ben forgatott *Aszfalt-dzsungelt* tartják filmes pályájának igazi startjának, ám ekkor inkább az idomairra voltak kíváncsiak, semmint arra, van-e azokon belül színészi tehetség is...

Az *Aszfalt-dzsungel*ért a rendező *John Huston* Oscar-díjat kapott, Marilynt pedig színésznőként is felfedezték. Másfél év alatt egy sor filmet forgat (*Ha a feleség nyaralni megy*, *Van aki forrón szereti*, *Buszmegálló*, *A herceg és a királylány*, *Az urak a szökéket szeretik* stb.) – és igazi sztár lett...

Igazi sztár – de változatlanul nem tartják nagy és intellektuális színésznek. Ő a Sex Appeal Hivatásos Főpapnője, a Nagy Buta, a Szőke Asszonyi Állat, a Legnagyobb Szexbomba. *Laurence Olivier*, aki *A herceg és a királylány*

lányban nemcsak a partnere, hanem a rendezője is volt, állítólag a következő utasítást adta neki: „Ne erőlködj nagyon az alakítással. Te legyél csak szexi!”

## AZ URAK A SZÖKÉT SZERETIK...

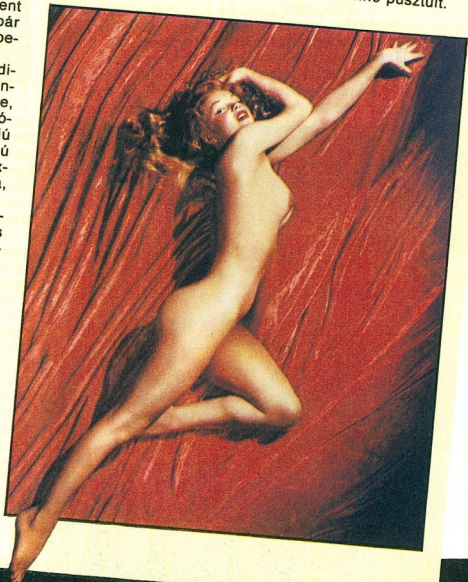
Mint felkapott sztár és mint Ügyeletes Bombázó is boldogtalan volt. Bár milliók csügtek bájain, és milliókat andálított el életpályája, az „amerikai álom” újabb beteljesülése filmgyári munkásmódból lett milliommos, hanem egy körberajongott sztárja – és milliommos), ő maga társtalan-nak, kiégettné érezte magát.

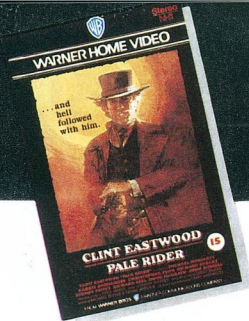
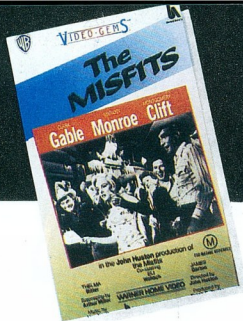
Jött az alkohol, az ajzó- és nyugtatószer – és az újabb és újabb próbálkozások, hátha a Nagy Ő majd meghozza címében is hirdeti, *Az urak a szökéket szeretik* egyik filmje a dig is akadtak bőven Marilyn oldalán. Másodsorú is házasszatlan királya, *Joe DiMaggio*. Majd jön a harmadik férj is, *Arthur Miller*, a világhírű dráma- és forgatókönyvíró, aki – perszökebe...” És jönnek a botrányos szerelmi románfordhoz, *John Kennedy*hez és *Robert Kennedy*hez... De *Nyikita Szergejevics Hruscsov* is fontosnak tartotta, hogy Amerikában járva megszorongassa a Nagy Darab Asz-

Felneveztek rá – és átnézték rajta. Bálvány volt – és sem-mibe vették. Együttélni rajongói egyike sem tudott vele igazán. Szakmai és magánéletének konfliktusai elől egyre és kiszámíthatatlan lett... 1962-ben a filmgyár fel is bontotta a vele kötött szerződést.

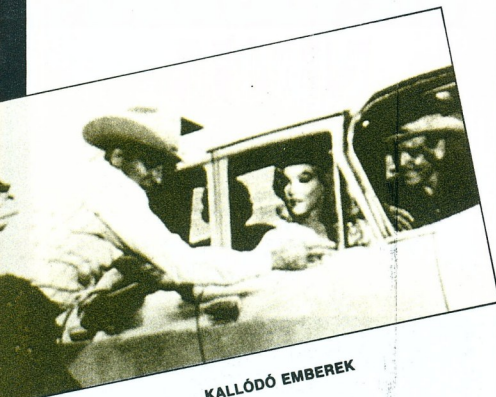
Eppen két hónappal rejtélyes halála előtt. De azóta sincs hónap, hogy ne jelenne meg róla cikk és fotó – és év, hogy ne jelenne meg róla könyv. Mág kérdés: öngyilkos lett-e (a gyomorvizsgálat nem talált erre utaló jeleket a gyomrában), vagy rejtélyes politikai gyilkosság-lévő politikusnak mindent szabad, csak a házasságból tiki gyilkosságok hátterére többnyire nemigen.

Persze így vagy úgy: a halála be volt kötölva a sorsába. Önpusztító életet élt. Egy életen át küzdött a Nagy Buta skatulyája ellen, de túl vonzó és túl kifizető volt ez a skatulya. Nem tudott kimászni belőle: benne pusztult.





# The MISFITS



## KALLÓDÓ EMBEREK

USA, 1961  
 Rendezte: John Huston  
 Főszereplők: Clark Gable, Marilyn Monroe, Montgomery Clift  
 Fekete-fehér, feliratos  
 124 perc

A három munkanélküli cowboyról és „szállásadónőjükről” szóló filmtörténetet nem kisebb író írta, mint Arthur Miller, és ez önmagában biztosíték rá, hogy sem a vadlovak utáni hegyre fel, völgybe le hajsza, sem a Reno melletti rodeó karneváli forgataga nem válik benne öncélú látványossággá...

A film nemcsak értékei miatt vált híressé, hanem azért is, mert a két főhősnek, a Roslyn Tabort alakító Marilyn Monroe-nak és a Gay Langlandet játszó Clark Gable-nek egyaránt ez volt az utolsó filmje.

Marilyn Monroe-val külön írásunk foglalkozik. Clark Gable-ről ezúttal annyit, hogy ő mindennap pontosan eljárt a *Kallódó emberek* forgatásaira, de hol Marilyn helyett érkezett távirat: beteg (súlyos depresszióval küzdött), hol pedig főszereplőt, Montgomery Cliftet érte autóbaleset, hol pedig John Huston rendező vesztett össze a forgatókönyvíró Millerral.

A film sok huzavona után készült el... Clark Gable jól kiérdemelt pihenésre indult feleségével, a várandós Kay Williamsszel. A film bemutatóját azonban már nem érte meg: váratlan szívrohamban elhunyt.

Élete utolsó pihenésére még magával vitte a *Kallódó emberek* forgatókönyvét, amelyet Arthur Miller neki ajándékozott, a következő dedikációval: „Az Embernek, aki nem tudja, mi a gyűlölet.”

Clint Eastwood – miután sikerre vitte Sergio Leone „makaróni westernjeit”, miután botrányt kellett tisztátlan eszközökhöz is folyamodó Dirty Harryje alakjával (s egyúttal el is fogadtatta a figurát), miután egy sor más westernben és krimiben is akkora sikert aratott, hogy Hollywood „Most Wanted”-je, Leginkább Keresett, azaz legismertebb embere lett – elhatározta: a jövőben megpróbálkozik azzal, hogy maga találja ki azt, hogy mi is az igazán neki való szerep.

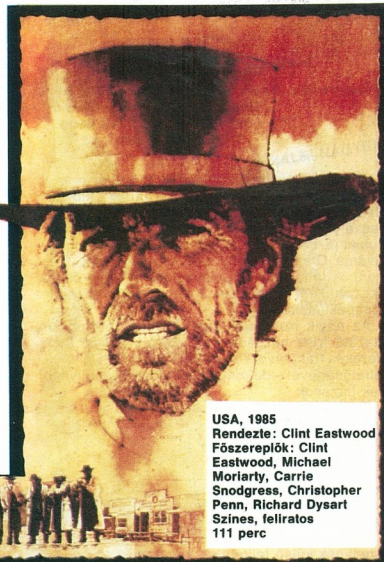
Nos, ennek a filmnek is ő maga a producere, a rendezője és a főszereplője egy személyben. A helyszín pedig természetesen a Vadnyugat, ahol mocskos dolgok, piszkos üzelmek zajlanak, és kell egy ember, aki – jóllehet maga is alkalmaz tisztátalan módszereket – mégiscsak rendet és tisztaságot teremt.

Egy vadnyugati kis bányásztelepülést váratlanul rablói lovasok támadnak meg. Egy fiatal lány épp a Bibliából olvas föl arról, hogy egy sápadt ló megjelent, nyergében ott ült a Halál, s nyomukban ott járt a Pokol...

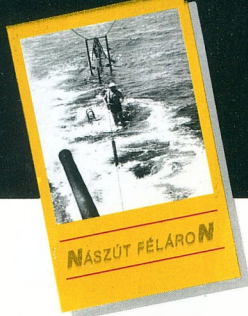
Clint Eastwood filmje a sápadt ló lovasáról szól – és olyan időtlen értékekről is, amilyen a hit és az igazság.

## A SÁPADT LOVAS

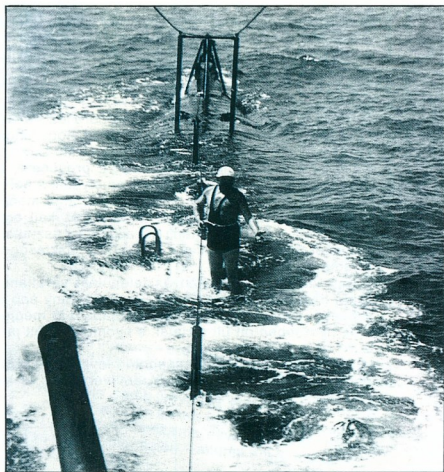
# PALE RIDER



USA, 1985  
 Rendezte: Clint Eastwood  
 Főszereplők: Clint Eastwood, Michael Moriarty, Carrie Snodgrass, Christopher Penn, Richard Dysart  
 Színes, feliratos  
 111 perc



**NÁSZÚT FÉLÁRON**



## NÁSZÚT FÉLÁRON

magyar, 1936

Rendezte: Székely István

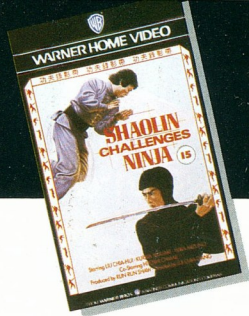
Főszereplők: Jávor Pál, Ágai Irén, Kabos Gyula, Erdélyi Mici, Dénes György, Keleti László  
Fekete-fehér, eredeti hang  
kb. 80 perc

Az Arkádia játékgárban az a hír terjed el, hogy a vezér elbocsátja a férjhez ment lányokat. Pernauer Lajos cégvezető (*Kabos Gyula*) örül is a hírnek, mert úgy véli, elhárul feje fölül a házasság veszélye, s nem kell feleségül vennie titkárnőjét és barátnőjét, Lujzát (*Erdélyi Mici*). A gyártulajdonos fia is „szentesítés” nélkül kívánja Olaszországba csábítani a csinos Kovács Katót (*Ágai Irén*). A lány azonban visszautasítja az erőszakos fiatalembert, aki csaliként mégiscsak Kató asztalán hagyja a vonzó utazási prospektusokat.

Az egyik iroda, reklámfogásként, féláron kínál olaszországi utazást friss házásoknak. Kató és a gyár egyik ifjú mérnöke, Kerekes Pál (*Jávor Pál*) megállapodnak: élnek a félárú világlátás lehetőségével – de megfogadják, csak a külvilág szemében lesznek házasok.

Ezzel kezdődnek a bonyodalmak – mert a nászutasoknak ugyebár közös hálószoba jár. Ráadásul Pempeliben összefutnak a mégiscsak összeházasodott Pernauerékkel. S noha ők még csak csak megfogadják, hogy a tényleges és a látszatházasság ténylet elhallgatják az Arkádia minden frigyét elbocsátással büntető vezérigazgatója elől, ám feltűnik a vezér erőszakos fiacskája is, és Kerekes Pál szeme láttára legyeskedni kezd Kató, az „ifiaszszony” körül...

(Érdemes megemlíteni, hogy ez volt az első olyan magyar film, amelynek külső felvételeit külföldön forgatták.)



# SHAOLIN CHALLENGES NINJA

KIHÍVÁS

Hongkong, 1979

Rendezte: Liu Chia-Hang

Főszereplők:

Liu Chia-Hui, Kurata Yasuaki, Yuka Mizuno  
Színes, feliratos  
97 perc

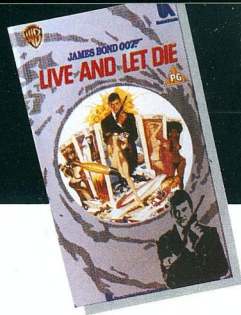
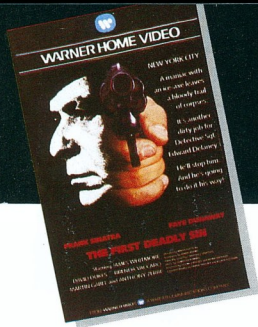


A kínai Ho Tao japán lányt vesz feleségül. Ez a párválasztás persze máris konfliktust rejtget: a kínai férj ugyanis csökönyösen ragaszkodik a kínai Shaolin iskola harci művészetéhez, míg japán felesége, Kun Tse makacsul őrzi ősszájú küzdőmódozatát, a japán harci hagyományokat.

Kun Tse haza is utazik Japánba, ahol összetalálkozik egykori nagy szerelmével, aki a harcművészet legyőzhetetlen mestere, a ninják ninjája.

Ho – apja kitaró unszolására – felesége után indul, hogy visszahódítsa. Amikor viszontlátja, oldalán már ott találja a vetélytársát is.

A két férfi harca több két szerelmes ifjú küzdelménél: a Shaolin iskola hívja ki élethalálharca a Ninja-stilust. Mindkét félnek van mit elvesnie a másiktól...



# THE FIRST DEADLY SIN

AZ ELSŐ HALÁLÓS BŰN

USA, 1980

Rendezte: Brian G. Hutton

Főszereplők:

Frank Sinatra, Faye Dunaway, James Whitmore

Szines, feliratos

108 perc



Karácsony van. Delaney felügyelő számára (Frank Sinatra) szomorú karácsony – a felesége (Faye Dunaway) ugyanis súlyos beteg; életveszélyes állapotban kórházban fekszik.

Am a felügyelőnek hamarosan alig marad ideje azon tündönni, milyen gyötörő érzés egyedül, aggodalmakkal viaskodva tölteni az ünnepnapokat – a pár héttel a nyugdíjazás előtt álló rendőrtisztviselőt azzal bízzák meg, derítsen fényt egy hosszú ideje felderítetlen bünténysorozatra.

Ki lehet a titokzatos gyilkos? Van-e összefüggés, rendszer abban, hogy kik estek eddig áldozatul? Hiszen a gyilkosságok látszatra minden ok nélküliek. Egy örült tartaná rettegésben New Yorkot? Hiszen a tizenegy áldozat, a tizenegy büntény között csak annyi a közös vonás, hogy az összes gyilkosság eszköze egy jégcsákány volt.

A fordulatok cselekményű filmet a Sunday Mirror – forgalmazása évében – „legjobb thriller”-nek minősítette.

A James Bond-filmek cselekményét lehetetlenség és egyúttal önszélyes tapintatlanság is lenne mégoly tömören is közölni a leendő nézőkkel. Lehetetlenség – mivel annyira fordulatok, annyira peregek az események: változnak a helyszínek, egymást érik az izgalmak. Önszélyes tapintatlanság pedig azért, mert nemegyszer megtörtént már, hogy valakit kigolyóztak az „úri társaságból”, csak azért, mert elkotyogta egy Agathe Christie-regény „poénját”.

Valamit azért mégis el kell árulni a filmről, hogy beazonosítható legyen: ugyan láttam-e már... Nos, James Bond, a szuperügynök (Roger Moore) ezúttal egy kábítószercsempész banda után nyomoz. A banda feje dr. Kananga, a kettős életet élő karibi miniszterelnök; (Yaphet Kotto) segítőtársa pedig egy szépséges jósnő, aki nemcsak a kártyatrükkökben jeleskedik (Jane Seymour). A nyomozás során Bond természetesen ezúttal is beveti a legkorszerűbb technika legfurfangosabb vívmányait...



S jöllehet a film nem tartozik az ún. „zenésfilmek” kategóriájába, érdeemes megemlíteni, kik írták a zenéjét: Linda és Paul McCartney...

James Bond 007

# LIVE AND LET DIE

ÉLNI ÉS HALNI HAGYNI

USA, 1962

Rendezte:

Guy Hamilton

Főszereplők:

Roger Moore,

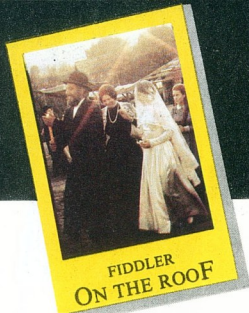
Yaphet Kotto,

Jane Seymour

Szines, feliratos

116 perc





# FIDDLER ON THE ROOF

HEGEDŰS A HÁZTETŐN

USA, 1971  
Rendezte: Norman Jewison  
Főszereplők:  
Topol, Norma Craue, Leonard Frey  
Zene: Jerry Bock  
Színes, feliratos  
169 perc

Sólem Alechem világhírű kisregényét, a *Tóbiás, a tejesembert* több tucat nyelven több százezeren, sőt több millióan olvasták. Sikermű volt a javából. Mégis – vagy talán éppen ezért? – ugyanaz a sors érte utól, ami G. B. Shaw *Pygmalionját*; ez utóbbit manapság nagyon sokan már csak úgy ismerik: ez az a dráma, amelyikből a *My fair lady* készült...

Nos, a *Tóbiás, a tejesember* is Broadway-siker lett, majd mozgalmas, színes, megható és megnevetető, dallamgazdag zenéjű filmváltozata is elkészült, és azóta, aki *Tóbiást* akar mondani, nemegyszer azt mondja: *Hegedűs a háztetőn*.

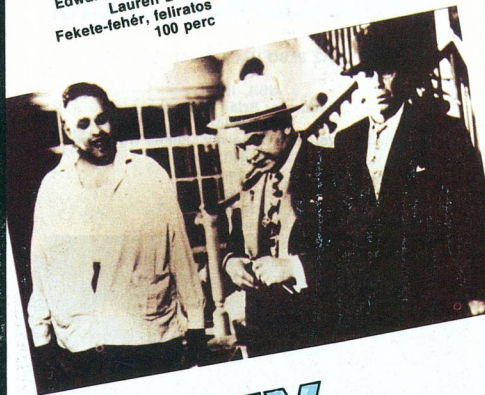
Egyébként minden stimmel. Ukrajna. Múlt századvég. Gondok. Nyomor. Szegénység. Rendszerellenes hangulat. Amit a legegyszerűbb vakvágányra terelni. Megkezdődnek hát a zsidóüldözések. *Tóbiásnak*, a tejesembernek sok-sok lánya van – és igen kevés pénze. Folyton-folyvást perben áll hát Istennel – és persze a feleségével is. Miközben feltétel nélkül szereti őket.

A környékükön is megkezdődnek a pogromok, falujukban is felüti fejét a zsidóellenesség. El kell hagyniuk a községet. Mi lesz *Tóbiással* és a családjával? Mi lesz a lányaival? s közülük is azzal, aki egy pravoszláv hitben és orosz családban született, a forradalmi eszmékkel kacérkodó diákba szerelmes? S vajon boldogok lennének-e, ha egyszer a Jóisten meghallgatná *Tóbiás* világlágerré lett főhását: „Ha én gazdag lennék...”?



A LARGO SZIGET

USA, 1948  
Rendezte:  
John Huston  
Főszereplők:  
Humphrey Bogart,  
Edward G. Robinson,  
Lauren Bacall  
Fekete-fehér, feliratos  
100 perc



# KEY LARGO

Frank McCloud, a jóvágású, kemény öklű fickó (*Humphrey Bogart*) a Florida keys egyik szigetére utazik, hogy ott meglátogassa egyik háborús bajtársa özvegyét (*Lauren Bacall*). A szállodában, ahol megszáll, összehozza a sors Johnny Roccoval, a minden hájjal megkent és elszánt gengszterrel (*Edward G. Robinson*). Rocco és bandája nemcsak a szálloda fölött vette át az uralmat, hanem beleszól már az egész sziget életébe is, és nagyratörő terveket sző. Terveihöz igazán kapóra jönne egy ilyen fickó, amilyen McCloud.

McCloudnak döntenie kell, beszáll-e a gengszterbanda piszkos üzelmeibe, vagy – akár élete kockáztatásával is – szembe szegül velük. Robinsonnal nem ajánlatos ujjat húzni – de McCloudot is kemény fából faragták.





# Kalózkodás és illegálisok



**A** világon mindenütt úgy van, hogy rádióállomást csak valamilyen állami engedély birtokában lehet működtetni. Legalább a műsországhozhoz felhasznált frekvenciára meg kell kapni az igénybevételi jogosítványt. A tárgyyszerű műszaki indoklás úgy szól, hogy óriási káosz támadna az éterben, ha központi elosztással nem szabályoznák, melyik rádióállomás melyik hullámhosszon és milyen teljesítménnyel sugározhat. (Az 1920-as években az Egyesült Államokban megpróbálkoztak mindenféle szabályozás nélküli rádiózással, de a vége az lett, hogy egy hullámhosszon akár 2-3 adó is sugározott egyszerre, ugyanabban a körzetben. Jó tízezrek zúzóruv után bevezették az állami frekvenciahasználati engedélyezést.) A műszaki érvelés mellett azonban a politikai megfontolások is igencsak sokat nyomnak a latban.

Nagyjából minden rendben is volt, amíg a beltéri rádiózás középhullámon zajlott, mert kevés volt a frekvencia, drágák voltak az adóberendezések, igen sok energia kellett a műsorok kisugárzásához. A rádiós hírdetéseket renélő aranybárá, majd pedig az ultrarövid (urh) hullám-

sáv felhasználhatósága azonban már évtizedekkel ezeltől sebezhetővé tette a központi szabályozást. Az elektronika fejlődése nyomán mind olcsóbbá váló adóberendezések még inkább kínálják az engedély nélküli műsorsórás lehetőséget.

Az 1960-as évek második felében könnyűzene plusz reklám típusú műsört kezdett sugározni Angliára a *Radio Caroline*, majd hamarosan néhány más adó is. Ezeket a rádiókat hajókra szerelték fel, s a nyílt tengerrel (brit felségterületen kívülül) közvetítették műsoralkat. Igen gyorsan, elképesztő mértékben váltak népszerűvé e programok, s a közőnség – különösen a fiatalok – milliói tömegel fordítottak hátat „BBC néni” (ahogy az angolok mondják) ömödés kínálatának.

A *Radio Caroline* és társai *kalórádiók* voltak. Mindenféle engedély nélküli sugározást műsoralkat, szórakoztatást kínáltak és hatalmas hírdetési nyereséget vettek be jó néhány évig, amíg a brit honatyák ki nem találták a módját, hogyan lehet törvényes keretek között kikeretni a nyakukat. A *Radio Caroline* adásait középhullámon sugározták.

Manapság az európai rádiózás az urh-sávon fejlődik. Ter-

mészetesen a kalórádiózás is. Olyannyira, hogy Nyugat-Európában több országban is, hosszú ideje a műsorsórás rendszerének szerves részévé váltak az engedély nélküli rádióállomások.

Hollandiában az ötvenes években jelentek meg az első kalórádók, s jelenleg mintegy 6000 engedély nélküli rádió sugároz rendszeresen műsört. Jelenléük annyira nyilvánvaló, hogy vagy 15 éve saját, külön programúsgájuk is van. Az állam tehetetlen, hiszen a hatályban lévő törvény szerint csak akkor avatkozhat be, ha a polgárok panaszát jelentenek be. Márpedig a sok-sok apró helyi jellegű kalórádó szórakoztató zenét, lokális híreket és hírdetéseket kínáló műsora igen ritkán kését valakit is panasztéltre.

Belgiumban is „számtalan” kalórádiót tartottak nyilván egészen évtizedünk elejéig. Akkor nagy nehezen sikerült olyan törvényt alkotni, amely legalizálta az állomásokot, ha teljesítményük nem haladta meg a 100 Wattot, hatókörük a 8 kilométert. Valójában még ezután is engedély nélkülik maradtak, mivel a jogszabály nem ígositott fel reklámok sugárzására az adók viszont ebből fedezik költségeiket.

Spanyolországban 1985-ben körülbelül 300-ra tették az engedély nélküli urh-rádiókat. Irországban 1986 őszén előre bejelentették, hogy néhány hónapon belül két kalórádó kezdni meg működését, miután az állami műsorsóró szervezet már 1982-ban is arról panaszkodott, hogy nagyon erős a jogosítvány nélküli programok konkurenciája. Angliában 1986-ban 209 esetben razzizálott az ipari és kereskedelmi minisztérium vizsgálóit osztályai helyi kalórádók állomásain, több ucat embert bíróság elé állítottak, s ennek ellenére 1987 húsvétján egyedül London beisi körzetében 22 engedély nélküli műsört lehetett fogni.

Mindezekben az esetekben az országok rádióállomások hírdetési monopóliumával szembe-

szállt, vagy épp a hírdetési tilalmal megszögő műsorsórásról van szó, magyarán: profitérdekeltségéről.

Ha politikai törekvések készítenek engedély nélküli, tiltott műsorsórásra, akkor a vállalkozás neves; illegális rádiózás.

Az elmúlt években Angliában is, Görögországban is volt példa engedély nélküli *politikai* rádiókra. Leghosszabb ideje azonban Lengyelországból érkeznek ilyen információk, a *Szolidaritás Rádió* működéséről.

Körülbelül 15 adóállomás jelentkezik időről időre ilyen megnevezéssel, leggyakrabban Gdanskban, Krakkóban, Szczecinben és Varsóban. A közös megjelölés ellenére különböző akciókról, s nem hálózatról van szó.

Az adók teljesítménye 20 és 200 Watt között váltakozik, egyikük-másikuk alig nagyobb, egy hordozható vevőkészülékben. Rendszerint a televízió, illetve egy népszerű urh-sávós program frekvenciáján, vagy hozzájuk közeli hullámhosszon sugároznak. Az adások időtartama 5 és 20 perc között ingadozik, s egy-egy állomás legfeljebb hetenként egyszer-kétszer jelentkezik. Rendszeresebben már csak azért sem sugároznak, mert a rándorség viszonylag gyorsan beméri az illegális adókat, amelyekkel épp ezért, gyakorta tv-nyilvánítással működőttenek. Az illegális adások készítéséért öt évig terjedő börtönbüntetés szabható ki.

A tilka és rendszeretlen műsorsórás miatt az adók hallgatottsága valószínűleg csekély. Készítők úgy próbálják felmérni aktuális hatókörüket, hogy felszerelik a közönséget, kapcsolgassa le-és fel a lakásban a villanyt.

A tapasztalatok egy szempontból igencsak egységesek. A kalórádiók és illegális rádiók akkor szüntetik be véglegesen a működésüket, ha az engedélyezett programok szűles körben kielégítik a közönség különféle igényeit.

# Robotok a stúdióban

Az amerikai NBC tévétársaság késo esti híradóját manapság két, legfőkébb három ember viszi a képernyőre. Egy vagy két műsorvezető a stúdióban, s egyetlen ember a rendezői vezérlőpult mögött. A kamerákat már nem kezeli operatőrök, mert működtetésüket a beprogramozott számítógép vezérli, akárcsak a rögzített anyagok bejátszását vagy a mikrofonok ki-és bekapcsolását.

1988 májusától még négy operatőr dolgozott a 30 perces műsorban, s nem sokkal kellett többet tenniük, mint hol szűkebb, hol tágabb képkivágást adni a műsorvezetőkről. A munkahelyüket megszüntető számítógépes távirányítás évente 400 ezer dollárt takarít meg az NBC-nek. A felvett riportokat bejátszó berendezés számítógépes vezérlése fő munkahelyet tett szükségletenné. A rendezői állukban csak azért ül valaki, hogy beavatkozhassék, ha valami üzemzavar látnadna, s általában semmi dolga sincs.

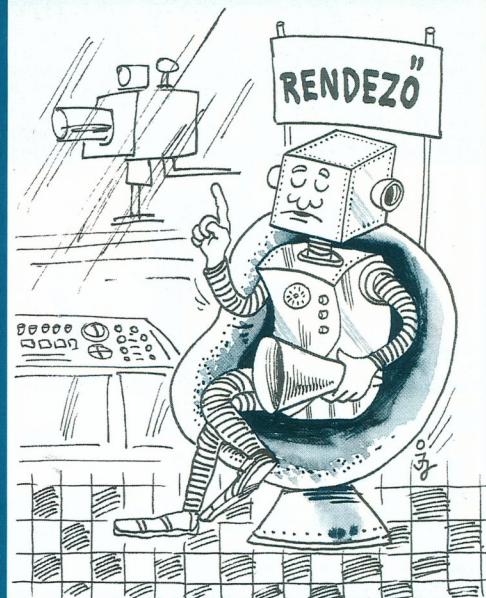
A stúdió-hírműsorok lebonyolítása aránylag egyszerű, hiszen kevés a mozgás. Jóval komplikáltabb feladat a kerekasztal-beszélgések automatikus kameramozgásainak programozása, vagy a hírmagazinok felvétele, amikor a stúdiót több helyszínrre osztják, s a kameráknak „maguktól” kell átvárlniuk a megfelelő időben az egyikről a másikra.

Ma még csak képtelenen érten-dő, hogy a kamerák „maguktól” tesznek valamit, de ez nem fog soká tartani. Idén tavasszal, Las Ve-

gasban, a szokásos évi nagy elektronikai kiállításon például már bemutatott olyan kamerákat, amelyek akár egyetlen kontrasztos felület (például a zakóbbi kilátászó nyakendők és ingdarab) alapján képesek valakit „azonosítani” és mozgásában automatikusan követni. (Hacsak hátat nem fordít a felvételnek.) Ehhez, persze, olyan apróságoknak látszó bonyolult feladatokat is meg kell oldani, mint azt, hogy a kamerák egymást is „érezkeljék”, s mozgás közben ne ütközzenek össze.

Az angol BBC-t az ékényszeríti a tévékamerák mozgásának automatizálására, hogy engedélyezték a parlament ülésének egyes, élő közvetítését. A mintegy 150 éve megtevezett brit alsóházban akkora a zsúfoltság, hogy az operatőröknek egyszerűen nem jut hely, s szó sem lehet olyan vezérlőhelyiség kialakításáról, ahonnan az egész tanácsstermet át lehetne tekinteni. A robotikában élenjáró két angol céggel összefogva a BBC olyan rendszert szándékozik kifejleszteni, amelynek révén a kamerák maguk lesznek képesek érzékelni az éppen megfoglalt, helyük-ről elmozduló képviselőket. S hogy miképp történne ez? Egy „torradalmian ül” szoftver révén, amiről azonban eddig még semmit sem hoztak nyilvánosságra.

A japán állami televízió, az NHK-ról akár egészen fantasztikus mértékű automatizáltságot is elképzelne az ember, de ldáig „csak” két nagy számítógépes rendszert fejlesztektek ki. Az egyik



egy valóban robotizált video-és hangarchívum, amelyben a vonalkódokkal megjelölt kazettákat manipulátorok rakják kis szállítótárlókba, amelyek a megfelelő helyre csúsznak, s a manipulátorok felrakják a polcokra az archivált anyagokat. A másik nagy rendszer elég unalmasan hangzik a kívülálló fülében: központi gyártási és ka-

pacitási nyilvántartás. Csak hát az NHK-nak 45 rádió-és tévéstúdiója van, 234 videokameraja, hetenként 1700 műsort gyárt, naponta 110 kerület a képernyőre. S bármely műsorról bármely percben megudható, hogyan halad a gyártása. Számítógépes nyilvántartás nélkül a négy tévéprogram lebonyolítása már régen összeomlott volna.

# Egy rossz beruházás haszna

Amikor e sorokat írom, úgy lehet tudni, hogy október 27-én becsátják fel a világűrbe Európa legelső műsorszűrő műholdját, a francia felségjelű TDF-1 satelitet. Mire az olvasó kezébe jut a *Video Magazin* száma, már elválik sikeres volt-e a start és a műhold pályára állítása, működésképes lesz-e Föl-

dünk eme (ki tudja hány ezredik) műbolygója. A legjobb emlékezőtehetségű olvasóknak talán felde-reng, hogy eredetileg 1986 közepe-re kellett volna felállni a TDF-1-et, körülbelül fél évvel a nyugatnémet TV SAT-1 után. Az NSZK műsorszűrőjét tavaly november végén bocsátották fel, de egyetlen pillá-

natig sem sugárzott tévéprogramot, mert odafent egyszerű s mindenkorra „bedőglött” az egyik energiatárolása. A TDF-1 aligha fog ilyen kudarcot vallani, de a lehetséges műszaki hibák száma igen nagy. S ha egyik sem következik be, akkor sem lesz a nyugat-európai műsorszűrő műholdprogram bombasiker. Akár jón majd jövőre a TV SAT-2, a brit BS-1, akár nem.

A nyugatnémet-francia közös vállalkozásban kifejlesztett TV SAT és TDF műholdcsalád költsége (összesen 4 satelit) márkában számolva több milliárdot tesz ki illetke fog kitenni. (Egyedül a tavalyi kudarc csaknem 400 millió nyugatnémet márkába került, még akkor is, ha ezt a biztosítólársaságok jó-részt megtérítették a Messerschmidt-Bölkow-Blohm konszern kárát.) Ez a pénz sem a nyugatnémet, sem a francia félnek nem fog soha megtérülni.

A tavasszal lemondott francia kormány távközlési minisztere szeptemberben úgy nyilatkozott, hogy „elég bátornak kellett volna

lennünk és le kellett volna állítanunk” a műsorszűrő műholdprogramot. Más vélemények szerint is elavultnak számít a TDF-1 és a TV SAT-2, mielőtt még pályára kerülhetett volna. Túl bonyolult a konstrukció, túl nagy az adóteljesítmény, s például egész miatti túl drága az egész. Ráadásul a TDF-1-nek még sincsenek bérbevevői, akik televízióprogramokat akarnának róla sugározni, s parabola-antennáknak sincsenek, amelyekkel a nézők vehetnek az adásokot.

Csak rövid összehasonlításként: az (ismételt halasztások után) idén decemberbe ígért luxemburgi műhold, az Astra 16 tévéprogram sugárzására lesz képes, és jóval olcsóbb, mint a maximum 5 (inkább csak 4) műsor-továbbításra alkalmas TDF-1.

Szóval a nyugatnémet és a francia kormány 1980-ban kötött egy olyan államközi szerződést, amiről már teljesítése előtt sejtőhet volt, hogy kidobott pénz lesz a befektetés. Mielőtt azonban elkezdődne a kárörvendezni, gondoljunk csak bele egy kicsit, mi is történt, s volt-e már ilyesmi korábban is?!

Az 1960-as és 1970-es évek fordulóján a napisajtó tele volt a francia-angol közös vállalkozásban



# Másfél mázsás televízió

Az utóbbi egy-két évben mind gyakrabban láthatók az elektronikai szakkiallitásokon és -vásárlásokon a szupernagy képernyős televíziók, illetve a hozzájuk való készcsövek. A manapság legfeljebb 70 cm képtájolító vevőkészülékek mellett igazán óriásnak tűnik a Mitsubishi és a Sony 102 és 114 centiméteres képernyője, de még a Grundig és a Loewe 81 és 97 cm közötti terméke is.

A berendezések súlya igencsak telemes, 140-150 kiló, s az árukért akár több autót is lehetne venni. A Mitsubishi 102 centiméteres képcsövével 6700 nyugatnémet márkáért, a Sony 114 centis vevőkészülékét 26 ezerért kínálták 1987-ben. Vevő így is akad, de nem sok-

kal több, mint a Rolls Royce-ok piacán. Már csak azért sem, mert még a tehetősebb lakásában sem bír el a fődém egy másfél mázsás monstrumot.

A szupernagy képernyőket nem a mérnökök gigantomániája hozta a világra, hanem az a felismerés, hogy a nagy képtelbontású (HDTV) rendszereknek vajmi kevés előnyük marad az átlagnéző számára, ha a jelenlegi méretű képernyőkön jelenítik meg a televíziós látványt.

A piacutatók úgy vélik, hogy a szupernagy képernyős vevőkészülékek súlyát legalább 60 kilogrammra kell csökkenteni, hogy érdemleges kereslet alakulhasson ki irántuk. Jelenleg ennek már az



## Videós szupermini és hipergyors

A Sony szeptember elsején hozta piacra a világ legkisebb és legkönnyebb 8 mm-es kamkorderét. Az eddigi hasonló Sony-termékekhez képest 30 százalékkal kevesebb alkatrészből álló szerkezet mindössze 90 dkg súlyú. Az ára egyelőre 215 ezer yen (körülbelül 1600 dollár).

A japán Otari Electric NSZK-beli leányvállalata megvásárolta az amerikai



DuPont-tól a termomágneses videómásolási eljárás kizárólagos használati jogát. Ez a technológia kétszázszor gyorsabb, mint az eddigi bármelyik. Egy film átjátszási ideje mindössze 48 másodperc. Az eljárást természetesen számítógépes vezérléssel berendezésekkel lehet használni.

is sokkal akadályos, hogy a képcsőballong gyártó cégek – mármint japánok és amerikaiak is – csak közös vállalkozásban tudják megfizetni az óriási üvegtárgyakhoz szükséges szerszámokat.

Meglehet, hogy mindez ismét csak egy piaci hazárdjáték egyik téttje. Hiszen évtizedek óta jóslják a falra akasztható lapos képernyőjű tévét. A japán külkereskedelmi minisztérium nemrég jelentette be, hogy egy közös vállalkozás létrehozásán fáradozik, amely nagyméretű, fogszató használatú folyadékkristályos képernyőt fejlesztene ki. Az előzetes elképzelések szerint 75 millió dolláros alapítással kifejlesztették és 1995-ig kísérelt gyártásra adnák át a 10 cm vastag, falra akasztható, lapos televíziót.

Melletteken, a kép méretét egyelőre csak 100 cm átmérőjűre tervezik.



kifejlesztett szuperszonikus utaszállító repülőgép, a Concorde problémáival. Amennyire tudom, a jósnak egy tekintetben igazuk lett. A Concorde kifejlesztésébe, gyártásába befektetett pénzek valóban nem térülnek meg, mert nem sikerült elegendő mennyiséget eladni a hangnál sebesebb utaszállítókból. Ugyanakkor a két ország repülőgépgyártó ipara hatalmas fejlesztési lökést kapott, s azóta például igazán nem csekély szerepet játszott a közös nyugat-európai fejlesztésű repülőgép, az Airbus létrejöttében. A Concorde kapcsán kiadott pénzeknek olyan továbbgyűrűző hatásuk volt, ami a későbbiekben mégiscsak gyümölcscsőzőnek bizonyult.

A francia-nyugatnémet műsorszóró műholdprojekt, amennyire meg tudom ítélni, valami hasonlóknak mutatkozik. Hadd mondjak csak egyetlen érvet emellett.

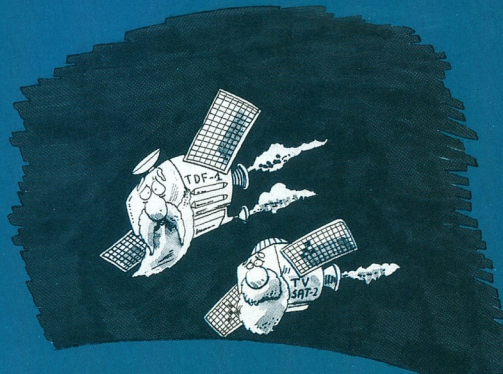
A műsorszóró műholdak egész rendszerének tervezése, fejlesztése során eleve számoltak azzal, hogy látványlag megváltozik a televíziós kép technikai minősége. A jelenlegi 625 soros felbontási rendszerű helyébe jóval részletgazdagabb látványt kínáló nagy sorozatú televíziós kép kerül.

A műholdtévék átviteli rendszerét úgy tervezték, hogy az 1250 soros HDTV sugárzására is, és egyben a meglévő több száz millió vevőkészülékhez illeszkedő (kompatibilis) jeltovábbításra is alkalmas legyen. Kifejlesztették a MAC szabványcsaládot. (Nemcsak a franciák és a nyugatnémetek, de nem is függetlenül a műsorszóró műholdaktól.) Időközben jelentkeztek a japánok, s 1986-ban már el akarták fogadtatni saját HDTV rendszerüket világszabványként. A nyugat-európai televíziók megszervezték egy koalíciót, s megakadályozták a japán roham sikerét. Azóta Nyugat-Európa felgyorsította a HDTV fejlesztését, ami aligha lett volna olyan látványosan eredményes a műsorszóró műholdakkal kapcsolatos szellemi és pénztöke befektetése nélkül.

Röviden, a francia-nyugatnémet műsorszóró műholdprojekt közvetlenül alighanem ráfektetés lesz. Rossz beruházás. Közvetve azonban nyereségesnek tűnik a mikroelektronikára, az úrtávközlésre és számos kapcsolódó iparágra gyakorolt fellendítő hatása miatt. A csúcstechnológiákba befektetett tőke akkor is nagyon hasznos lehet, ha közvetlenül nem

is hoz profitot. A csúcstechnológiák körén kívül ez már távolról sem várható. De ki ölne pénzt energiapazarló, elektroncsöves fekete-fehér televízió gyártásába Nyugat-Európában?

Jakab Zoltán



# Távvezérelt műhold-választás

Kora ősz óta 185 ezer forintért forgalmazza a Centrum a nyugatnémet dyras cég komplett műholdvevő rendszerét. Nemrégiben Magyarországon járt Adam L. Kristaly, a vállalat ügyvezető igazgatója, feleségben tulajdonosa, aki érdeklődve várta a Video Magazin kérdéseit.

– A Centrum Nagykereskedelmi Vállalat a szükséges vizsgálatokat és engedélyeket követően 1000 darabot vásárolt satelit-rendszerükből. Mekkora üzlet a dyras életében ez a tétel?

– Közepes nagyságúnak tekinthető, de ami szintén fontos: az üzlet egyben érdekesség is, mivel úttörő jellegű kezdeményezés és még nálunk odahaza is újszerű ez a fajta kereskedelem.

– *Ugyanezt a rendszert forgalmazták az NSZK-ban is?*

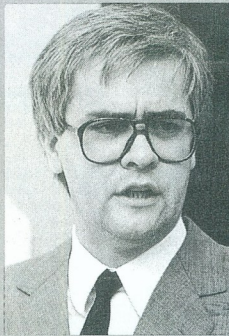
– Igen, de ott más a piac és az érdeklődők összetétele, mert rendkívül nagy a műsorválaszték, és az ehhez való rendszer beelekrül 3000–4000 márkába is. Ennek ellenére az érdeklődés fokozatosan nő.

– *Ez az első konkrét üzleti kapcsolata a dyrasnak Magyarországgal, vagy már korábban is kereskedtek hazai vállalatokkal?*

– Kapcsolataink már vagy másfél évtizedesek. Mi nem csak áruval kereskedünk, hanem műszaki fejlesztési problémák megoldására is vállalkozunk, s gyártunk és gyártatunk szórakoztató elektronikai termékeket a videomagnóktól a hordozható rádiós magnón át a mikrofonokig, fejhallgatókig. Az ilyen termékekkel foglalkozó valamennyi magyar céggel vannak kapcsolataink.

– *Milyen műszaki fejlesztéseket folytat a dyras, amelyek eredményeit majd a magyar vásárlók is élvezhetik?*

– Már elkészült húsz mintadarab a satelit-pozicionálóból, vagyis a motoros antennairányító rendszerünkből. Ez összeköti a receiverrel – a beltéri egységgel – a távvezérléssel történő programválasztás után a korábban beprogramozott pozíció szerint forgatja a megfelelő műhold irányába az antennát, rendkívül nagy pontossággal. Ez akkor válik fontos eszközzé, ha Magyar-



országon is több műhold programjait lehet majd engedéllyel venni. Nyugat-Európában az ECS-1 mellett már vehető az F-12-es is.

Az Astra satelit vizsont már DBS, közvetlen műsor-szóró műhold lesz és sugároz több műsorainak vételéhez várhatóan Magyarországon sem lesz szükség engedélyre. E berendezéssel távvezérlő segítségével a fotebál lehet majd az antennát a másik műhold irányába mozgatni. Dolgozunk, elsősorban a német piac számára, egy új fejállomás fejlesztésén is: ez a nagyközösségi antennarendszereknél a parabola-tükröri, a központi antennáról érkező jelek kábelrendszerbe történő táplálására szolgál. Most folyik az egység tesztelése. Hogy ez mennyire lesz érdekes a magyar piacra, azt ma még nem tudom megítélni.

– *Bizik-e abban, hogy újabb megrendelést kap a dyras a Centrumtól, ha hosszabb-rövidebb időn belül elfogy ez az ezer darab egyedi vételre alkalmas műholdvevő rendszer?*

– Optimista vagyok, bízom benne, hogy idővel megint exportálhatunk önközhöz ilyen berendezéseket. A Fórum Szállodában rendezett őszi kiállításunk alkalmával megnézte a rendszert több kereskedelmi és ipari vállalat képviselője is. Néhány ipari cég megbízottjával is beszéltem arról, hogy a rendszer egyes elemeit, különösen a beltéri egységet Magyarországon gyártatnánk. Konkrét eredményekről egyelőre nem tudok beszámolni, addig még több tárgyalásra lesz szükség.

Falus Tamás

# Itt a KKTV

A Kerszi Kulturális Televideo Leányvállalat 480 (főként nyugati) film kizárólagos tulajdonosa, melyből eddig negyvenet hozott forgalomba műsoros kazettán. A jogdíjakat a cég saját kereskedelmi tevékenysége hasznáiból fedezi. A filmek közül a legrégebbi 1975-ben készült, de akad néhány a legutóbbi évek terméséből is.

Kereskedelmi Szervezési Intézet leányvállalata nem törekszik arra, hogy vetekejen a feketepiacra. A piaca dobott filmek – úgy vélik – az igényesebb kalandfilmek közül valók. A túladagolt erőszak, a brutálitásra épített „esztétikum” kimarad ezekből a produkciókból. A filmek egy része magyar felirattal ellátott, túlnyomó

## A KERSZI (Hungaro Video) filmajánlatából

### Dögölj meg, kedvesem!

Szines szinkronizált amerikai filmkomédia (100 perc). Rendező James Frawley. Főszereplők: Jill Ekenberry, Michael Tucker, John Hillerman, Michael Phillips.

Harmonikus házasságban élőknek nem ajánlott – hirdeti az 1987-es év legjobb amerikai vígjátéka címet elnyert film mottója. A történet egy házaspárról szól, akik egymás élete árán szeretnének pénzhez jutni.

### Menekülés a semmibe

Szines, szinkronizált amerikai akciófilm, felnőttnézők számára (100 perc). Rendező: Gus Trikonis.

Főszereplők: Alec Baldwin, Stephanie Zimbalist, Constance McCashin, Howard Duff.

A börtönútjátásától töltő főhős egy összetűzés során önvédlemből megöli két rabtársát. Csinos és fiatal ügyvédnöje segítségével sikerül megszöknie. A szerelmese ellen kegyetlen hajsza indul.

### Végzetes diagnózis: AIDS

Szines szinkronizált amerikai játékfilm (100 perces). Rendező: John Erman.

Főszereplők: Aidan Quinn, Ben Gazzara, Gena Rowlands, Sylvia Sidney, D. W. Moffet.

Egy napon a fiatal ügyvéd Chicagóban hirtelen rosszullete után rádöbben, hogy AIDS-ben szenved. Vajon hogyan reagál a család, a környezet a beteg ember jelenlétére?

### Kék Cadillac

Szines, szinkronizált amerikai vígjáték (95 perces).

Rendező: Jim Johnston. Főszereplők: Jennifer Ruyon, Kimberley Pistone, Mark Thomas Miller.

Két kamazs lány a szülői szigor és a hagyományos polgári élet elől megszökök a családi otthonból és kalandos utazásba fog, keresztül az Egyesült Államokon.

### Antiterrorista csoport

Szines, szinkronizált akciófilm.

Rendező: William Friedkin. Főszereplők: Joe Cortese, Steve James, Patricia Charbonneau, Jack Youngblood, Bradley Whitford.

Történet az Egyesült Államok biztonság szervei által létrehozott különleges csoport akcióról, akik a veszélyes nemzetközi bűnszövetkezetek ellen veszik fel a harcot.

többsége viszont szinkronizált; hazai szinkronszínészeink adják a hangjukat a produkciókhoz. A kazettákat 1800–2000 forintért számos helyen árúsítják, így a Kervill és a Ramovill Vállalat Kossuth Lajos utcai boltjában, a Petőfi Sándor utcai Célpont Műszaki Áruházban vagy a Múzeum körüti Kervill áruházban. De a Kerszi nagykereskedelmi forgalmazásra is átadja a kazettákat.

A kazetták tasakján ezéért is tüntetik fel a cég Dózsa György út 150. szám alatti

címét, de emellett a filmekre vonatkozó információkat is megtudhatják innen a vásárlók. A tájékoztató szövegek arra is felhívják a figyelmet, hogy panaszokkal, kifogásokkal is lehet fordulni a leányvállalathoz.

A Magyar Televízió jogtanácsosa szerint azonban a vásárlói észrevételek jó része mégis a tévé Videó Kiadóéhoz érkezik, lévén a Videó nevét a kiadó már korábban lefoglalta magának. Igaz viszont, hogy az 1985-ben alakult Televideo

csak ez év márciusában kérte e név védelmét. A tévések már többször kérték névváltoztatásra a Kerszi Kulturális Televideo Leányvállalatot, de a két cég ez idáig nem tudott megegyezni.

A Kerszi ugyanis egyáltalán nem érzi jogsértőnek a névhasználatot, mivel ezt a nevet a cégbíróság már 1987-ben – tehát egy évvel a Televideo Kiadójának kérelme előtt – jóváhagyta.

A vásárlók persze ezek a belső viták a legkevésbé sem érdeklik, annál inkább az, mi-

kor kerül az üzletekbe a többi film. A Kerszi válasza: üzletpolitikai érdekeik és lehetőségeik függvényében.

A kazettás filmforgalmazás önmagában Magyarországon – jelenleg – nemigen nyereséges vállalkozás. A leányvállalat talpon maradásáért ma még pusztán ebből nem oldható meg. Szükség van egyéb külkereskedelmi tevékenységekre is ahhoz, hogy további jelentősebb mennyiségű és színvonalas műsoros kazettájuk kerülhessen forgalomba.

Cs. E.

# SZEX ABC

sabb szempont az esztétikum megőrzése mellett olyan ismeretek nyújtása volt, amelyek az iskolai képzés hiányosságai, az előítéletek és a helytelen szemlélet ellenére segítik a szexuális kultúra elterjesztését. A rendező, elmondása szerint, maga sem hitte, hogy ilyen simán, nyugodt körülmények között készítheti el filmjét; a felvetődő kérdések inkább arra irányultak, hogy bizonyos dolgok milyen terjedelemben szerepeljenek, mi az, ami még nem pornográfia, nem visszatartó, nem gusztustalan.

Mint azt Ertsey Attilától a Média Kiadói Kiszöveget (amelynek nincs köze a Magyar Médiahoz) kereskedelmi igazgatójától megtudtuk, felkészültek újabb négyezer Kodak kazetta forgalmazására. A több milliós befeketés négy-ötezer kazetta eladása után kezd nyereségessé válni. Vidéken az Agromix kereskedelmi iroda a Titán szöveget hálózatán keresztül áru-

sít mintegy háromezer darabot, míg Budapesten tárgyalások folynak több nagy üzlethálózattal rendelkező céggel, így a Centrummal, és egy gazdasági társulással, akik a József körúton csak erre a kazettára alapozva nyitnak demonstrációs üzletet. (Az Oforté azzal az indokkal lépett vissza, hogy az idősebb, konzervatívabb boltvezetők nem vennék át forgalmazásra a Szex ABC-t. A kiszöveget versenyhelyzetét rontja, hogy bár ismeretterjesztő filmről van szó, az általános forgalmi adót kénytelenek voltak az 1950 forintos fogyasztói árba beárazni, míg ez a teher a Magyar Televízió által készített videofilmekre nem vonatkozik, legyenek azok bármilyen témájúak. Bár korlátozottak az alkotók anyagi lehetőségei, az egyszerű kockázatvállalás és az újdonság keresésért elsődleges feladatuknak tartják. S a Szex ABC esetleges sikere után újabb ismeretterjesztő filmmel kívánna a video piacon megjelenni.

Sz. J.

A fiú előbb lágyan, érzékenyen, majd mind hevesebben csókolja a lány száját, nyakát, mellét. Simogatása közben észrevétlenül lekerülnek a ruhadarabok, majd az ágyban keresik a kölcsönös gyönyöröket. Ravel Bolerója kíséri az első magyar szexuális felvilágosító film – a Szex ABC – esztétikus jeleneteit a petting és az előjáték bemutatásakor, majd visszatér a nemi aktus beteljesedése, és az utójáték felvételei között.

Szegő Mihály, a nemi élet kultúráját bemutató csaknem egyórás videofilmje két hónap alatt készült el a Média Kiadói Kiszöveget kezdeményezésére, annak menedzselésében és finanszírozásában, egyelőre négyezer példányban. Az Országos

Egészségnevelési Intézet és az Országos Egészségvédelmi Tanács egyetértésével az illetékes hatóság szokatlanul rövid idő, negyvennyolc óra leforgása alatt adta ki az engedélyt a forgatásra, majd a forgalmazásra. A szakértők, Halász Zoltán pszichológus és dr. Pordán Éva börtöngyógyász bevonnák, valamint dr. Botta Ádám, az Országos Egészségnevelési Intézet főigazgatójának bevezetője is jelzi, hogy a film nemcsak a szexualitás gyakorlati bemutatásával foglalkozik, hanem mindennel, ami összefügg a nemi étellel. Az alkotók a filmet 16 éven felül mindenkinek ajánlják, akik vagy még a szexuális élet megkezdése előtt állnak, vagy nem teljes, nem kielégítő a nemi életük.

A forgatás során a legfonto-



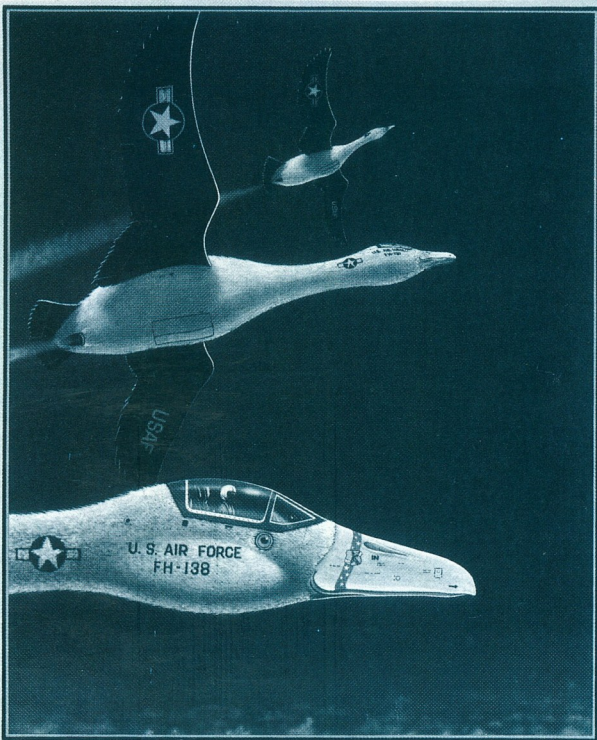
# Telekomédia

Nemrégiben jelent meg a Videódo több mint kétszáz oldalas katalógusa, amelyből a kiadó boltjaiban sok száz műsoros kazetta közül lehet válogatni, kölcsönözni, a legkülönfélébb műfajokból. A kazettákra rögzített produkciók többsége már látható volt a televízióban, egy részük azonban videóra szerkesztett műsor: vagy különböző adásokból összeállított önálló életet élő kazetta, vagy speciálisan a videózók számára készített program. A kölcsönözni vágyók választhatnak kabarét, hazai pop-rockot, népzénet, cigányzenét, gyermekműsorokat, mesejátékokat, rajz- és gyurmafilmeket, magyar elbeszélők műveiből forgatott filmeket.

A kiadó őszi-téli újdonságai közé számít a V'Motocross együttes jubileumi koncertjén készült felvétel, valamint a *sárkány éve* Neoton koncert-videó, mely legújabb nagylemezük anyaga alapján születtek. Látható kazettán Szörényi Levente és Bródy János *Körműves Kelemen* rock-balladájának televíziós változata. A videó átdolgozott *Toldi* érdekessége, hogy előadója Nemes Levente, a sepsiszentgyörgyi Állami Magyar Színház színművésze, aki a Musica Antiqua együttes kíséretében Erdély ritkán látott tájait, falvait járja be. Érdekes fekete-fehér összeállítás a *Hősök* nevet viselő kazetta, mely válogatást ad a hazai televíziózás hőskorának vidám műsoraiból, többek között Salamon Béla, Kellér Dezső, Kabos László, Vitray Tamás, Kibédi Ervin, Hlatky László szereplésével. A *Telekomédia* mai vidámságok gyűjteménye Gálvölgyi János, Mikló István, Antal Imre, Bodrogi Gyula közreműködésével. A *Lili bárónő* az operett televíziós változata Márkus Lászlóval, Bodrogi Gyulával, Galambos Erzsivel a főszerepben.

Különlegességnek számít a *Mátyás-templom – éjtéli mise* című kazetta, mely részben képzőművészeti film, részben a legutóbbi, televízió által közvetített éjtéli mise felvétele. A kazetta német nyelven is kölcsönözhető, megvásárolható, mint ahogy a magyar mellett angol nyelven is kiadták a *Zsidó Múzeum* és a *Dohány utcai zsinagóga* című képzőművészeti produkciót Európa legnagyobb zsinagógájáról és a szomszédságában található múzeumból. Kölcsönözni lehet a televízióban nemrég véget ért *Magyar évszázadok* nyolc fejezetét és egyben megnézhető a szintén az elmúlt hetekben vetített tizenhárom részes angol bábfilmorozat, mely a *Lego Fabuland* város lakóinak történeteiről szól.

A Videódo műsoros kazettái az országban egyelőre hét helyen vásárolhatók, illetve kölcsönözhetőek. Budapestre a kiadó Márkaboltjában (VII., Lenin krt. 30., tel.: 422-147), a Metroprint Áruházban (V., Bajcsy-Zsilinszky út 78.), a Coordinart üzletében (IX., Alagút u. 4.), és az Ifjú Gárda Művelődési Házban (XIX., Gábor Andor u. 22.). Vidéken: Debrecenben a megyei mozizumi vállalatnál (Dimitrov u. 1.), Miskolcon a Centrum Áruházban (Széchenyi u. 111.) és Pécsen a Fénypont Video Centerben (Rókus u. 3/a).



## SIKERLISTA

### A MOKÉP Videotéka legsikeresebb filmjei

Lobbanáspont (amerikai politikai krimi). R.: William Tannen  
Dempsey (amerikai film). R.: Gus Trikonis  
Ász (olasz filmvígjáték). R.: Castellano és Pipolo  
A majomember (hongkongi sci-fi). R.: Ho Meng-Hwa  
A törvény nevében (svéd bűnügyi film). R.: Kjell Sundvall  
A bosszú ökle (hongkongi akciófilm). R.: Chang I-Hu  
Az utolsó számlát te fizeted (olasz-NSZK westernfilm). R.: Giorgio Stegani  
Diploma előtt (amerikai filmkomédia). R.: Mike Nichols  
Producerek (amerikai filmszatíra). R.: Mel Brooks  
Asterix 12 próbája (francia rajzfilm). R.: Albert Uderzo és René Goscinny  
Téli gyilkosságok (amerikai politikai krimi). R.: William Richert  
Éjszakai jövevények (angol film). R.: Michael Winner  
Szerelmem második vérig (magyar film). R.: Dobray György  
Rablás (amerikai krimi). R.: Peter Yates  
Kaszkadőrök (amerikai bűnügyi film). R.: Mark L. Lester  
Piedone Egyiptomban (olasz kalandfilm). R.: Steno  
Gyilkosság rendeltre (angol-kanadai bűnügyi film). R.: Bob Clark  
Shantungi bokszo (hongkongi akciófilm). R.: Chang Chen  
Ginger és Fred (olasz film). R.: Federico Fellini  
Tiszta Amerika (magyar film). R.: Gothár Péter

## MI-TU-HÁZ

Ezzel a rövidítés címmel fut vasárnap délelőttönként a Magyar Televízió 1-es programjában a *Mindent tudó háztartás* sorozat, amely segítséget kíván nyújtani mind a leendő, mind a már gyakorlati háziasszonyoknak. Az alkotók (Kopper Judit és Pálmai Katalin) író-szerkesztők és Mérei Anna rendező) a tizenkét, egyenként tizenöt perces adásban szórakoztató módon dolgozók fel a nélkülözhetetlen háztartási alapismereteket, háztartásszervezési fortélyokat, egyebek mellett a főzésben, terítésben, vendéglátásban, mosásban, mosogatásban. A sorozatot a Videódo hamarosan műsoros kazettán is megjelenteti.

# Filmújdonságok –

## csak videón

Ismét új filmek tűntek fel a MOKÉP Videotékájának polcain, olyanok, amelyek nem kerülnek moziforgalmazásba.

Némelyik ugyan már megtalálható volt a feketepiacon, de most jó minőségben, magyar felirattal kölcsönözhető, ami az érthetőség miatt nem utolsó szempont. Ilyen a nálunk is népszerű sztár, Arnold Schwarzenegger főszereplésével készült izgalmas, misztikus kalandfilm, a *Conan, a barbár*.

Nem kisebb sztár, mint Charlton Heston a főszereplője egy másik angol kalandfilmnek, az *Ébredésnek* (Awakening). Egy régészről szól, aki páratlan leletre, egy ősi uralkodónő sírjára bukkan. Csak jóval később, 18 év elteltével derül ki, hogy misztikus kapcsolat van a múmia, illetve a lánya sorsa között.

Franco Nero magányos hőst alakít a *Dzsangóban* (olasz–spanyol film), akinek egyetlen „kincse” egy koporsó, amelyet állandóan magával visz.

Lee Van Cleef és Bud Spencer egy olasz–NSZK western főszereplői. Az *utolsó számlát te fizeted!* című film érdekessége, hogy a történet szerint egy magyar származású fiatalember kerül a számára teljeseen idegen vadnyugati környezetbe.

Alain Delon Az *elfoglalt ember* című francia filmben egy olyan, dúsgazdag, ám türelmetlen üzletembert alakít, aki még a feleségét is arra akarja rávenni, hogy hét hónap után szülje meg gyermeküket, mert a kilenc hónap túl hosszú idő számára.

Isabelle Huppert, aki a *Csipkeverőnőben* tűnt fel, de játszott Mészáros Márta *Örökség* című filmjében is, most

egy rejtélyes asszonyt alakít A *nőszemély* című izgalmas francia bűnügyi filmben.

Szintén francia bűnügyi film főszereplője az énekesként is népszerű Charles Aznavour. A *Farkasok ideje* című filmben rendőrfelügyelőként üldözi gyermekkori barátját, aki mindenben az egykori gengsztert, Dillingert utánozza.

Treat Williams két filmnek is a főszereplője. A *Dempsey* című filmben az 1919-ben profi nehézsúlyú világbajnokká lett Jack Dempseyt személyesíti meg, a *Lobbanáspontban* (Flashpoint) pedig Kris Kristofferson a partnere. Az izgalmas politikai krimiben határőrököt személyesítenek meg, akik a sivatagban a homokbuckák alatt egy húsz évvel korábban szerencsétlenül járt kocsi taláznak, rengeteg pénzzel.

Kirk Douglas és Jean Sebert is egy amerikai bűnügyi film, a *Macska és egér* főszereplői. Kirk egy szelíd lelkű biológiatanárt alakít, aki azonban, amikor megtudja, hogy volt felesége ismét férjhez akar menni, és az asszony azt is bevallja neki, hogy az addig sajátjaként nevelt gyerek nem is tőle van, véres bosszúra készül.

Claude Brasseur Dél-Afrikában nyomoz egy titkos szervezet után, miközben

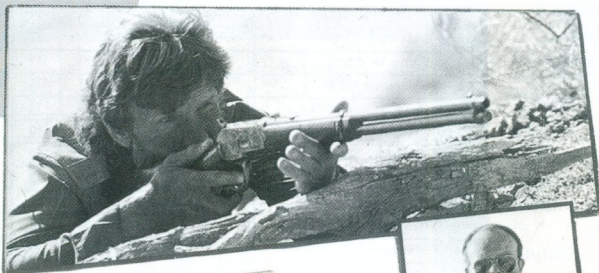
számos kalandot él át a *Leopard* című francia bűnügyi filmvígjátékban.

Tom Cruise, akinek első igazi sikerét a *Top Gun* című amerikai film hozta meg, most már az egyik legsikeresebb sztár. Ezzel a *Legenda* című amerikai sci-fi főszerepét játssza. A fantasztikus környezetben játszódó mesefilm két fiatal hőse a Sötétség Urával száll szembe.

És még egy sci-fi, ami csak videón látható: a film, amely Frank Herbert nálunk is megjelent és igen népsze-

rű, *Dűne* című könyvéből készült, várhatóan nagy siker lesz. A főszereplők között van Max von Sydow és az énekesként befutott kedvenc, aki színészként már bizonyította képességeit a *Frankenstein menyasszonyában* is: Sting.

Az akciófilmek kedvelői bő választékot találnak kung-fu és karatefilmekből, hiszen az utóbbi egy évben közel harminc új hongkongi film került bemutatásra. A *Hoffmann* bemutatója pedig bővült az operafilm-választék is.



Hagyományainkhoz híven, az NSZK-ban megjelenő Video Magazinból átvett táblázat segítségével próbáljuk tájékoztatni olvasóinkat a nyugat-európai videopiac ranglistájáról és árairól.

Szokásunktól eltérően azonban most nem közölhetjük a belföldi forgalmi érték, másképp vámérték összegét.

Amint ugyanis olvasóink is értesülhetnek róla, rövideken átfogóan átalakítják, reformálják (?) a vámértékek meghatározásának eddigi rendszerét.

E számunk nyomdai leadásakor azonban még nem sikerült pontos információkat szereznünk

a változásokról. Ami már csak azért is sajnálatos, mivel először közlünk táblázatunkban adatokat a Nyugat-Európában kapható műholdvevő antennákról, s igen valószínű, hogy a több ezer márkás antennák összehasonlítása az igen szűkös hazai kínálatl csak a vámértékek ismeretében nyújtana igazi csemegét az olvasóknak.

A táblázatunkban szereplő készülékek és kazetták maximális összesített pontszáma 100. Az értékelők 40 ponttal jutalmazhatják a képminőséget, 20-szal a hangot, és maximum 30-cal a szolgáltatásokat, 10-zel a felszereltséget.

Helyezés	Típus	Rendezés	Ár NSZK márkában	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	Összesen	A magazin minősítése
<b>SZTEREÓ ÉS HIFI KÉPMAGNÓK</b>									
1	Panasonic NV-FS1	S-VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
1	Blaupunkt RTV-910	S-VHS	3000	38	18	24	10	90	nagyon jó
3	JVC HR-D755EG	VHS	2900	33	18	25	7	83	nagyon jó
4	Panasonic NV-D80EG	VHS	2800	33	18	24	8	82	nagyon jó
4	Blaupunkt RTV-900	VHS	2800	32	18	24	8	82	nagyon jó
4	Fisher FVH-D55HV	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
4	ITT VR 3998	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
4	Sanyo VHR-D700G	VHS	2400	32	17	24	9	82	nagyon jó
9	Loewe OC-570H	VHS	2700	30	18	23	10	81	nagyon jó
9	Sony EV-S850PS	Video-8	3000	31	18	24	8	81	nagyon jó
11	Hitachi VT-585E	VHS	2700	29	17	24	10	80	nagyon jó
12	Blaupunkt RTV-800	VHS	1900	29	17	23	8	77	jó
12	Siemens FM 586	VHS	1900	26	16	25	10	77	jó
12	Sony EV-S650	Video-8	2300	32	17	21	7	77	jó
12	JVC HR-D530EG	VHS	2400	32	18	20	7	77	jó
16	Grundig VS-540	VHS	1850	26	16	23	10	76	jó
16	Telefunken A 990P	VHS	2300	31	18	20	7	76	jó
16	Telefunken A 980P	VHS	1900	30	19	20	7	76	jó
19	Blaupunkt RTV-740	VHS	1800	29	15	23	8	75	jó
19	Philips VR 6970	VHS	2000	30	19	19	7	75	jó
21	Braun a/d/s VC 4	VHS	3000	27	17	23	7	74	jó
21	JVC HR-D470EG	VHS	1950	29	18	20	7	74	jó
23	Sharp VC-793	VHS	1550	27	18	20	8	73	jó
23	ITT VR 3977 HIFI	VHS	2300	28	18	20	7	73	jó
25	Blaupunkt RTV 454	VHS	1700	29	17	19	7	72	jó
25	NEC DX-2000G	VHS	1700	28	13	23	8	72	jó
27	ITT VR-3948	VHS	1800	27	13	23	8	71	jó
27	Akai VS-516EO	VHS	1700	28	14	21	8	71	jó
29	Siemens FM 468	VHS	2100	28	15	20	7	70	jó
30	Mitsubishi HS-412G	VHS	1600	31	14	18	6	69	jó
30	ITT Digicontrol VR 3946	VHS	1900	26	12	23	8	69	jó

## MONO KÉPMAGNÓK

1	ITT 3938 VPS	VHS	1800	30	10	25	9	74	jó
2	Akai VS 38	VHS	1400	32	11	22	7	72	jó
3	Fisher FVH-P10KV	VHS	1100	32	10	22	7	71	jó
3	Akai VS-22EOG	VHS	1100	31	12	21	7	71	jó
3	Sanyo VHR 3310G	VHS	1300	27	11	25	8	71	jó
3	Philips VR 6670/02	VHS	1500	28	11	25	7	71	jó
3	Panasonic NV-D48	VHS	1800	30	11	22	8	71	jó
3	Blaupunkt RTV-330	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
3	Panasonic NV-G21	VHS	1600	30	10	23	8	71	jó
10	Blaupunkt RTV-720	VHS	1800	30	11	21	6	70	jó
10	Blaupunkt RTV-660	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
10	Panasonic NV-G45	VHS	1500	30	11	21	8	70	jó
10	Blaupunkt RTV-320	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
10	Panasonic NV-G12	VHS	1400	29	10	23	8	70	jó
10	Saba 4B20	VHS	1400	31	11	21	7	70	jó
16	Blaupunkt RTV-560	VHS	1300	30	11	21	7	69	jó
16	JVC HR-D320	VHS	1100	31	10	21	7	69	jó
16	JVC HR-D300EG	VHS	1400	32	11	19	7	69	jó
16	Mitsubishi HS-349	VHS	1400	31	11	19	8	69	jó
16	Hitachi VT-425E	VHS	1500	30	11	21	7	69	jó



Helyezés	Típus	Rendszer	Ár NSZK márkában	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	Összesen	A magazin minősítése
16	Grundig VS-460	VHS	2000	28	11	22	8	69	jó
23	Sanyo VHR-4100G	VHS	1100	30	10	22	6	68	jó
23	Sharp VC-A202	VHS	1100	26	11	24	7	68	jó
23	Siemens FM 562	VHS	1200	27	11	23	7	68	jó
23	ITT VR 3928VPS	VHS	1400	27	11	23	7	68	jó
23	Grundig VS-410	VHS	1300	29	9	22	8	68	jó
23	Hitachi VT-255E (VPS)	VHS	2400	27	10	23	8	68	jó
29	Blaupunkt RTV-520	VHS	1100	30	11	20	6	67	jó
29	Loewe OC-510M	VHS	1100	28	11	21	7	67	jó
29	Loewe OC-520	VHS	1300	28	11	21	7	67	jó
32	Panasonic NV-G14	VHS	1800	28	10	20	8	66	jó
33	ITT 3918	VHS	1000	28	10	20	7	65	jó
33	Orion VH-2600RC	VHS	1200	27	10	20	8	65	jó

## KAMKORDEREK

1	Sanyo V200 Pro	Video-8	4500	33	18	24	10	85	nagyon jó
2	Sony V-90E	Video-8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
2	Fuji M600	Video-8	4000	33	15	23	9	80	nagyon jó
4	Bauer VCC-826	Video-8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
4	Blaupunkt CR 8010	Video-8	3900	33	12	21	9	75	nagyon jó
4	Metz 9629	Video-8	4000	33	12	21	9	75	nagyon jó
4	Loewe Profi 800	Video-8	3500	32	14	22	7	75	nagyon jó
8	Blaupunkt CR-8000	Video-8	3500	32	12	22	8	74	jó
8	Nikon VN-810	Video-8	4000	32	12	22	8	74	jó
10	Canon E-70	Video-8	3000	30	13	23	7	73	jó
10	ITT VM-C3888	VHS-C	3400	32	11	22	8	73	jó
10	JVC GR-45	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
10	Kyocera KD 3010	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
10	Minolta 8100	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
10	Nordmende CV-2201	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
10	Pentax PV-C-850	Video-8	3500	31	13	22	7	73	jó
10	Philips 6840	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
10	Saba VM-6990	VHS-C	3500	32	11	22	8	73	jó
10	Sony CCD-V100E	Video-8	3300	30	14	21	8	73	jó
20	Bauer VCC 526	VHS	3700	32	11	20	9	72	jó
20	Bauer VCC-616	VHS-C	3600	32	11	21	8	72	jó

## MÜHOLDVEVŐ ANTENNÁK

Helyezés	Típus	Vevőegység típus	Átmérő (cm)	Ár (DM)	Kép	Hang	Szolgáltatások	Felszereltség	Összesen	Magazin minősítés
1	Kathrein 1,8 m	UFD-08	180	3600	36	15	27	8	86	nagyon jó
2	Kathrein 1,5 m	UFD-80	150	3500	35	15	27	8	85	nagyon jó
3	Kreiselmeier 1,5	Grundig STR-201	150	4200	35	15	27	7	84	nagyon jó
4	Fuba OA 120	OSE 583	120	2900	34	12	26	8	80	nagyon jó
5	Hirschmann CSA 1212	CSR 2000	120	2700	34	12	25	7	78	jó
6	Alisat 90	UST 7007	90	2500	29	17	24	7	77	jó
6	Kathrein 90	UFD-80	90	2500	27	15	27	8	77	jó
8	Kreiselmeier Orbi 90	Grundig STR-201	90	2400	28	15	26	7	76	jó
9	Satcom 1,2	SSR-7700	120	2600	30	12	23	7	72	jó
10	Handic 1,5	Handic 5000	150	1800	30	12	22	6	70	jó

## Karácsonyi előzetes

# Kevés, de drágán

Azon olvasóink kedvéért, akik ithon szeretnék megvásárolni a karácsonyi megjelentetésnek szánt videomagnót, gyors körkötet készítettünk a várható kínálatról.

A KERAVILL többcsatornás beszerzési társaságunk rendelkezik, közvetlen importja is van, kivéve a videomagnót. Folytattak ugyan tárgyalásokat néhány nagykereskedelmi társállalattal, de október elején még sem a választékról, sem a mennyiségről nem tudtak biztosítani. Csupán két-három boltjukban vártak a végre 74 100 forintért Orion Gold Star készülékek.

Ha egyáltalán hozzájutnak is videomagnókhoz, azok ára várhatóan 40-50 000 forint körül lesz.

Az OFOTÉRT – akárcsak tavaly – októberben kapta meg a 3000 Toshiba V 83-ast, melyet 48 500 forintért kínált. Lapzárta előtt 800 előjegyzést tartottak nyilván.

A RAMOVILL-nél még ennyi biztatást sem tudtak említeni. Semmilyen konkrét szerződést nem kötöttek. Legfőképpen a Sanyo márkaboltba érkezik néhány száz darab videomagnó, de sem a típust, sem az árat nem közölték.

Az Orionnak sincs pénze a behozatalra. A múlt évben megrendelt 5000 darab szállításiával is gondok voltak, s idén, ha egyáltalán érkezik Samsung videokészülék, az valószínűleg 49 500 forintba kerül.

A SKÁLA-COOP hálózatban várhatóan 5 ezer Fisher FVH-P1DK szinesítő a kínálatot, októberi információink szerint 50 ezer forint alatti áron. A SKÁLA-ITT Selectronic 10 ezer készüléket dob piacra, a VR 3918 43 900, a VR 37 19 44 900 Ft, a sztereo VR 39 68 irányára pedig 59 500 Ft. Kiseb-nagyobb áreltérés előfordulhat, ugyanis lapunk megjelenéséig az árfolyam még változhat.

A Centrum Áruházak meg nem erősített hírek szerint Panasonic videokészülékeket árúsítanak. Ennél többet sajnos lapzártaig nem sikerült megtudni a nagykereskedelmi vállalat illetékeseitől.

B. T.

# Kazetta- vizsga

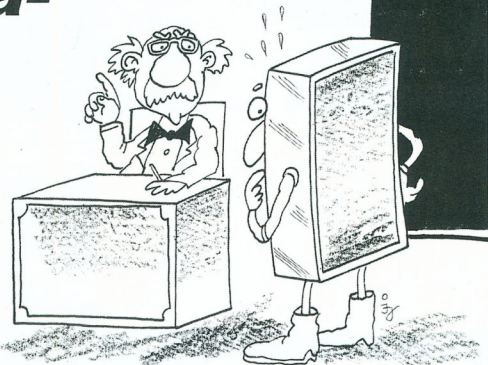
Hazánkban egyelőre nem léteznek olyan szabvány, amely pontosan rögzítené a forgalomba kerülő videokazetták műszaki-mechanikai jellemzőit. Némileg ellentmondásosnak tűnik tehát, bár tagadhatatlanul a vásárlók érdekeit szolgálja, az a rendelkezés, amely 1987 júniusától előírja a nagykereskedelem beszerzési csatornáin keresztül a pultokra kerülő videokazetták Kermi-vizsgálatát.

A magyar szabvány hiányában, a Kermi szakemberei a Nemzetközi Elektronikai Társaság ajánlása alapján „vizsgáztatók” a kazettákat. A rendelkezés életbe lépése óta 29 kazettát teszteltek, közülük 7 típusnak – gyenge minőségük miatt – nem engedélyezték a forgalmazását.

Kérésünkre a Kermi szakemberei táblázatba foglalták a vizsgált szalagokat, s a különböző jellemzőket 1–5-ig osztályozták, végül megadták a vizsga átlageredményét.

Mielőtt pontosan ismertetnénk, hogy pontosan mit is takarnak a kiválasztott jellemzők, érdemes felsorolni a leggyakoribb hibákat:

Az orsótervezés elemének rugózása gyenge, így rövid élettartamú. A szalagpálya elemeinek



anyaga silány, felületi finomsága nem megfelelő, a szalagsórgó ragasztása nem tartós, a vezető görgők nem futnak akadálymentesen, s így túlzottan nagy az orsó forgatásához szükséges nyomaték. Gyakori kifogás még a nem kielégítő jel-zaj viszony, s tipikus szalaghiba, hogy inhomogén a mágnesezhető aktívterület, nemegyszer sérült, hajlamos a leválásra.

A szalagtesztelőskor a szakemberek 24 jellemzőt vizsgáltak, melyek magukba foglalják a szalag mechanikai tulajdonságait, a kazettatest belső, szerkezeti elemeinek anyag- és gyártástechnológiai mutatóit, valamint a szalag kép- és hangfelvételi tulajdonságait. Mindezt a

táblázatban is között értékelésnél 3 fő csoportba gyűjtötték, mégpedig úgy, hogy minden csoportban kiválasztották a legfontosabb jellemzőket, s ezek súlyozott értékelésből született a minősítés.

A kiválasztott jellemzők a következők:

**Mechanikai tulajdonságok.** A szalagpálya elemeinek anyaga, különös tekintettel a rugózó alkatrészekre, felületük megmunkálása. Illesztésük jelentősen befolyásolja a szalag élettartamát, a minőségromlás nélküli lejátszhatóság számát.

A szalagsórgó elfordításához szükséges nyomaték mérőszámából – figyelembe véve az előzőekben leírt tulajdonságokat is

– a videomagnó élettartamára is következtetni lehet, valamint utal arra, hogy mennyire lesz hajlamos a szalagbegyűrődésre a kazetta.

**Videójellemzők.** Kép jel-zaj viszony. Fekete-fehér és színes vizsgálójellel mérjük. A hasznos jel és a törölt szalag lejátszásakor mérhető képzaj aránya. Ez a fontos jellemző egyes összefüggésben van a felvett és a visszajátszott képmínőség különbségével, az a másolásoknál keletkező minőségromlásal.

**Kép drop-out.** A pillanatnyi jelkiesések visszajátszáskor zavaró villanások formájában jelentkeznek a képernyőn. A szalagok a perccenkénti jelkiesések számával jellemezhetők, és az aktív teréget egyenletességének, homogenitásának tulajdonságára utalnak.

**Elektroakusztikai (hang-) jellemzők.** Hang jel-zaj viszony. E tulajdonság a kép jel-zaj viszonyanalóg, vagyis a hasznos hangjel és a hanghűségét rontó zajok arányával jellemezhető.

**Fluxusingadozás.** A hang egyenletességét határozza meg. A nagyobb mértékű fluxusingadozás különösen a hosszban lecsengő hangoknál jelentkezik. A magas hangok torzak, „grizesek” lesznek.

# Kamkorderkereső

Csak itt-ott akadunk eladásra kínál kamkorderekre, melyek többségét még tavaly hozták be az országba.

Legjobb helyzetben talán az Ofotért van. Váci utcai üzletükben az egyetlen használt Sony kamkorderen kívül folyamatosan kínálják egy év garanciával a Saba VM 6990-es típusú VHS-C rendszerű készüléket. Ezért aztán megtehetik, hogy régebbi, használt típusokat nem vásárolnak, bár meg kell említeni, hogy ezt a többi cég sem teszi szívesen.

A Kelet-Pesti ÁFÉSZ által a Petőfi Sándor utcában üzemeltetett Mozaik Áruház a már ismert okok miatt az idén nem is forgalmazott ilyen felvevőket. A cég tárgyalásokat folytat arról, hogy jövőre a saját importkeretéből, valószínűleg az amerikai Rigler céggel együttműködve, reális áron Panasonic VHS rendszerű készülékeket árusít.

A Bizományi Áruház Vállalat József körüti üzletében mindössze egyetlen használt kamkorder találtunk, a Majakovszkij utcában kettőt. A Használtcikk Szövetkezet boltjában egyet sem, és amíg a rendelkezéseken nem lesz változás, addig aligha változik a kínálatuk.

A kereskedők becslése szerint ha-

vonta három-négy készüléket el lehetne adni a modernbb típusokból a jelentősebb forgalmú boltokban.

Táblázatunkban a közelmúlt árait közöljük. Az alsó-felső határérték azt jelenti, hogy a boltokban egyazon típus-

ból meglehetősen eltérő műszaki állapotú és felszereltségű készülékek fordulnak elő, melyek árai emiatt jelentősen eltérnek egymástól.

Sz. J.

Típus	Rendszer	NSZK márka (Katalógus-árak)	Bizományi Áruház Ár (Ft)	Fotelelektronik (Ft)	Ototért (Ft)	Használtcikk Szöv. (Ft)
Saba 6930	VHS-C			130 000		
Saba VM-6990	VHS-C	3500	250-300 000		241 000	
Sony CCD BAF	Video-8			237 000	230 000	
Panasonic M-1	VHS		170 000			
Panasonic M-3	VHS		220-300 000			
Panasonic M-5	VHS	3500	350-390 000			349 000
Panasonic M-7	VHS	3700	390-420 000			390 000
JVC GRC-1	VHS-C	3000	260-300 000			
Canon VME-1	Video-8	2200	247 000			

# Keres- kínál

Rovatunkban ingyen közlésszám maganzemelvek 100 szolgálat nem hoz-  
szab szöveg hirdetésével. Levélben ke-  
helt gyári vagy hazilag felvett, de meg-  
múrosos kazetták, valamint „üres”  
kazetták, prospektusok, televíziók, mo-  
torizák, kápiagnók, kamerák hirdete-  
sével.

Typus	Video-Audio- jellemzők	Mechanikai tulajdonságok	Átlag
BASF Chromidioxid E-180 SHG	5 5	5	5
SONY DINAMICRON E-240 UAG	5 5	5	5
FUJJI BERIDOX E-180 HG	4 5	5	4,67
JVC E-180HR	5 4	5	4,67
KODAK E-180 SGE	4 5	5	4,67
MAXELL E-180 EX	5 5	4	4,67
RAKS TECHROMA E-180	4 5	4	4,33
SONY DINAMICRON E-240	4 4	5	4,33
TDK STANDARD E-240 HS	4 4	5	4,33
TDK STANDARD E-180 HS	4 4	5	4,33
TDK STANDARD E-195 HS	4 4	5	4,33
AKAI E-180 HQ	4 4	4	4
GOLD STAR E-180	3 4	4	3,66
KOBO E-180 HG	4 4	3	3,66
KOBO E-120 HG	4 4	3	3,66
RAHUL E-180 SV	4 4	4	3,66
SKC E-180 PG	4 3	4	3,66
JVC E-120 SHG	3 3	4	3,33
SAMSUNG E-180 Extra HQ	2 2	3	2,33
NORA E-180 PRO	2 2	2	2
NORA E-180, PRO	2 2	2	2
SCI E-180	2 2	2	2

● Panasonic F-10-es kamera, AG-6400 videomagneton, AG-6500 szerkesztő-rendszer, SI-es keverő részletes, magyar fordított használati utasítása előadó, Vidos Nagy Leona, 1125 Budapest, György Aladár u. 30. A/2.

● Vodonatő SABA VideoMovie VM-6930 típusú kamerám egy év itthoni garanciával előadóm. Jellemzők: 12 lux, CCD, autofokusz, két sebesség, szb. Tartozékok: hordtáska, akku, töltő, adapter asztali videón történő lejátszáshoz, kazetták. Irányár: 165.000. Telefon: 486-570. Cim: Takacs József, 1171 Budapest, Nyitány u. 52.

● Videofilmek cserélnék és eladnák. Különböző érdekelni az akció-, történelmi filmek és vígjátékok. Telefon: 52/12-304, Cziczó Tamás, 4033 Debrecen, Poroszlaj u. 52.

● Videofilmekért cserébe Commodore 64-es programokat adok. Bővebb tájékoztatás levélben. Cim: Egri Imre, 5561 Bekésszentandras, Pacsirta u. 6.

● Olcsón eladnám új, 1 év garanciával hifi sztereo Fisher FVH-P980K. 10 csomagmagnót. Ezenkívül egy TXT-es Videoton tv-t, hároméves, új képcsővel, amelyre 1 év garancia van. Borcsók Csaba, 6723 Szeged, Póz János utca 5/A.

● Eladó új Panasonic NV-612-es videomagnó. Cim: Dudás Ákos, 3200 Gyöngyös, Kenyérútj. ut. 42.

● Új, vámkezeléssel 41-21 Thomson színes monitor eladó. Cim: Lakatos Lukács, 3200 Gyöngyös, Napsgár 14.

● Panasonic NVG-12 EE típusú videomagnó eladó. Cim: Szondi Gyula, Kis-kunlépálya, Vörös Hadsereg 67. III/2. Telefon: 76/61-610, 61-156.

● Universum videomagnó 14 napra és 4 programra állítható, valamint 10 db filmet tartalmazó kazetta (külön is). Videomagnó, tv-k használati és kezelési utasítás magyarra fordított. Reichardt Géza, telefon: 989-574.

● Telefonkém 890 típusú kámkorder, új állapotban eladó. Sinka Rita, 1118 Budapest, Sömlyei út 5/B. Telefon: 660-107.

● Keresek olyan társakat, akik zenei témájú videomások tudnának felvenni jó minőségben. Főleg progresszív zene érdekel. Magyarfalvi Péter, 5664 Gábortelep, Vasút u. 4.

● Onaló discoprogramot kínálok. Kizárólag euro-, italdisco irányában, jó minőségben. Gál Attila, 8900 Zalaegerszeg, Landorhegyi u. 28.

● Panasonic NV G7EG, alig használt videó, valamint hangeffektusok előállítására is kiválóan alkalmas CASIO CZ-5200 digitális, professzionális szintetizátor előadó. Cserélnék, jó minőségű filmeket (magyar hanggal). Pusztás Zoltán, 7400 Kaposvár, Marx u. 11.

● Keresem JVC-HR-D210 EE „index” márkájú videomagnó magyar nyelvű kezelési utasítását. Daruka László, 1025 Budapest, Felsőlizdalmi u. 24/A. Telefon: 163-332.

● Új, Panasonic NV-G12 típusú VHS (fe-ke) videomagnó vámkezelésen, vátértek körülírt úron eladó. Cim: Füleki Desző, 3691 Nagrókádvesz, Jókai u. 9.

● Keresem az alábbi jó minőségű (magyar hanggal) filmeket: Gremlius, Alligator, Hid a Kval folyón, Nightmare on Elm street 3, Evil Dead 1-2., Highlander, Aladin (Bud Spencer), Csap 1. Cim: Németh András, 2030 Erd, Kárpátos u. 41.

● Eladó ORION 735 típusú japán videomagnó. Jellemzők: HQ, VPS, kábel-tuner, OTR, 8 program 21 napra, áramkiesztőli védett, automata SECAM kép, OIRT hang. Ugyancsak eladók használt és új TDK HS 180 kazetták. Cim:

Király László, 9400 Sopron, Gesztenyés Kr. 117.

● Keresem a következő filmeket (magyar hanggal): A Manderley ház asszonya, E. T., a földönkívüli, Old meg a Sopot, Erlelekek. Ajánlatokat ármegjelöléssel kérem. Cim: Minárcsik Asszony, 2534, Tát, Felszabadulás 108.

● Megvételre keresem az ÖTLET Video Magazin 1., 2., 3., 4. számát, valamint a Videotechnika 1. és 2. számát. Cim: Vahány László, 3534 Miskolc, Erdélyi u. 14.

● Eladó Pioneer SX-202L receiver, egyéves, jó állapotban lévő. Cim: Somogyi Imre, 3700 Káczbarcika, Szemere B. tér 8.

● Megvételre vagy cserére keresem (jó minőségben) a következő filmeket: Csillagok háborúja, Birodalom vissza-  
A Jeli visszatér és bármilyen más tudományos-fantasztikus filmet. Cim: Selyem Anna, 8693 Lengyeltelep, Fonyódi u. 15.

● Keresem a Video Magazin 1-4. számait vagy azok fénymásolatát, továbbá magyar és angol nyelvű lapokat, melyekben ismeretels található a JVC HR-D 150. E típusú videomagnóról. Telefon: Császár János 140-084, reggel 8-tól délután 4-ig.

● Eladó CHINON 877 Macro 8-es kamera, extra szolgáltatásokkal: nyolcszoros zoom, Fade, BLC, áttűnés, TIMER, két sebesség, lassítás, távkapcsolás, stb., teljes autómata vagy kézi vezérlés. Vig János, telefon este: 587-563.

● Új HITACHI VT-8E típusú videomagnó, elcserelem használt állapotban lévő Panasonic NV-180EG típusú készülék-re. Mátys György, telefon este: 66/24-253.

● Kb. 50 db VHS-, NTSC-rendszerben felvett angol nyelvű műsoros - többnyire filmek - videókazetta eladó. Ugrai Imre, telefon este: 499-607.

● JVC HR7655EG típusú sztereo videomagnó 60.000 forintért eladó. Kamera-csalatkozás, négyfejles, sebességfejlesztő. Telefon: Abraham, 335-103.

● Eladó 2 x 4 órás BASF chromidioxid stereo video 2000 kazetta. Détar Imre, telefon: 476-498.

● Eladó vagy elcserelelhető: dorozható videoképerőpult, 2 200 V-os végköt, exponenciális mélygyűrű tölcser illesztett magas és középsúlygázzal, ORO-FON C 65 pickup, Videorecordert, dorozható színes tv-t, mélyhűtő, számpépet beszámítási, őrmosó, látván, 8200 Veszprém, Tiszafa u. 21.

● LASER DISC-ét veszek, ajánlatokat filmcím és az ár megjelölésével kérem. Cim: Szighethy Endre, 8201 Veszprém, Pf. 305.

● Eladó Panasonic NV-850-es hifi videomagnó. Zenés videofelvételek cserélnék főleg a progresszív-rock 67-73-as időszakból. Cim: Varga Csaba, 9400 Sopron, Győri u. 1. Telefon: 99/13-001.

● Felajánlom megvételre jó minőségben, magyar hanggal a következő filmeket. The Godfather. Tevékérés: Alamo, Streets of fire, Europe vacation, Young doctors in love, Ruckus. Cim: Gyuris Imre, Pf. 207, Zechend, 6701.

● Eladó 1 db Seltion videomagnó garanciával, 1 db Fisher FVH P975 videomagnó (3 fejles, folyamatosan lassú, kazetta hátralevő idő kijelzés), 1 db SHARP audio-magnó (automata programozható rendszer) Cim: Kandi József, 2740, Abony, Kazinczi F. u. 1/A.

● Eladó JVC HR-D140E-es videókezelő-  
lék és nyolcvan film. Telefon: Tóth 25/13-163.

● Elcserelelném videomagnóra az alábbi felvételeket: Yashica FR fényképező-  
gép 28 mm, 50 mm, és 7-20 mm multi room objektivum. UV és polar szűrők, tokok, készlettel táská. Cim: Fábán Feren, 1066 Budapest, Zichy Jenő u. 19.

● Bármilyen típusú videofelvételek-  
venék háromhavi részletre 16.000 forintig. (Lehet használt is.) Ugyanott EURO-AV  
csatlakozós videójátszó-készlet 1800  
forintért eladó. Cim: Hegyi László, Kele-  
viz, Vörösmarty u. 19.



# Gombostű, homok, légyszem

A RAJZFILM  
TÖRTÉNETÉBŐL

6.

**Az animációs filmek történetében különleges szerepük van azoknak, akik megszállott kísérletezőkként alkották filmjeiket. Megszámlálhatatlan felvételi eljárás született az idők során, s nem kevesebb azoknak az anyagoknak a száma sem, amelyeket a rendezők műveikben főhasználtak.**

Az alapelv szinte a kezdetektől változatlan: a szereplő figurák, alakok mozgását fázisokra bontják, majd egyenként viszik film-szalagra. E sommás meghatározás nem sejteti, micsoda taláلكonyságot, leleményességet tanúsítottak a rendezők munkáik elkészítése közben. Sokan megpróbálkoztak például a rajz-és a bábfilm ötvözésével, az élőfilm és az animáció párosításával. Meghökentető és eredeti látvány, amikor a filmszínész egy rajzolt szereplővel labdázik a vásznon, vagy éppen a főszereplő zsebéből bújik ki egy kedves, rajzolt figura, ám mégsem ez az animáció igazi lehetősége. Mindez csupán vidám kirándulás a filmművészet más, az animációtól távol eső világába. A magyar rajzfilmtörténet egyik úttörője, Walker István is készített ilyen műveket a 30-as években.

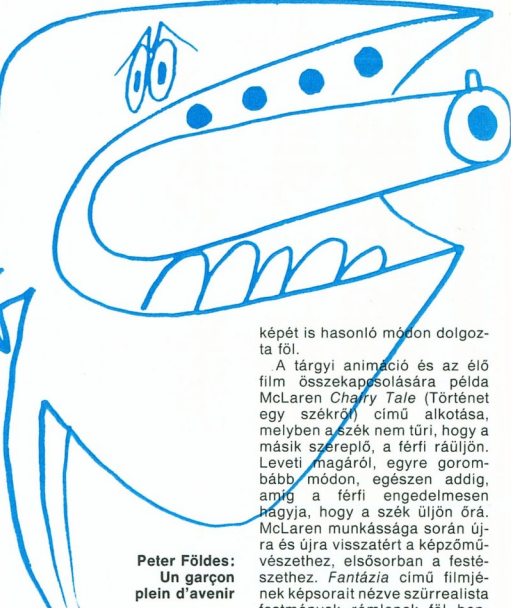
A *Polly Ági kalandjai* című sorozat érdekessége az, hogy egy mániakus erdélyi gyáros filmeket készítettett táncikáló kisleányról, abban a hiszemben, hogy gyermekét ezzel elindítja a világsikerhez vezető úton. Megnézve az elkészült „műveket”, maga is unalmasnak, sivárnak találta őket, így hát megbízta Walker Istvánt, tegye élénkebbé, vidámabbá, gazdagabbá a film-ben levő környezetet. Walker a

meglévő alapanyag „mögé” rajzolt, s természetesen az animáció és az eredeti alapanyag között semmiféle összhang, egység nincsen, talán ez az oka, hogy e filmről és szerzőjéről az Új filmlexikon meg sem emlékezik.

Sok filmtörténész Walt Disney és követői számlájára írja annak a bőségesen áradó kísérletezőkedvnek az elapadását, ami az animációs filmek első korszakát jellemezte. Bizonyos, hogy a kommersz előretörése, az iparszerű filmtermelés nem kedvezett a mindig újat akaró, kreatív rendezőknek, az olyanoknak, mint Alexandre Alexeieff volt. Az orosz származású francia alkotó főtálatlta az animáció történetének talán legkülönösebb eljárását, a gombostű-animációt.

Úgynevezett gombostű-animációban szúrt több száz-ezer tű mozgatásával lenyűgöző hatást lehet elérni; az egyszerre vagy egymás után mozduló tűtömeg szinte megbabonázta a nézőt, fantasztikus, soha nem látott, álombéli tájakat lát, s olyan mozgássorokat, amelyek a valóságban soha nem fordulhatnak elő. Ilyen módszerrel készítette Alexeieff az *Egy éjszaka a kopár hegyen* (Night on the Bare Mountain) című filmjét 1933-ban. E különös mű az eltelt hosszú idő ellenére sem ment feledésbe. Egy másik világhírű kísérletező, Norman McLaren azon három animációs film között említi, melyek a legnagyobb hatással voltak rá. A nyolcvanas évek elején pedig egy kanadai francia rendező, Jacques Drouin készített tüneményes filmet, Alexeieff emlékének szentelve.

Ha már szó esett Norman McLarenról, nem felejtkezünk el *Chants populaires* (Népdalok) címmel készített sorozatról, amely úttörője volt egy máig élő, új technikának, a fest-



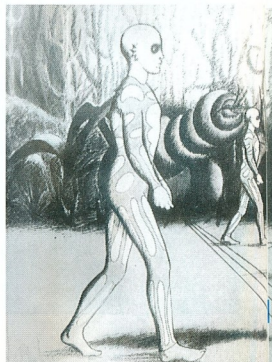
**Peter Földes:  
Un garçon  
peint d'avenir**

mény- vagy grafikaanimációknak. Ezzel a módszerrel egyetlen grafika segítségével el lehetett készíteni a filmet. Minden egyes felvétel előtt mozdítottak a grafikán, s az így meglevendő rajz maga a képzőművészeti animáció. McLaren később Arnold Böcklin svájci festő egyik

képét is hasonló módon dolgozta föl.

A tárgy animáció és az élőfilm összekapcsolására példa McLaren *Charly Tale* (Történet egy szekről) című alkotása, melyben a szék nem tűri, hogy a másik szereplő, a férfi ráüljön. Leveti magáról, egyre gombóbbá módton, egészen addig, amíg a férfi engedelmesen hagyja, hogy a szék üljön őrá. McLaren munkássága során újra és újra visszatért a képzőművészethez, elsősorban a festészethez. *Fantázia* című filmjének képsorait nézve szurrealista festmények rémleken föl bennünk, nem létező, embertelen tájak, ismeretlen, lassan mozgó alakzatokkal. 1976 és 1978 között Norman McLaren egy sorozatot forgatott (*Animated Motion 1-5*), amelyben összefoglalta az animáció lehetséges mozgásait. A rajzolt munkáikat látva megtudhatjuk, miképpen kell lassuló, gyorsuló, összetett, rend-

**Ernest és Gisèle Ansgore: Fantasmagorica**



szertelen mozgásokat létrehozni, megismerteti az emberi gesztusokkal, a színek és a fények szerepével.

Kanadában – McLaren hazájában – 1939-ben létrejött a National Film Board elnevezésű szervezet, amely állami támogatásból fedezte költségeit – dokumentum- és rajzfilmek készítését – s ezért nem is volt soha profitérdeklődésű. McLaren 1941-től tagja e szervezetnek, s maga köré gyűjtötte lehetséges és kísérletező kedvű pályatársait. Itt készítette Peter Földes magyar származású rendező az *Ehség* című, számítógépes grafikával megoldott rajzfilmjét, amelyben egy sovány férfi tömi magát, egészen addig, míg alak-talan hajtőmeg nem lesz belőle. Ekkor rohanják meg a kiéhezett, sovány embertársait. Akkoriban nem sok jövőt jósoltak a komputeres animációk, de a számítástechnika robbanásszerű fejlődése, a video és a számítógép összeházasítása fantasztikus lehetőségeket ígér e téren.

Visszatérve a hagyományos, ám mégis rendhagyó animációhoz, ide kívánkozik a holland Co Hoedeman *The Sand Castle* (Homokvár) című filmje, amelyben minden homokból van. Homokemberek járnak-kelnek, végzik mindennapi, szokásos teendőiket, szeretkeznek vagy verekednek. Már-már azt hisszük, a homokvilág épp olyan, mint amiről mintázták, kezdjük megkedvelni a különös formájú homoklényeket, amikor lassan föltámad a szél, homokszemeket hoz ma-

gával, először csak néhányat, aztán egyre többet, míg csak be nem temeti az egész világot, amely elenyészik, nyomtalanul eltűnik a homokrengésben. A reménytelen mulandóság, a hiábavaló cselekvés, az értelmetlen, meddő lét sugárzik e különös filmalkotásból.

A rajzfilmek túlnyomó többsége megegyezik abban, hogy a nézők pusztá szemléltői a vásznon zajló cselekménynek, mindvégig kívülről maradnak, anélkül is inkább, mert e művek java része csupán szórakoztatni akar. Rendszerint ez is elég a sikerhez, ám vannak rendezők, akik nem érik be ennyivel; arra törekednek, hogy a néző ne csak befogadója legyen az alkotásnak, hanem azonosuljon a főszerepével, lélekben éljen át mindent, mintha vele történe. Ahhoz, hogy az alkotó e szándéka megvalósulhasson, nem mindig elegendő, ha a dramaturgiában halmozódnak a feszültségek, van, amikor valamilyen technikai megoldás újszerűsége, szokatlansága szükséges hozzá.

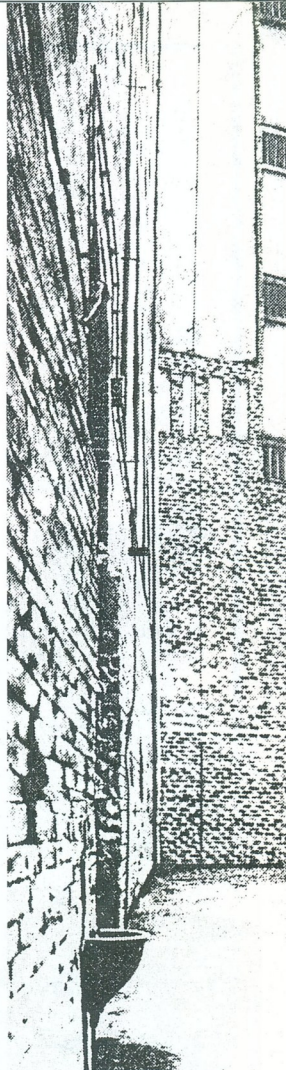
Ennyi bevezető talán elég is annak a magyar rajzfilmnek, amely 1982-ben Oscar-díjat hozott alkotójának, Rófusz Ferencnek. A díjnyertes mű címe *A légy*, és azzal tűnik ki a hétköznapiságból, hogy a kamera a néhány perces filmben maga a légy szeme. Ritkán adódik alkalma a mozinézőnek arra, hogy légynek érezze magát egy kiismerhetetlen házban, vagy koczkázat nélkül átélje a veszélyez-

tettség, az üldözöttség érzését, hogy ő valójában egy kiszolgáltatott, jelentéktelen, apró lény, akit az aránytalanul nagyra nőtt, hatalmas *valami* agyon akar csapni, szétmorzsolni, megsemmisíteni. A légy riadtan, egyre reménytelenebbül próbál kitérni a végzetes csapás elől – mindhiába. Ilyesmí az emberrel nem fordulhat elő. Vagy mégis? Képzetelemben fölűnik Rófusz filmjének nézőtere, s a székben legyenek ülnék, vagy kulákok, zsirosparasztok, kispolgárok, osztályidegenek, renegátok, egy szóval kártékony, elpusztító lények, akik hamarosan a filmbeli légy riadságát próbálják menekülni a hatalom részeg, ostoba csapásai elől. Vízíz ez a film, de természetes felfogható úgy is, hogy a légy kártékony rovar, s lehetőleg el kell pusztítani.

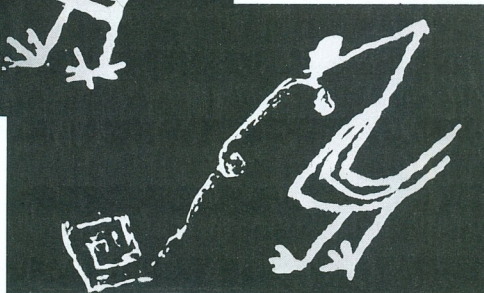
Rófusz Ferenc egy másik filmje, a *Holtpont* még ennél is tovább megy. Ebben az ember szeme a kamera. A börtönbe zárt emberé. Akár egy lidércnyomás. Lassan aláhúlló víz-cseppek, komor léglafal, drótháló, tömött, sötétszürke fellegek, döngve csapódó vasajtó hangja teszi egyértelművé, hoi vagyunk. Valaki kendőt köt az elítélt szemére, a mi szemünkre. A filmvászon elsötétül, s most már nincs kétségünk, a mi szemünket kötötték-lakarták be. Most csak parányi résen át láthatjuk a világot. Már csak lefelé nézhetünk, de ez még mindig az élet. Bakancsunkra légy száll, mellső lábait összedörzsöli. Amikor felhangzik a sortűzet megelőző dobpergés, már átlénygülnénk légygé. Így válik a kártékony, öntudatlan rovar a szabadság szimbólumává.

S így dicsőül meg a rajzfilm maga is.

Berkes András



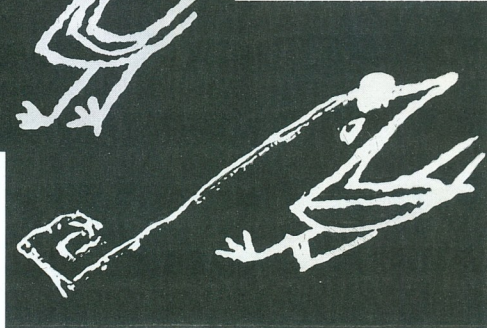
Rófusz Ferenc: Holtpont



Norman McLaren: Blinky Blank



René Laloux: La planète sauvage





Nemcsak a kényes ügyeket kell lezárni, hanem olykor a videót is!

## A VIDEO SAFE

egyszerű, biztonságos megoldás!

A Video Safe minden forgalomban levő front loading típusú VHS videomagnó kazetta-beadó ablakának lezárására alkalmas. Megakadályozza a képmagnó illetéktelen használatát (munkahelyeken, kiállításokon) és segítségével az otthoni videomagnók is „megvédhetők”, lezárhatók.

A Video Safe harmonikusan illeszkedik az Ön készülékébe is: 3-féle kivitelben (arany, ezüst, illetve matt felirattal) kapható. A beépített zár megbízható, a kulcs elvesztése esetén a CompuDrug ügyfélszolgálat a sérülésmentesen távolítja el a Video Safe-et.

Gyártja: a CompuDrug, Műszaki Fejlesztő Kiszövetkezet termelési főmérnökség:  
1037 Budapest, Toboz utca 6.

Telefon: 686-786

Forgalmazzák: az Ofofórt és a Vasedény üzletei

A Video Safe-et postai utánvétellel (ára: 720 forint) a CompuDrug Kiszövetkezet fenti címén lehet megrendelni!



# A kép ünnepe:

Európa – és talán a világ – legnagyobb, méreteit és jelentőségét tekintve egyedüli szakvásárára a kétévénként ismétlődő kölni Photokina. A rögzített és visszaadott kép – legyen az álló vagy mozgó, hagyományos filmyersananyag vagy magnesesen rögzítve – világméretű kiállítása három nagy részterületre oszlik. A közszükségleti vagy amatőr

szágok szerinti kiállítókról is szólni. A legnagyobbak: az NSZK 544, Anglia 141 és az USA 127 kiállítóval. A legisebbeck ugye azok, akik egy kiállítóval vettek részt a vásáron; kilenc ilyen ország volt, közülük Magyarország.

A Photokinán mintegy nyven, a foto- és a mozképművészetet reprezentáló kiállítás és mozi-videó program egészítette ki a város különböző galériáiban és mozi-jában. A legnagyobb és talán legimpozánsabb a 154 152 (!) képet felvonulató szabadtéri fotófalat volt, ahol különböző képes hetilapok és folyóiratok mutatkoztak be. A dómolt indult a kiállítás, és a Rajnán átívelő hídon, majd a hídfő lépcsőin kanycargótt – mintegy másfél kilométeren át –, egészen a Photokina bejáratáig.

A magunk részéről megpróbálunk egy kis kóstólót adni az amatőr videózás várható újdonságaiból. Feltűnő volt, hogy jóformán csak a Video 8 kamkordereket fejlesztették tovább, s a választék is leginkább ebből a típusból bővült. Mindenki rálicílt az előző (1986-os) Photokinán bemutatott készülékekre. Új gyártók is megjelentek, mint például az eddig csak az objektivjeiről ismert Tamron cég.

A Sony – a Video 8 atyja – több újdonsággal is jelentkezett. A csúcstalan a *Handycam 2006*, amelynek nincs saját beépített objektivje, viszont bármilyen „C”-csatlakoztatású objektiv a kamerához illeszthető. A kiállított készüléken például Fujinon Zoom 1,7/10–140 mm-es objektiv volt (ez egy

választást tesz lehetővé, a leg-rövidebb az 1/2000 m-es „expozíciós” idő. A készülék állítólag már 6 lux megvilágításnál is elfogadható képet produkál.

Néhány mondat az árakról. A jelenleg piacon lévő 8 mm-es kamkorderek 1800–3200 DM közötti árakon vásárolhatók meg. Az elkövetkező két évben rohamos árcsökkenés még nem várható, sőt a csúcsmoodelnek számító *Sony Handycam 2006* i ára várhatóan meghaladja majd a 3600 DM-et.

A Minolta azon cégek egyike volt, amely még VHS-C kamkorder-újdonságot is hozott. A kamkorder neve: *Minolta Movie C-50 E*. Az 1,6/9–54 mm-es variobjektivhez négyféle előtét készült (2 ×, 1,5 ×, 0,65 × és 0,5 ×), így gyakorlatilag objektivünk gyűjtőátváltása 4,5 mm és 108 mm között a feladatnak megfelelően megválasztható. Itt is

van idősrítéses felvételi lehetőség; 10, 30 és 60 másodperces időközöket választanunk (1, fótó).

A 35 mm-es fotógepeiről híres Nikon két új 8 mm-es videokamkordert mutatott be, a VN-8200-at és a VN-9000-et. A különbség a két kamera között a kijelzők számában (2, illetve 4) és a blendeaállítás automatika kikapcsolhatóságában van, mindezek perze a második típus javára. Az objektiv egyébként 1,6/12–72 mm, 7 luxnál már „van kép”, de az igazi minőséghez 300 lux megvilágítás kell. A feliratozás lehetősége – az eddigi modelleknél is – már felvételtor rendelkezésre áll. Ilyenkor egy chip-memóriában tárolt „felirat” koprozódik össze az éppen készülő jelenlettel (2. fotó).

A Fuji három új kamkorderrel lepte meg az amatőr videósok táborát: ezek a *Fujix B P 600 AF*,

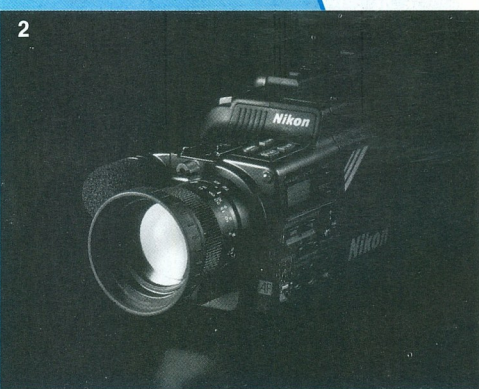
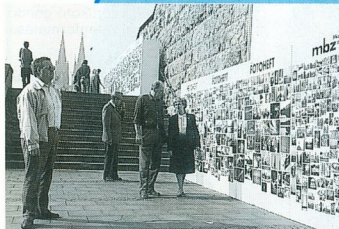


jes terület majd 40%-át foglalja el. Ebben az évben ez a területen 39 ország mutatta be termékeit.

A fotofinishing – magyarul a labortechnika, a fotovegyészet és a perifériák készülékek – területén 451 kiállító vett részt. A résztvevők a labormunka gyorsítását és a minőség további javítását szolgáló készülékeket – elsősorban minilaborokat – mutattak be.

A Photokinán szinte külön vársárt képez a professzionális képkommunikáció valamennyi területére kiterjedő termékek bemutatója. Az 1117 cég a kiállítás 43 ezer négyzetméterén vonultatta fel újdonságait. Az érdeklődés középpontjában a komputeranimáció (számítógépes grafika), a számítógéppel vezérelt kameramozgató rendszerek és az új videorendszerek (S-VHS, M II, HDTV) álltak.

Érdemes egy pillanatra az or-





3

az M 600 AF és az M 680. Ez utóbbi négy forgófejes, míg az előzőek csak két forgófejesek. A választható zárssebességek: 1/50, 1/120, 1/1000, 1/2000 és a legutolsó típusnál még 1/4000 mp is lehet. Mindegyik kamera alkalmas az utólagos „beinzertálásra” is. A kamerák objektíve 1,6/12-72 mm-es zoom. Az elfogadható képek készítéséhez 100 lux megvilágításra van szükség, de már 7 luxnál is sejteni lehet valamit a képernyőn (3. fotó).

Ha már a Fuji cégéni tartunk, a mágneses fényképezőgépekről (still video) is szólnunk kell. Az előző Photokinán a Canon már bemutatott egy szériatípust – nem amatőröknek – erről a Műszaki Könyvkiadó *Kamera 1* című könyvében részletesen olvashatunk. Ebben az évben szinte minden nagyobb cég már ilyen, meg is vásárolható típusal jelentkezett (a Fuji a Fujix ES-20-ssal, a Konica a KC-400-ssal, a Nikon a QV-1000 C-vel stb.). Ezeknek a készülékeknek, illetve az ilyen módon létrejött képeknek nagyon nagy hibájuk a gyenge felbontóképeség, ami miatt a kép információtartalma szegényes. A Fuji most bemutatta – a világon elsőként – a digitális jelrögzítésű still videokameráját, a Fujix DS-1P-t. Ez a szerénynek tűnő mágneses fényképezőgép nagyságrenddel jobb minőségű színes „fotókat” produkál, mint az eddigiek. Azért fontos ez a kis kitérő, mert ezzel a kamerával a rohamosan fejlődő digitális képjelrögzítés talán már belátható közelségbe került a 8 mm-es videózáásban is (4., 5. fotó).

4

A Ricoh cég R-610 nevű készüléke már jobb – 320 000 pixelt tartalmazó – CCD-jű, de a Sony és a Minolta kamerák minőségét nem éri el. Hatszoros zoom-objektíve (1,6/12-72 mm) van,

5



13 lux megvilágításnál a dolgok már láthatók, de az igazán jó képhez 300 lux megvilágítást igényel. A chip-memóriából dolgozó feliratozó nyolc színnel tud gazdálkodni. Sajnos a gép blendéje csak automata üzemmódban dolgozik (6. fotó).

Magyarországon a legnagyobb gondot a világítótestek (lámpák) beszerzése okozza. Rengeteg kicsi (és nagy) cég készíti a világban amatőr és félpfői felhasználásra lámpákat. Ezek nem is drágák. Nem bosszantánk, hanem inkább a figyelem felkeltése céljából bemutatunk itt néhányat a Photokina újdonságaiból.

A leggyakrabban használt lámpatípus a *derítőlámpa*. Helye a kamerán az objektív közelében az ott kiképzett helyen van. Elsőként itt van az OSRAM AL 20 VIDEO, lágy fényű akkumulátorról működő kis derítőlámpája (7. fotó). Az amerikai Asahi Research Corporation PC-150 lágy derítőlámpája 150 wattos (8. fotó). 220 voltos hálózatról működtethető, az izzó élettartama mintegy 200 óra, a kibocsátott fény szín hőmérséklete 3200 K. Beépített üvegzsűrő lágyítja a fényt.

Ugyanez a cég elemes, lágy fényű lámpát is gyárt PC-30 és M-20-as jelzéssel. Ezek 20 wattosak, 6 V-os elemről működnek, az izzó élettartama 100 órányi. Tölthető akkumulátor (BC-4G) is van ezekhez (az elemek kb. 12 percnyi felvételhez elegendők), melyet három óra alatt lehet saját töltőjével feltölteni. Hasonló lámpákat nagyon sok cég gyárt, a Kaiser, a Sunpac, a Dedolight stb. (9. fotó).

Nem volt igazán változás és újdonság az utómunkák (editálás) segítő berendezések terén, hacsak az nem, hogy ezen funkciók egy részét maguk a kamakorderek kezdik átvenni (feliratozás, beinzertálás).

Statívok, hordtáskák, szűrők végtelen mennyiségben álltak a kiállításban gyönyörködő szem rendelkezésére. Mi csak reménykedünk, hogy egyszer – és talán nem túl későn – a magyar videóamatőrök is olyan eszközök birtokába juthatnak, amelyek segítenek az alkotó gondolatok minőségi megformálásában.

Rák József



8



9



6



7



A Tamron cég CX-7 Movie 8 karkordere inkább csak szerénységével tűnik ki. Képzérelője mindössze 270 000 pixelt tartalmaz, a legrövidebb expozíciós ideje pedig mindössze 1/1400 mp, ez persze az alacsonyabb árban is megmutatkozik.



Bármilyen hihetetlen, a képünkön látható, két ujj közé csipentett aprócska tárgy nem más, mint a Toshiba 25 gramm súlyú IKM 30 CCD-s videokamerája! Az elképesztően összenyomított, miniatürizált csoda természetesen nem amatőrök számára készült. Átmérője 17,5 mm, hossza 52,9 mm. Objektívje 1,6/7,5 mm, zársebessége 1/1000 mp. A CCD felbontóképesége 360 soros tv-képnek felel meg.



A Minolta 8 8200 E karkorder objektívjéhez (1,4/9-54 mm) két előtét csatlakoztatható: az egyik 1,4-szeresére növeli a gyújtótávolságot (tele-előtét), a másik 0,7-szeresére (nagy látószögű előtét). Az igazi újdonság az idősrítéses felvételek készítésének lehetősége. Ez még nem egészen azonos a filmetekben megszokott lehetőséggel, tudniillik itt egy expozíció minimum 4 képet jelent (vagy ennél többet), az expozíciók pedig 30 másodpercenként vagy 1, 2, illetve 5 percenként követhetik egymást.



Az én filmem

# Párizs Texas



*A*

ősünk, Travis Clay Henderson egy pillanatra megáll egy texasi sivatag kellős közepén, majd nekivág a véghetetlen homokföldnek, hogy aztán az első útba eső kiskocsmában holtfáradtan essen össze, majd eszméletre térve kónok némasággal zárkózzon be az őt faggató helybéli doktor kíváncsisága előtt.

Igen, Travisnak van mit titkolnia, és ez maga az élete. Még a több ezer kilométerről, Los Angelesből érte jövő öccsének sem akar föltárulkozni, akit immáron négy éve nem látott, és aki – mint bevallja – halottnak gondolta. Ezért is történt, hogy Walt, az öcs, feleségével Anne-nel odavették magukhoz Travis 4 éves kisfiát, Huntert. Travis előtt most nem kisebb feladat áll, mint ismét viszontlátni a gyereket, ismét megtanulni az apaszerepet.

Travis kezdetben ödzkodik ettől. Hiszen ő már lemondott erről, pontosan akkor, amikor tönkrement a házassága. Beavatja öccsét: vett egy darabka földet Párizsban, Texas államban. Hogy miért éppen itt? Mert itt minden a születése emberi tisztaságára emlékezteti: apja és anyja itt lettek először egymáséi. Főldézi a kedves történetet: apja minden-



A film eredeti címe: Paris, Texas  
Zene: Ry Cooder  
Írta: Sam Shepard  
Fényképezte: Robby Müller

Szereplők:  
Travis – Harry Dean Stanton  
Wall – Dean Stockwell  
Anne – Aurore Clement  
Jane – Nastassja Kinski  
Hunter – Hunter Carson

Rendezte:  
Wim Wenders  
138 perc

kinek azt mesélte környezetükben, hogy lám, ő milyen szerencsés, neki párizsi felesége van. Olyannyira sokat beszél erről, hogy a végén már maga is elhitté.

A rendező, Wim Wenders ebből az „ösforrásait” kereső Travisból indít, hogy aztán fokozatosan jusson el hőse átváltozásáig, mondjuk úgy, kissé patetikusan, önmegtalálásáig.

A film nagyobbik része ugyanis arról szól, hogy ez a megejtően szelíd ember miként talál vissza múltjához, önmagához – pontosabban: miként ismeri föl házasságának további vállalhatatlanságát. Los Angelesben (öccsének házában) minden elhagyott feleségére, Jane-re emlékezteti: viszontlátott fia (aki kezdetben igencsak idegenkedik tőle), a filmvétel amelyen egy régi közös vakációt örökítették meg, a Jane-ről hallott értesülések. A férfi újra élni kezd, pontosabban: újra emberi logika szerint kezd gondolkodni. Elhatározza, ha török, ha szakad, megtalálja feleségét, akiről csak annyit sikerül megtudnia, hogy Houstonban dolgozik, és minden hónap egy meghatározott keddjén pénzküldeményt ad fel közös gyermeküknek egy helyi bankból.

Irány tehát Houston. Ott valóban sikerül is viszontlátnia a nálánál jóval fiatalabb, virulóan érzelű nőt (Nastassja Kinski elrajzolt vonásaival is gyönyörű!) – igaz, egy külvárosi peep-show beszélgetőfülkéjében. Travis nem kíván semmit a lánytól (aki nem láthatja őt), csak azt, hogy hallgassa meg, amit mondani akar. Megfordítja a székét, nem akar szembenézni Jane-nel, és úgy kezdi meg nagy monológiáját – amit akkor, négy éve nem mondhatott el.

Ritka élmény, ahogyan a kamera szinte végig a nő arcát mutatja. Döbbenetes erejű ennek a férfinak a vallomása. Vallomás egy már-már eszelős szerelemről, amelyben csak szétmorzsolódni lehet, amely törvényszerűen taszítja a mélybe azokat, akik részt vesznek benne. Travis fölédzi az utolsó napok történetét és tébolyult elfutásának pillanatait. Jane

pedig csak néz maga elé, egyre szomorúbban és egyre döbbenetebben. Talán ő is tudja: aki kizárta magából, és akit ő kizárt magából, nem akárhó. De Travis biztos a dolgában: ő már nem lenne képes a nővel újrakezdeni. Az egyetlen, amit tehet: rá „hagyományozza” a gyereket, ő pedig, látván anyja és gyereke egymásra találását, beszáll lerobbant furgonjába, és elköcsikázik.

Igy elmondva, a filmnek akár egy közhelyszzerű szerelmi történetnek, csak részleges happy endje van. Wenders azonban a Párizs, Texasban mindannyiunkról szól. A saját Párizsainkat és Texasainkat firtatja, és azt mondja: vegyünk egy átlagos állampolgárt, egy szakadt öltözötű, némi képp tisztó külsejű figurát, s egészen biztosan megtaláljuk benne, amit keresünk. Nem a film prekonceptiójához keres történetet, hanem fordítva: egy bizonyosan létező emberi történethez kanyarít filmet, ami nagy különbség. A rendező elég bátor ahhoz, hogy erről beszéljen, ha melodramatikus eszközökkel is, de ezeket esztétikusan egyáltalán nem érezzük idegennek, mert a történet mélyen mindennapi jellegéből fakadnak.

Ugyanakkor csodáljuk is Travisban a nem mindennapos lelket, az életet vágyak és költészet között megélő, emelkedettebb szellemet is. Mennyire más minőség ő, mint a felesége és mégis, mennyire akart ugyanolyan lenni! Mennyire szeretett volna föloldódni valakiben! Az ő Párizsa a mindannyiunk lelkében élő vágyódás, az ő Texasa a mi határaink kijelölése is. Párizs és Texas egymás mellett leglejjebb az USA térképén létezik, meg a fantáziánkban – de a közismert Párizs kicsoda messzeségekre van Texas!

E távolság legyűrésének filmje a Wendersé – ha ugyan van rá esély egyáltalán, hogy föloldható a különböző minőségek, kiiktathatók a távolságok, átívelhetők a distanciák. Összeilleszteni a különműveleteket. Ez Travis vágya is, ami nem vétség, kísérlét – még ha emberfölötti is.

Csizmadia Ervin

**Csúcsminőség!**  
**Szuper**  
**technika!**

**JVC**

**Panasonic**

**SHARP**

**SANYO**

**BASF**

**ortofon**

**Candy**



Hi-Fi berendezések, videók, kamerák, tv-k, egyedi  
műholdvevők, háztartási kis- és nagygépek folyamatosan  
megújuló választékával várjuk vásárlóinkat a



**RAMOVILL - DUKÁT**



devizás boltlázatában:

Budapest V., Galamb u. 6.  
Szeged, Bartók Béla tér 9.  
Fonyód, Ady Endre u. 36.



Egyéb hasznos elektromos berendezésekkel és ajándéktárgyakkal állunk konvertibilis valutával rendelkező vásárlóink rendelkezésére.



# Egyedi, közösségi műholdvevő rendszerek a CMG Sat-tól!

Egy kézi vezérlésű, 8 csatorna beprogramozására képes készüléket és egy távvezérelhető, 999 programhelyes hi-fi sztereó hang vételre alkalmas egységet, mely képes fogni az Astra műhold adatait is, s amelyet előkészítettek az esetlegesen D-2MAC rendszerben sugárzó közvetlen műsorszóró műholdról (DBS-ről) érkező adások vételére is. A telepítés költségei lakóhelytől függően (kertes házban például egyszerűbb és olcsóbb a kialakítás), átlagosan 7-20 ezer forintba kerülnek. Az egyedi postai vételi engedély, illetve kötelező bejelentés ügyintézését a CMG Sat kívánására átvállalja.

A CMG Sat műholdvevőrendszerét működés közben is megtekintheti, felvilágosítást kérhet és megrendelheti a következő budapesti üzletekben:

- SKÁLA Budapest Nagyáruház (XI., Schönherz Z. 6-10.)
- RAVILL Elektroakusztikai Szaküzlet (V., Rajk László 18.)
- RAVILL ECHO Szalon (VI., Bajcsy Zsilinszky út 19/a.)
- KERAVILL (V., Kossuth L. u. 2.)
- KERAVILL (VI., Lenin krt. 60-62.)
- KERAVILL (VI., Liszt Ferenc tér 2.)
- KERAVILL Áruház Sugár Üzletközpont (XIV., Órs vezér tere)

## A KISKÖZÖSSÉGI ANTENNARENDSZER

Szeptembertől a CMG Sat Gazdasági Társulás komplett egyedi, kis- és nagyközösségi satelit rendszerrel jelentkezik a magyar piacon, melyekkel kiváló minőségben lehet venni a távközlési műholdokról sugárzott televíziós adások jeleit.

A társulást 1987 végén a Computext, a Metalloglobus és a Gelka alapította, hogy megteremtse, s kidolgozza a műholdas televíziós hazai teljes vevőrendszerének fejlesztését, gyártását, forgalmazását, telepítését és karbantartását. A Computext textiltipari kutató-fejlesztő vállalat mikrohullámú laborja új profilként vágott bele a legújabb tömegkommunikációs vevőrendszer fejlesztésébe, s a külföldi tapasztalatokat is hasznosítva ma már gyártója is a berendezéseknek. A színesfémekkel nagyban kereskedő Metalloglobus gesztorként, a gyártáshoz szükséges anyagok beszerzőjeként és mint forgalmazó vesz részt a munkában. A Gelka a vevők számára ajánlatot készít, megtervezi a rendszer biztonságos helyét és vállalja felállítását. Gondoskodik karbantartásáról is: egy esztendőig garanciával, öt évig pedig biztosítja az alkatrészeket. A társaság kialakította az összetett feladatokhoz szükséges szakembergárdát, s készen áll arra, hogy megrendelői igényeinek eleget tehessen.

telepítése lényegében hasonlít az egyediéhez, s maximum 16 lakásban alakítható ki, ha a kábelek hossza nem éri el a száz métert az antenna és a beltéri készülék között. Kisközösségi vételhez két konvertert kell a feje szerelni és minden egyes lakásban beltéri egységre van szükség ahhoz, hogy a család saját maga választhasson a programok között és ne másokra legyen utalva. E rendszer kialakítása telepítéssel, ÁFA-val együtt körülbelül 1 millió forint, 16 lakásra elosztva megközelítőleg

**62 500 forint.**

Néhány száztól több ezerig terjedhet azoknak a lakásoknak a száma, amelyek

## NAGYKÖZÖSSÉGI ANTENNARENDSZERBE

köthetők be. Ehhez 220 vagy 300 centiméter átmérőjű antenna ajánlott, két konverteres fejfel, plusz csatornánként egy-egy beltéri egység, mely álló szekrényre vagy fekvő fiókos formában alakítható ki. No és a kábel, amely minden egyes lakásba eljuttatja a műsort. 4 csatorna kialakítása (a három engedélyezett programra plusz egy tartalék csatorna) ÁFA-val együtt körülbelül

**830 000 forint,**

220 cm-es tükörrel

**690 ezer forint**

A CMG Sat termékét vizsgálta a Magyar Posta, a MEEI, a KERMI, s forgalmazását engedélyezték. A KERMI értékeléséből: „A CMG Sat 1 típusú műholdvevőrendszer magas műszaki színvonalú, korszerű felépítésű elemekből felépített készülékekből álló távközlési műholdak műsorsugárzási vevőrendszer. A vevőrendszer az INTEL SAT VA-F-12 és az EUTELSAT 1-F1 (ECS-1) műholdas műsorsugárzás vételére alkalmas a 10,95...11,7 GHz frekvenciatartományban.” (X)

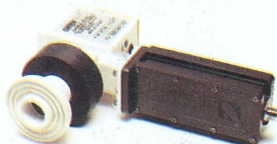
## EGYEDI VÉTELHEZ

a komplett műholdvevő rendszert a CMG Sat ÁFA-val együtt

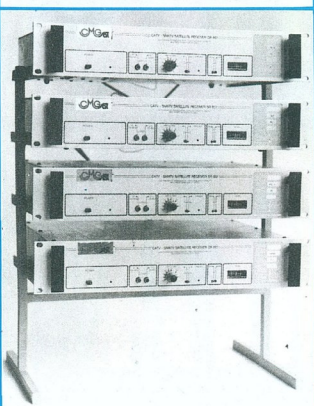
**195 250 forintért**

kinálja. Ehhez – összes elemével együtt – egy műanyag (polisztirol alapanyagú) antenna tartozik, melynek bevizsgálását a világhírű Hirschmann cég laborjában végézték. Az antenna igény szerinti méretben vásárolható meg: 180 centiméter átmérőjű a javasolt, de addit esetben elsősorban a Tiszántúlon, a vételi lehetőségek miatt, 220, 300 centiméter átmérőjű antenna felállítását ajánlják a szakemberek.

A rendszer lelke, a tükör középpontján, állványon álló vevőfej, a konverter importból érkezik: az ECHO STAR japán gyártmány. Hazai gyártású viszont a primér sugárzó és a polárválvó, melynek utóbbi két fajtája kapható: az elektromechanikus és az elektromágneses változat. Ez utóbbira két konverter szerelhető. Külsőre hagyományos képmagnóra emlékeztet a beltéri egység, melyet a kültéri parabolantennával kábel köt össze. Ebből is két típust kínál a CMG Sat.



A rendszer lelke: az ECHO STAR japán



**H**elikopterrobotok bögése, bombák robbanása, puszkák ropogása. Döglött lovak, menekülő férfiak, gyermekeiket védő asszonyok. A háborús képek mindenütt azonosak. Azonosak?! Ezúttal Afganisztánban folyik a harc, úgy, ahogyan egy amerikai elképzeleti az oroszok támadását egy afgán falu ellen. A Rambo III. forgatásán vagyunk.

Rambo, a szabadság magányos harcosa, a nagy pénztermelő immár harmadvirágzását éli. John Rambo figurája ugyan David Morrel regényíró képzeletében született meg, ám felemelkedését és tündöklését a Sylvester Stallone-Ted Kotcheff párosnak köszönhetette. 1982-ben forgószélként söpört végig egy amerikai kisvároson, s tarolt a világ filmszínházai-ban és videókölcsonzóiban. A szomorú lelkű, ám mindig akcióképes amerikai veterán kellett a sikerhullámok még ma is tartanak, miközben a közönség 120 millió dollárt fizetett azért, hogy láthassa őt. 1985-ben Rambo visszatért. Nemcsak a vetítővásznakra, hanem Vietnámba is, egykori csatáinak színhelyére. S ami nem sikerült az amerikai hadseregnek, azt Rambo néhány kisebb karcolás árán megoldotta: kiszabadította fogoly honfitársait, miközben szinte egyedül végzett a fél vietnami

hadsereggel és orosz tanácsadóival. A jövedelmező kiruccanás után – több mint 270 millió dollárt fialt a bárgyú történet – már csak az volt a kérdés, mikor folytatódik a kaland. Nem is úsztuk meg Rambo nélkül az 1988-as esztendőt!

Az izompaccsirta, „aki erőszakkal nyerte el a társadalom megbecsülését” (New

York Times), azért érkezik Afganisztánba, hogy kiszabadítsa Trautman ezredest (Richard Crenna játssa), aki az előző epizódokban a föltétese, sőt a nevelőapja volt. Az ezredest persze az oroszok ejtették foglyul. De hát egy Rambónak ez nem akadály, hiszen nagy jártassággal rendelkezik a foglyoszköztetések terén. Így tehát

*Metal Jack, 1987) van szó – amelyek különbözőnek... az enyémetől. Ha van száz katonád, mindegyik száz különböző történetet fog elmesélni, amelyek nagyon sok szempontból mutatják be a háborút, csakhogy elmagyarázzák: a háború kegyetlen. Azok a filmek nem olyan látványosak, mint az enyéme, amelyek cselekményeseb-*



néhány mudzsahedinnel a háta mögött, a szokásos gyilokeszközeivel fölfegyverkezve, a szokásos módon intézi el a szokásos ellenfeleit. Még ideológiát is gyártott hozzá: „(Oliver) Stone és (Stanley) Kubrick jelentős, bonyolult filmek csináltak – A szakaszról (Platoon, 1986) és az Acéllövődekről (Full

*bek, sőt romantikusabbak. Most azonban valami számomra is megváltozik, egy valóban folyamatban lévő háborút dolgozok fel, és sokkal kevésbé kell a képzeletre hagyatkozni. Nagyon erőszakos lesz, nagyon sokan fognak meghalni, de hát ilyen a háború!”*



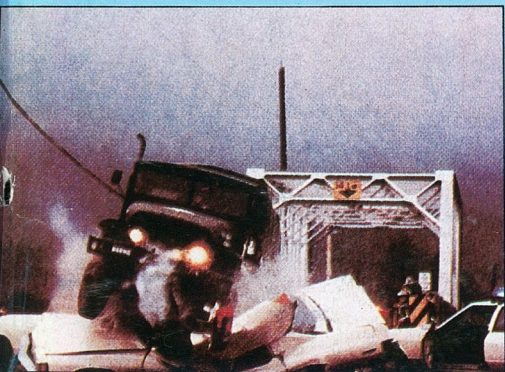
# RAMBO

Afganisztánban

Az új Stallone-opusz forgatásának megkezdése előtt a stáb igyekezett felkutatni a legrealisztikusabbnak tűnő „afganisztáni” helyszíneket. Jártak Arizona és Nevada sivatagjaiban, bejárták Utah államot, átrándultak körülnézni Mexikóba (egyébként itt készült a II. rész), s megfordultak Marokkóban és Ausztráliában is. Stallone végül mégis az izraeli Negev-sivatag mellett döntött, sokak szerint a szüntelen feszültség és aggodalom érezhető jelenléte miatt, amelyet a körülöttük lévő, élesre toltott valódi fegyverek jelenthettek. A forgatócsoport élte egy katonai táborhoz hasonlóított, amelyet az izraeli hadsereg ellenőrző gyűrűje védett. A külső gyűrűn belül azonban létezett egy belső gyűrű is. Ugyanis 8 testőr kíséerte szüntelen figyelemmel a szuperhős minden mozdulát. Meg is jegyezte egy újságíró: „Csak Barbra Streisand veszi körül magát ennyi emberrel.” S további gorillák, sőt izraeli katonák őrizték a fontosabb szemé-



rint – fénylik az izzadságtól, az emberfeletti erőfeszítéstől. Poros, fekete bakancs és nadrág van rajta, s persze hosszú hajában az elmaradhatatlan fekete szalag. Daga-dó izmai szinte egybefo-  
 nódhatnak kedvenc fegyverével, a géppuskával. De hol kezdődik valójában Rambo? Hol végződik Stallone? A végpontok immár 6 éve összemosódtak. „A szerep valóban tetszik nekem, fizikailag is hasonlít rám – mondja a 41 éves szupersztár –, sokat viszek bele magamból. Amikor színész lettem, sokféle szerepet játszottam, de ma már egyetlen szerephez kötődöm, s ez Rocky vagy Rambo. A színész számára ez nem jó dolog, de a közönség így akarja, nem fogadja el költőként. Az izmaimat egyetlen szerephez építettem föl...”



Stallone a „Cinema” c. filmlap Jupiter-díjával (1982)

lyiségeket. „... a testőrökre szükség van – mondta Stallone –, ilyen a világ. Az embernek védenie kell magát. En nem vagyok Rambo, aki senkitől sem fél.”

Stallone csak a stábtól nem fél. A képlet igen egyszerű: csak neki van, neki lehet igazá. „Amaz bolond, a színészek mind bolondok” – szokta mondogatni. Aki nem ért egyet a módszerével – egyszerűen vele –, azt általában páros lábbal szokta kirúgni. Ezért is tűnnek föl ritkán a filmjeiben ugyanazok az arcok – meg ugye a névtelen statiszták ritkán szokták elhomályosítani a tündöklé-

sét –, s változnak az operatőrök, a rendezők. Csak a forgatókönyvíró személye nem változik, elvégre saját magát mégsem dobhatja ki az ember.

„Salamon király” jelenetét két dublőrre szokta előkészíteni, a spanyol Ignacio és Jeff, az arizonai fiatalember, aki diplomatikusan így fogalmazta meg feladatát: „Mindent én csinálók, amit ő nem csinál.” Az afgán lázadókat rendkívül ügyes és valószínűsnek ható spanyol kaszkadőrök alakították, amíg a hátsó sorokban már csak a beduinoknak, az araboknak jutott hely. Az egyetlen kasz-

kadőrön angol volt. Jelmezeik a megszólalásig élethűek. Ez érthető is, hiszen pénz és fáradságot nem kímélve Pakisztánból, a hírhedt pesavari ellenforradalmároktól szereztek be azokat. Némelyik annyira hiteles volt, hogy rajta volt egykori viselőjének vére, a golyó ütötte nyomokkal. A Vörös Hadsereg harc- és szállítóeszközeit pedig – a harcoksiáltól a puskáig – az izraeli hadsereg szállította, a libanoni inváziója idején szerzett zsákmányból.

Stallone kellékei viszont már ismerősek. A mezítlelen felsőteste, a fetiszájt kar- és mellizmaival – szokás sze-

Folytatódik-e még a Rambo-láz? Hány Rambónk és Rockynk lesz még? Stallone-t – és a bevételi eredményeket – ismerve bizvást állíthatjuk: a történetek belátható időn belül folytatódni fognak.

Szilágyi Gábor

# KOMA ELEKTRO MARKT

## VIDEO · TV · AUDIO

- Videokamerák
- Videomagnók
- Színes televíziók, monitorok
- Hifi tornyok Wien
- Autórádió -magnók
- Kazetták
- Számítógépek
- Mikrohullámú sütők

**A készülékeket GELKA  
garancialevéllel árusítjuk!**

■ MÜNCHEN 40 (NSZK)  
Dientzenhofer str. 66.  
Tel.: 00-49-89-3118454

■ GATTENDORF (AUSZTRIA)  
Hauptplatz 13.  
Tel.: 00-43-2142-6674



**SAMSUNG**



**Panasonic**

**Mwst. adóvisszatérítés előre!  
UDVARIAS, MAGYAR NYELVŰ KISZOLGÁLÁS!  
Az üzlet előtt tágas parkolási lehetőség!**

**Hasonlítsa össze árainkat a nagyáruházak áraival!**